T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ALMAN DİLİ EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE ALMANCA ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALMANCA OKUMA BECERİLERİNİN EĞİTİCİ VİDEOLARLA GELİŞTİRİLMESİ

YASEMİN HALICI

TEZ DANIŞMANI

DR. ÖĞR. ÜYESİ YILDIRIM TUĞLU

EDİRNE 2022

.

Tezin Adı: Uzaktan Eğitim Sürecinde Almanca Öğretmen Adaylarının Almanca Okuma Becerilerinin Eğitici Videolarla Geliştirilmesi

Hazırlayan: Yasemin HALICI

ÖZET

Çalışmada, Almanca okuma becerisine ve geliştirilmesine katkı sağlaması amacıyla hazırlanmış olan eğitici videolar konu edilmektedir. Araştırmanın amacı, Almanca öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerilerinin geliştirilmesini sağlamak ve eğitici videoların sağladığı avantajlardan uzaktan eğitim sürecinde yararlanmaktır. Bu sebeple Almanca öğretmen adaylarının Almanca okuma becerisini geliştirmeye yönelik eğitici videolar serisi hazırlanmıştır. Araştırmada, betimsel tarama modelinden yararlanılmıştır ve "Eğitici videolar, uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisinin geliştirilmesine katkı sağlıyor mu?" sorusuna cevap aranmıştır. Araştırma, Trakya Üniversitesi Almanca Öğretmenliği 2021/2022 yılı 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencileri (n=80) ile sınırlıdır. Öğrencilerin eğitici videolara dair tutum ve görüşlerini elde etmek amacıyla 32 adet sorudan oluşan likert modelde anket hazırlanmıştır. Likert modeldeki anketin ön test-son test uygulamasından sonra eğitici videoların her birine yönelik dezavantaj ve avantajlarına dair katılımcılardan nitel ve nicel veriler toplanmıştır.

Araştırmada eğitici videoların uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisine birçok yönden katkı sağladığı sonucuna varılmıştır. Almanca okuma alt becerileri gelişimi, okuma becerisine yönelik teorik bilgiyi okuma eylemi sırasında kullanma pratiği kazandırması, uzaktan eğitim sürecinde otonom öğrenme imkanı sunması ve diğer dil becerilerinin gelişimine katkı sağlaması bunlardan bazılarıdır. Elde edilen bulgular hazırlanan eğitici videoların uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisinin geliştirilmesinde etkili olduğu ve uzaktan eğitim sürecinde öğrencilere hem motivasyon sağladığı hem de eğlenceli bir öğrenme ortamı sunduğu sonucunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitici Video, Yabancı Dilde Okuma Becerisi, Almanca Okuma Becerisi, Uzaktan Eğitim.

Name of the Thesis: Developing the German Reading Skills of German Teacher Candidates in the Process of Distance Education with Educational Videos

Prepared by: Yasemin HALICI

ABSTRACT

In this study, educational videos, which are prepared to contribute German reading skills and its development, are discussed. The aim of the study is to improve the German reading skills of German teacher candidates in the distance education process and to benefit from the advantages of educational videos in the distance education process. For this reason, a series of educational videos has been prepared to improve the German reading skills of German teacher candidates. In the research, descriptive survey model was used and "Do educational videos contribute to the development of German reading skills in the distance education process?" The answer to the question has been sought. The research is limited to the 3rd and 4th grade students (n=80) of Trakya University Department of German Language Teaching in the year 2021/2022. In order to obtain the attitudes and opinions of the students about the educational videos, a likert model questionnaire consisting of 32 questions was prepared. After the pretest-posttest application of the questionnaire in the likert model, qualitative and quantitative data were collected from the participants on the disadvantages and advantages of each of the educational videos.

In the research, it was concluded that the educational videos contribute to the German reading skill in the distance education process in many ways. Some of these are the development of German reading sub-skills, the practice of using the theoretical knowledge of reading skills during the act of reading, the opportunity for autonomous learning in the distance education process, and the contribution to the development of other language skills. The findings revealed that the prepared educational videos are effective in the development of German reading skills in the distance education process and provide both motivation and a fun learning environment to the students in the distance education process.

Keywords: Educational Video, Foreign Language Reading Skills, German Reading Skills, Distance Education.

ZUSAMMENFASSUNG

Im Laufe der Menschheitsgeschichte waren Menschen immer auf der Suche, Neues zu entdecken und zu lernen, und haben versucht, ihren Bildungs- und Informationsbedarf auf unterschiedliche Weise zu decken. Natürlich war einer der einflussreichsten Faktoren in der Bildung, wie in allen Lebensbereichen, die Entwicklung der Technologie. Mit dem Einsatz von Technologie in der Bildung wurden verschiedene technologiebasierte Bildungsmodelle geschaffen. Die Entwicklung der Bildungstechnologie hat die Umgebung für den häufigen Einsatz von technologischen Werkzeugen und Geräten im Bildungsprozess in allen Bereichen vorbereitet. Im formalen Bildungs- und Fernunterrichtsprozess sorgt die Verwendung interaktiver Tools, die den Seh- und Hörsinn ansprechen, für dauerhaftes Lernen und erleichtert das Lernen.

Fernunterricht; es ist ein Bildungsmodell, bei dem Lehrer und Schüler Medienwerkzeuge in physisch unterschiedlichen Umgebungen gleichzeitig (synchron) oder getrennt (asynchron) verwenden. Fernunterricht ist ein zeit- und ortsunabhängiges Bildungsmodell, das dem Einzelnen ein individuelles Lerntempo ermöglicht, schülerzentriert ist und von Menschen jeden Alters für unterschiedliche Zwecke genutzt werden kann. Daher ist Fernunterricht vielseitig, hat einen dynamischen Entwicklungspotenzial und kann sich leicht an die Zeit und Bedingungen anpassen, in denen er sich befindet. Da sich im Fernunterricht Lehrer und Schüler physisch an verschiedenen Orten befinden, werden Interaktion und Kommunikation durch die Verwendung von Medienwerkzeugen in beiden Arten des Fernunterrichts bereitgestellt. Aus diesem Grund spielen mediale Tools und deren Einsatz im Fernunterricht eine wichtige Rolle.

Beim Fremdsprachenunterricht wird das Fernunterrichtsmodell verwendet. Durch die Verwendung des Fernunterrichtsmodells im Fremdsprachenunterricht werden die Schwierigkeiten von Menschen beseitigt, die eine Fremdsprache sowohl in der Welt als auch in der Türkei lernen möchten, und jedem wird die Möglichkeit

gegeben, Fremdsprachenunterricht zu lernen. Wenn wir uns die technologischen Werkzeuge und Materialien ansehen, die im Fremdsprachenfernunterricht verwendet werden, sehen wir Radio, Fernsehen, Telefon, Computer, Tablet, Tonaufnahmen, Präsentationen, Filme, E-Mails, Websites, elektronische Schwarze Bretter und Videos. Mit den neuesten technologischen Entwicklungen sind Videos eines der am häufigsten verwendeten Werkzeuge im Fernlernprozess geworden. Da die Videos die Möglichkeit bieten, das zu vermittelnde Thema auf interessante Weise und in kurzer Zeit zu vermitteln, werden Lehrvideos sowohl für den formalen Fremdsprachenunterricht als auch für den Fremdsprachenfernunterricht immer mehr erstellt und eingesetzt.

Es ist möglich, die Lesefähigkeit, die im Fernunterricht am häufigsten genutzte Fähigkeit, auch im Fernunterricht zu entwickeln. Eines der Materialien, die zur Verbesserung der Lesefähigkeit im Fernunterricht verwendet werden, sind in diesem Zusammenhang die Lehrvideos. Im Rahmen dieser Arbeit wurden Lehrvideos konzipiert und aufbereitet, um mit ihrer einfachen Nutzung und Zugänglichkeit zur Entwicklung der deutschen Lesekompetenz der Studierenden im Deutschlehramtsstudium beizutragen und im Fernunterrichtsprozess zu dienen. Im Rahmen dieser Masterthesisarbeit wurden sechs Lehrvideos, darunter ein Einführungsvideo, erstellt und Lehramtskandidaten gezeigt. In der Studie wurden positive oder negative Rückmeldungen zu Lehrvideos von Lehramtskandidaten (n=80) für die Forschung ausgewertet. Im abschließenden Teil wurde die Wirksamkeit der erstellten Lehrvideos zur Entwicklung der deutschen Lesekompetenz im Fernunterrichtsverfahren bewertet und Anregungen gegeben.

Im ersten Teil dieser Arbeit werden Informationen über die allgemeine Struktur der Forschung und das Problem, Zweck, Bedeutung, Definitionen, Annahmen, Grenzen der Forschung sowie in- und ausländische Quellen aufgeführt. Im zweiten Teil der Studie sind der Literaturteil und folgende Titel vorgeführt: Fernunterricht, Fernunterricht in der Türkei, Fernunterricht in fremdsprachigen Studiengängen, Fremdsprachenunterricht, Fremdsprachenunterricht in deutschsprachigen Studiengängen, Unterrichten von Deutsch als Fremdsprache, grundlegende

Sprachkenntnisse in einer Fremdsprache und Entwicklung, Schreibfertigkeit, Sprechfertigkeit, Hörverständnis, Übersetzungsfertigkeit, Lesefertigkeit, was ist Lesefertigkeit, was ist Lesefertigkeit in einer Fremdsprache, Leseflüssigkeit, Lesetypen, Leseaktivitäten, Lesen Strategien, Lesemotivation, Leseselbstkonzept, audiovisuelle Verstehenskompetenz, Lesekompetenzziele, Lesekompetenzentwicklung. Im dritten Teil dagegen wurden folgende Themen behandelt: Lehrerkompetenzen, Beziehung zwischen Lehrerkompetenzen und Lesefähigkeiten, Lesefähigkeiten von angehenden Lehrkräften im Fernunterrichtsprozess, Entwicklung der Lesefähigkeiten von angehenden Lehrkräften im Fernunterrichtsprozess, Materialien, die verwendet werden können, besonders für die Entwicklung von Lesefähigkeiten im Fernunterrichtsprozess. Ausserdem wurden Lernvideos im Fernunterrichtsprozess, Erstellung von Lernvideos und die Inhaltskriterien, was sind die Kriterien zur Bestimmung von Lernvideoinhalten, Lernvideos zur Entwicklung von Lesefähigkeiten im Fernunterrichtsprozess behandelt. Dazu wurden noch folgende Werbevideos, 1. Was ist Video-Lesekompetenz, 2. Video und Entwicklung der Lesekompetenz Deutsch als Fremdsprache, 3. Video-Lesemotivation - Leseselbstkonzept, 4. Arten des Video-Lesens - Lesekompetenz, 5. Video-Lesestrategien - Leseaktivitäten, Verwendung und Vorteile von Lehrvideos für den Fernunterrichtsprozess dargelegt. Im vierten Teil werden die Methodik der Studie und im fünften Teil die Forschungsdaten ausgewertet und diskutiert. Der sechste Abschnitt enthält Schlussfolgerungen und Empfehlungen.

Das erste Video der Reihe von Lehrvideos, die im Rahmen dieser Arbeit erstellt wurden, ist das Werbevideo. Im Einführungsvideo wurde die Reihe von Lehrvideos zur Verbesserung der Lesekompetenz auf Deutsch im Fernunterricht erläutert, die Namen der Videos in der Reihe und die behandelten Themen genannt, der Zweck der Reihenfolge und die Kriterien (zum Beispiel Bedeutung, Zweck, Zielgruppe, Sprache, Inhalt, Zugangskanal, Zielerfassung, Visualität, Beispielen, Praktiken, ethischen und moralischen Werten und Zeit), die bei der Erstellung in der Arbeit berücksichtigt wurden vorgegeben. Ansonsten wurden die Titel und der Inhalt der Videos zur Lesekompetenz angegeben. Damit soll die Produktivität der Serie gesteigert werden, indem die Bereitschaft der Kandidaten erhöht wird. Im Werbevideo werden die

Kriterien erläutert, die bei der Erstellung der Lehrvideos der Serie berücksichtigt werden.

Im ersten Video der Reihe (Was ist Lesekompetenz?) wird die Lesekompetenz diskutiert, die im Fernunterricht entwickelt werden soll. In diesem Video wurden die Kandidaten über die Definition von Lesefähigkeit und was sie ist, informiert. Die Teilfertigkeiten und Ziele der Lesefertigkeit wurden erwähnt. Es wurden Informationen darüber gegeben, wie wichtig Lesekompetenz für Lehramtskandidaten ist und was getan werden kann, um die Lesekompetenz zu verbessern. Darüber hinaus wurde erklärt, was Leseerziehung ist, der Zweck und das Ziel der Leseerziehung, welche Vorteile sie Lehramtskandidaten bietet und wie Lesefähigkeiten verbessert werden können. In diesem Video sollen Lehramtsstudierende ein Bewusstsein und Wissen über Lesefähigkeiten gewinnen. Damit wurde die Infrastruktur geschaffen für die Informationen, die Lehramtskandidaten in den nächsten Videos über die anzustrebende Lesekompetenz erfahren werden. In allen Videos der Serie werden „Wussten Sie schon“-Teile mehrmals während des Videos eingefügt, um die Aufmerksamkeit der Schüler zu erregen und zu verhindern, dass sie sich langweilen können. Mit den kurzen Informationen zu dieser Lesekompetenz erhielten die Kandidaten zusätzliche Informationen und die Videos wurden unterhaltsamer gestaltet, um die Aufmerksamkeit der Lehrerkandidaten zu erregen.

Im zweiten Video der Reihe (Lesekompetenz und Entwicklung von Deutsch als Fremdsprache) bestehen diese Titel: die Definition der Lesekompetenz in einer Fremdsprache, die Definition und Erläuterung der Entwicklung der Lesekompetenz in einer Fremdsprache, die Bedeutung der Leseförderung Fremdsprachenkompetenz für Lehramtskandidaten, die Vorteile der Entwicklung der Lesekompetenz in einer Fremdsprache und Anregungen zur Verbesserung der Lesekompetenz Deutsch als Fremdsprache. In diesem Video soll den Deutschlehrerkandidaten vermittelt werden, was es mit der Fähigkeit auf sich hat, Deutsch als Fremdsprache zu lesen, warum sie diese Fähigkeiten verbessern sollten und wie sie sie verbessern können und welche Vorteile es hat, ihre Deutsch-Lesefähigkeiten zu entwickeln. Auf diese Weise werden die Bedeutung und die Gründe für die Entwicklung der deutschen Lesekompetenz in

einer Fremdsprache, die im Fernunterrichtsprozess im Vordergrund steht, mit der Entwicklung der deutschen Lesekompetenz von Deutschlehrerkandidaten diskutiert. Darüber hinaus wurde das Bewusstsein dafür geschärft, die in anderen Videos behandelten Lesefertigkeiten zu erlernen.

Im dritten Video der Reihe der Lehrvideos (Lesemotivation-Leseselbstkonzept) werden Lesemotivation und Leseselbstkonzept, die Untertitel der Lesekompetenz sind, thematisiert. In diesem Video werden die Definition von Lesemotivation, Arten und Erklärungen von Lesemotivation, Vorschläge zur Steigerung der Lesemotivation, Definition und Erklärung des Leseselbstkonzepts und Vorschläge zur Verbesserung der Leserselbstwahrnehmung gegeben. So wissen angehende Lehrkräfte, wie sie ihre Lesemotivation und Leserselbstwahrnehmung steigern und lenken können. Eine Person, die Lesemotivation und Leserselbstwahrnehmung steuern kann, wird ein qualifizierterer Leser sein, wird den Akt des Lesens bewusster durchführen, wird mehr Effizienz aus dem Lesen ziehen und seine Perspektive auf den Akt des Lesens ändern.

Im vierten Video der Reihe der Lehrvideos (Lesearten – Leseflüssigkeit) werden die Unterpunkte Lesekompetenz und Leseflüssigkeit behandelt. Im Video wurde diese Themen behandelt: Was sind die Arten des Lesens, warum wird es verwendet, Arten des Lesens, was bringen Arten des Lesens für Lehrkräfte, wie man die Art des Lesens und Beispieltexte darüber auswählt, welche Art des Lesens in welchem Text verwendet wird, was ist fließend beim Lesen, warum ist es wichtig, wie man flüssiges Lesen anwendet und Beispieltext über die Anwendung von flüssigem Lesen. In diesem Video sollen angehende Lehrkräfte lernen, was Lesearten sind und wie sie die für den Lesetext geeignete Leseart auswählen, während sie die Leseaktion durchführen. Die für den Lesetext angemessene Leseart zu kennen und im Leseprozess einzusetzen, ist für eine erfolgreiche Leseaktion unerlässlich. Durch die Bereitstellung eines Beispieltextes darüber, was Leseflüssigkeit ist und wie sie während des Lesevorgangs angewendet wird, wurde den Lehramtskandidaten die Leseflüssigkeit in der Praxis demonstriert. Die Person, die die Arten des Lesens und der Leseflüssigkeit

kennt und sie beim Ausführen der Leseaktion verwendet, wird sowohl die Effizienz des Lesens steigern als auch die Leseaktion bewusst lenken.

In diesem Video, das das fünfte und letzte Video der Reihe von Lehrvideos (Lesestrategien – Leseaktivitäten) ist, werden Lesestrategien und Leseaktivitäten behandelt, die Teilbereiche der Lesefähigkeiten sind. In diesem Video werden diese Themen gegeben: Was ist Lesestrategien, warum verwendet man Lesestrategien, was sind Leseaktivitäten, Phasen von Leseaktivitäten, Bedeutung von Leseaktivitäten für Lehrerkandidaten, Lesestrategien und Leseaktivitäten. Mit all diesen Titeln erzielten angehende Lehrerkandidaten zu lehren, was Lesestrategien und Leseaktivitäten sind und wie sie Lesestrategien und Leseaktivitäten anwenden, während sie die Leseaktion durchführen. Aus diesem Grund wurde im letzten Teil des Videos ein Beispieltext gegeben und angehenden Lehrerkandidaten wurde anhand dieses Beispieltextes praktisch gezeigt, wie man Lesestrategien und Leseaktivitäten durchführt. Die Person, die Lesestrategien und Leseaktivitäten kennt und sie im Prozess der Leseaktion anwendet, führt die Leseaktion bewusst durch, verwaltet den Leseprozess besser und weiß, welche Aktivität in welcher Phase zu tun ist. Diese Bewusstheit erhöht die individuelle Leseselbstwahrnehmung und Lesemotivation und steigert die Effizienz des Lesens, da der Leseprozess besser gelenkt wird. Während sie von Leseaktivitäten im Leseprozess profitieren, wird die Kenntnis der Phasen der Leseaktivitäten und das Wissen, was in welcher Phase zu tun ist, die Effizienz des Lesens steigern. Aus diesem Grund wurden die Phasen der Leseaktivitäten im Video nacheinander besprochen, und welche Aktivitäten in welcher Phase durchgeführt wurden, und die Ansätze wurden den Lehrerkandidaten in der Praxis gezeigt.

In dieser Studie wurden Lehrvideos zur Entwicklung der deutschen Lesekompetenz von Deutschlehramtskandidaten im Fernstudium erstellt, wobei berücksichtigt wurde, dass sie jederzeit und überall leicht zugänglich und nutzbar sind. Kandidaten erhalten einfachen Zugang zu den Lehrvideos und werden ihnen auf unbestimmte Zeit zur Verfügung gestellt. Bei der Erstellung der Videos wird angestrebt, die Effizienz und Nützlichkeit der Videos durch die Einhaltung der Videoinhaltskriterien zu steigern. Bei der Erstellung der Videos wird angestrebt, die

Effizienz und Nützlichkeit der Videos durch die Einhaltung der Videoinhaltskriterien zu steigern. In den Lehrvideos wurde möglichst eine einfache Sprache verwendet, die Videodauern kurz gehalten und die mit kurzen Informationen ermittelten Inhalte präsentiert. Dadurch wurde die Motivation der angehenden Lehramtkandidaten sich Videos während des Fernunterrichts anzuschauen und ihre Bereitschaft, die Videos zu nutzen, erhöht.

Zur Fragestellung „Wie kann man zur Entwicklung der deutschen Lesekompetenz von Deutschlehrerkandidaten im Fernstudium beitragen?“ wurden Lehrvideos konzipiert und erstellt. Bei der Erstellung von Lehrvideos in der Studie wurde darauf abgezielt, die Erwartungen und Bedürfnisse der Zielgruppe im Fernunterrichtsprozess zu erfüllen. Aus diesem Grund wurden bei der Videoerstellung die Grundsätze des Materialdesigns und die Kriterien des Videoinhalts berücksichtigt und es wurde Wert darauf gelegt, dass die Videos lehrreich sind. Kriterien, die beim Erstellen von Videos zu berücksichtigen sind; Zweck, Zielgruppe, Zielerfassung, Inhalt, Videodauer, Sprache, Anwendung, Zugangskanal, Visualität und Einhaltung ethischer Werte.

In dieser Arbeit wurden Studenten/innen der 3. und 4. Klasse des Deutschlehreramtes der Universität Trakya im Studienjahr 2021/2022 bevorzugt, da evaluiert wird, ob die Lehrvideos zur deutschen Lesekompetenz der Beteiligten beitragen. Die Stichprobe der Studie bestand aus 80 Personen (n=80).

In dieser Studie wurde ein deskriptives Befragungsmodell verwendet, das darauf abzielt, die Meinungen von Deutschlehrerkandidaten zu den erstellten Lehrvideos zu erheben und zu analysieren. Die Likert-Skala wurde in der Studie als quantitatives Datenerfassungsinstrument verwendet. Vor- und Nachtest wurden bei den Teilnehmern durchgeführt, um die Gedanken und Einstellungen der Teilnehmer zu den Lehrvideos zu sehen, bevor sie die Lehrvideos ansahen, und um zu messen, was sie nach dem Ansehen der Lehrvideos dachten. Als Pretest und Posttest wird bei den Teilnehmern ein Fragebogen bestehend aus 32 im Likert-Modell aufbereiteten Fragen eingesetzt. Nach den Fragebogenanwendungen wurden qualitative Daten erhoben, indem den Teilnehmern ein Fragebogen gegeben wurde, der aus einer

offenen Frage bestand, in der sie gebeten wurden, die Vorteile der Lehrvideos zu interpretieren. Nachdem die quantitativen und qualitativen Daten getrennt berechnet und analysiert wurden. Die Daten wurden also in Tabellen aufgeführten und dem Ergebnisteil der Studie hinzugefügt.

Die in der Studie gewonnenen Befunde stützen die Meinung, dass der Einsatz verschiedener Materialien und medialer Instrumente im Fernfremdsprachunterricht den Lernprozess erleichtert. Im Fernunterrichtsprozess können die Negativitäten, die sich aus der physischen Präsenz von Lehrer und Schüler in unterschiedlichen Umgebungen ergeben, durch Medienwerkzeuge beseitigt werden, und der Einsatz von technologischen Werkzeugen kann besonders junge Fremdsprachenlernende motivieren. Eine der Forschungsfragen lautet: „Trägen Lernvideos zur Entwicklung der deutschen Lesekompetenz von Lehrerkandidaten im Fernunterricht bei?“ In Anbetracht der in der Studie gewonnenen Befunde kann die Frage positiv beantwortet werden. Durch qualitative und quantitative Befunde wurde festgestellt, dass der Einsatz von Lehrvideos zur Entwicklung der deutschen Lesekompetenz im Fernunterricht positive Einstellungen sowohl in Bezug auf die Bereitstellung einer unterhaltsamen Lernumgebung, Motivation und autonomes Lernen als auch in Bezug auf die Verbesserung anderer Sprachkompetenzen und Lesestrategien bewirkt. Aus dieser Sicht lässt sich sagen, dass von den Lehramtskandidaten insgesamt sehr positive Rückmeldungen zu den Lehrvideos erhalten wurden.

Analysiert man die quantitativen Daten und untersucht die Befunde der Teilnehmenden zur Lesekompetenz, so lässt sich deutlich erkennen, dass die Teilnehmenden ein Bewusstsein für Lernvideos und (deutsche) Lesekompetenz gewonnen haben. Es wurde positiv festgestellt, dass die Lernvideos den Kandidaten helfen würden, ihre Deutsch-Lesekompetenz zu verbessern. Zusätzlich zu diesen Erkenntnissen scheinen Lernvideos dazu beizutragen: individuelles Lernen, Motivation zur Verbesserung der deutschen Lesekompetenz, Bereitstellung einer unterhaltsamen Lernumgebung, praktische Lösungen für Probleme der Lesekompetenz, Vervollständigung fehlender Punkte, Nachdenken und Aufmerksammachen der Lesekompetenz, Selbsteinschätzung über Lesekompetenz,

Anwendung des erworbenen Wissens im Leseprozess, einfacher Zugang zu Lernvideos und die Entwicklung anderer Sprachkenntnisse. Aus diesem Grund und Gründe können Lernvideos zum Erlernen der deutschen Lesekompetenz in den Deutschunterricht integriert werden.

Betrachtet man die Befunde der Teilnehmenden zur Lesekompetenz von Deutsch als Fremdsprache und Weiterentwicklung, zeigt sich eine signifikante Zunahme der Post-Test-Daten sowohl der Objekt ich weiß, dass ich meine Deutsch-Lesekompetenz verbessern muss als auch der Objekt ich weiß, dass die Verbesserung meiner deutschen Lesekompetenz für meine Fachkenntnisse und Fremdsprachenkenntnisse notwendig ist. Hier lässt sich festhalten, dass Lehrvideos den Lehrerkandidaten verdeutlichen, dass die Verbesserung der deutschen Lesekompetenz auch für den Lehrberuf notwendig ist.

In Anbetracht der Ergebnisse der Teilnehmer bezüglich Lesemotivation – Leseselbstkonzept erklärten sie, dass dank Lehrvideos die Leserselbstwahrnehmung und Lesemotivation steigen würden, und sie lernten, was die Konzepte Leserselbstwahrnehmung und Lesemotivation sind. Aus dieser Sicht lässt sich sagen, dass Lehrvideos die Defizite der Teilnehmer in Bezug auf Lesemotivation und Leseselbstkonzept ergänzen.

Betrachtet man die Ergebnisse der Teilnehmer zu den Lesearten – Lesefluss, so zeigt sich, dass sie angaben, dass sie dank Lehrvideos fließend lesen würden und dass sie verschiedene Arten des Lesens im Leseprozess verwenden könnten. Somit kann klar festgestellt werden, dass Lernvideos für die Teilnehmenden förderlich sind, um fließend lesen zu können und unterschiedliche Lesearten im Leseprozess einzusetzen.

Unter Berücksichtigung der Ergebnisse der Teilnehmer zu Lesestrategien und Leseaktivitäten wurde festgestellt, dass sie angaben, dass Lesestrategien und Leseaktivitäten durch Lehrvideos zur Entwicklung der deutschen Lesekompetenz beitragen würden. Basierend auf diesen Befunden kann gesagt werden, dass

Kenntnisse und Fähigkeiten in Bezug auf Lesestrategien und Leseaktivitäten Lehrerkandidaten durch Lehrvideos erworben werden können.

Betrachtet man die Befunde der Teilnehmer zur Medienkompetenz, so zeigt sich, dass diese in den Posttestdaten sehr stark angaben, dass sich ihre Fähigkeit, deutsche Texte in Medientools zu lesen, durch die Lehrvideos verbessert und ihre Medienkompetenz wird auch mit den Informationen in den Lehrvideos verbessert. Daraus lässt sich leicht schließen, dass Lehrvideos die Medienkompetenz von Lehrerkandidaten verbessern und das Lesen von Texten in Medientools erleichtern.

Wenn eine Dokumentenanalyse der qualitativen Daten durchgeführt wird, die in der Forschung erhalten wurden, zeigt sich, dass die am häufigsten kodierten Titel Bereitstellung einer unterhaltsamen Lernumgebung und Steigerung der Motivation sind. Es ist ersichtlich, dass die am wenigsten codierten Titel „Entwicklung von Lesestrategien“ und „Autonomes Lernen“ sind. Basierend auf qualitativen Daten kann daher geschlussfolgert werden, dass Lehrvideos eine angenehme Lernumgebung bieten, die Motivation zur Entwicklung von Lesefähigkeiten erhöhen und auch andere Sprachfähigkeiten verbessern. Man kann sagen, dass die Lehrvideos Lesestrategien entwickeln und autonomes Lernen ermöglichen, zusammen mit weniger Codierung.

Vor dem Hintergrund dieser Befunde wird die Forschungsfrage „Werden Sie als Lehrer/Lehrerin in Zukunft die Lehrvideoreihe im Deutsch-Lesekompetenztraining im Fernunterrichtsprozess einsetzen?“ wird prognostiziert, dass die Lehrerkandidaten aufgrund ihrer hohen Bewertung der Frage „Lehrvideos sollten im Deutschunterricht eingesetzt werden“ positiv gegenüberstehen. Als Ergebnis der Forschung wurde festgestellt, dass Lehrvideos die Lernmotivation von Lehrerkandidaten erhöhen, eine unterhaltsame Lernumgebung bieten und zur Entwicklung anderer Sprachkenntnisse und Medienkompetenz beitragen. Es ist deutlich zu sehen, dass es das Bewusstsein für die Entwicklung der deutschen Lesekompetenz schärft. Aus dieser Sicht kann geschlussfolgert werden, dass Lernvideos zur Verbesserung der deutschen Lesekompetenz im Fernunterricht eingesetzt werden können.

Es kann festgestellt werden, dass diese Studie zukünftige Studien zu Lehrvideos und Lesefähigkeiten leiten, eine Vorstellung davon geben wird, wie Lehrvideos zur Verbesserung der Lesefähigkeit im Fernunterrichtsprozess verwendet werden können, und positive Beiträge für Lehramtskandidaten leisten wird. Durch die Einführung von Lehrvideos in Fremdsprachenabteilungen an Universitäten und Fremdspracheninstituten, die Fernunterricht anbieten, kann die Verwendung von Lehrvideos für Lehramtskandidaten und Fremdsprachenstudenten gefördert werden, und es kann Übung für Lehrvideos bereitgestellt werden, indem Anträge gestellt werden.

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmam süresince benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen ve hep destekleyen, çok güzel bir tez süreci geçirmemi sağlayan, en az benim kadar emek veren çok sevgili ve değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Yıldırım Tuğlu'ya, hayatım boyunca maddi manevi fedakârlıklarıyla beni bugünlere getiren ve her zaman yanımda olan canım annem ve babam İnci Halıcı ve Kamil Halıcı'ya, bir tanecik abim Mert Halıcı'ya ve eğitimim boyunca benim için emek veren, bilgime bilgi katan tüm hocalarıma, başarıma sevinen üzüntüme üzülen tüm dostlarıma saygı ve sevgilerimi sunar, teşekkür ederim.

Yasemin HALICI

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **i**
ABSTRACT ..... **ii**
ZUSAMMENFASSUNG ..... **iii**
ÖNSÖZ ..... **xiv**
İÇİNDEKİLER ..... **xv**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **xix**
RESİMLER LİSTESİ ..... **xx**
KISALTMALAR LİSTESİ ..... **xxi**

BÖLÜM I **1**
1. GİRİŞ **1**
1.2. Çalışmanın Amacı 4
1.3. Çalışmanın Soru Cümleleri 4
1.4. Çalışmanın Önemi 5
1.5. Sayıltılar 5
1.6. Yöntem 5
1.7. Sınırlılıklar 6
1.8. Tanımlar 6
1.9. İlgili Araştırmalar 7
1.9.1 Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar 7
1.9.2 Yurtdışında Yapılan Araştırmalar 10

BÖLÜM II **13**
2. İLGİLİ ALANYAZIN **13**
2.1. Uzaktan Eğitim 13
2.1.1 Türkiye'de Uzaktan Eğitim 16
2.1.2 Yabancı Dil Programlarında Uzaktan Eğitim 17
2.2. Yabancı Dil Öğretimi 18
2.2.1 Almanca Öğretmenlik Programlarında Yabancı Dil Öğretimi 20

2.3. Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi 21
2.4. Yabancı Dilde Temel Dil Becerileri ve Geliştirilmesi 23
2.4.1 Yazma Becerisi 24
2.4.2 Konuşma Becerisi 25
2.4.3 Dinleme Becerisi 26
2.4.4 Okuma Becerisi 28
2.4.4.1 Okuma ve Okuma Becerisi 29
2.4.4.2 Yabancı Dilde Okuma Becerisi 31
2.4.4.3 Okumada Akıcılık 32
2.4.4.4 Okuma Türleri 33
2.4.4.5 Okuma Aktiviteleri 35
2.4.4.6 Okuma Stratejileri 36
2.4.4.7 Okuma Motivasyonu 39
2.4.4.8 Okuma Benlik Kavramı (Okur Benlik Algısı) 40
2.4.4.9 Görsel-İşitsel Anlama Becerisi 41
2.4.4.10 Okuma Becerisinin Hedefleri 43
2.4.4.11 Medya Okuryazarlığı 44
2.4.4.12 Yaşam Boyu Öğrenme 45
2.5. Okuma Becerisinin Geliştirilmesi 47

BÖLÜM III 49
3. EĞİTİCİ VİDEOLAR 49
3.1 Öğretmen Yeterlikleri 49
3.1.1 Öğretmen Yeterlikleri ve Okuma Becerisi İlişkisi 51
3.2. Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmen Adaylarının Okuma Becerisi 53
3.3. Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmen Adaylarının Okuma Becerisinin Gelişimi 54
3.4. Uzaktan Eğitim Sürecinde Okuma Becerisinin Gelişimine Yönelik Kullanılabilecek Materyaller 55
3.5. Uzaktan Eğitim Sürecinde Eğitici Videolar 57
3.6. Eğitici Videoların Oluşturulması ve İçerik Kriterleri 59

3.7. Uzaktan Eğitim Sürecinde Okuma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Hazırlanan Eğitici Videolar 63
3.7.2 1. Video Okuma Becerisi Nedir? 65
3.7.3 2. Video Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesi 67
3.7.5 4. Video Okuma Türleri - Okumada Akıcılık 71
3.7.6 5. Video Okuma Stratejileri-Okuma Aktiviteleri 74
3.8. Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik Hazırlanan Eğitici Videoların Kullanımı ve Faydaları 76
3.8.1 Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik Hazırlanan Eğitici Videoların Faydaları 77

BÖLÜM IV 80
4. YÖNTEM 80
4.1. Durum Çalışması 81
4.2. Likert Ölçekleme Tekniği 82
4.3. Betimsel Analiz Yöntemi 83
4.3.1. Betimsel Analiz İçin Çerçeve Oluşturma 83
4.3.2. Tematik Çerçeveye Göre Verilerin İşlenmesi 84
4.3.3. Bulguların Tanımlanması 84
4.3.4. Bulguların Yorumlanması 84

BÖLÜM V 85
5. BULGULAR 85
5.1 Katılımcılar Olarak 3. ve 4. Sınıfların Ön Test Bulguları 85
5.1.1 1. Video Okuma Becerisi Nedir? Ve Okuma Becerisine İlişkin Ön Test Bulguları 85
5.1.2 2. Video Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesine İlişkin Ön Test Bulguları 89
5.1.3 3. Video Okuma Motivasyonu - Okuma Benlik Kavramına İlişkin Ön Test Bulguları 90
5.1.4 4. Video Okuma Türleri – Okumada Akıcılığa İlişkin Ön Test Bulguları 91

5.1.5 5. Video Okuma Stratejileri – Okuma Aktivitelerine İlişkin Ön Test Bulguları 92
5.1.6 Medya Okuryazarlığına İlişkin Ön Test Bulguları 93
5.2. Katılımcılar Olarak 3. ve 4. Sınıfların Son Test Bulguları 93
5.2.1 1. Video Okuma Becerisi Nedir? Ve Okuma Becerisine İlişkin Son Test Bulguları 94
5.2.2 2. Video Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesine İlişkin Son Test Bulguları 97
5.2.3 3. Video Okuma Motivasyonu - Okuma Benlik Kavramına İlişkin Son Test Bulguları 98
5.2.4 4. Video Okuma Türleri – Okumada Akıcılığa İlişkin Son Test Bulguları 99
5.2.5 5. Video Okuma Stratejileri – Okuma Aktivitelerine İlişkin Son Test Bulguları 100
5.2.6 Medya Okuryazarlığına İlişkin Son Test Bulguları 101

BÖLÜM VI 104
6. SONUÇ VE ÖNERİLER 104
6.1. Sonuç 104
6.2. Öneriler 108

KAYNAKÇA 110
EKLER 120
Ek -1. Etik Kurul Belgesi 120

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: 3. ve 4. Sınıfların Birinci Video Okuma Becerisi Nedir ve Okuma Becerisine Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler 86
Tablo 2: 3. ve 4. Sınıfların İkinci Video Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesine Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler.... 89
Tablo 3: 3 ve 4. Sınıfların Üçüncü Video Okuma Motivasyonu - Okuma Benlik Kavramına Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler 90
Tablo 4: 3 ve 4. Sınıfların Dördüncü Video Okuma Türleri – Okumada Akıcılığa Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler 91
Tablo 5: 3. ve 4. Sınıfların Beşinci Video Okuma Stratejileri – Okuma Aktivitelerine Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler 92
Tablo 6: 3. ve 4. Sınıfların Medya Okuryazarlığına Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler 93
Tablo 7: 3. ve 4. Sınıfların Birinci Video Okuma Becerisi Nedir Ve Okuma Becerisine Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler 94
Tablo 8: 3. ve 4. Sınıfların İkinci Video Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesine Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler.... 97
Tablo 9: 3 ve 4. Sınıfların Üçüncü Video Okuma Motivasyonu - Okuma Benlik Kavramına Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler 98
Tablo 10: 3 ve 4. Sınıfların Dördüncü Video Okuma Türleri – Okumada Akıcılığa Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler 99
Tablo 11: 3. ve 4. Sınıfların Beşinci Video Okuma Stratejileri – Okuma Aktivitelerine Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler..... 100
Tablo 12: 3. ve 4. Sınıfların Medya Okuryazarlığına Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler 101
Tablo 13: Eğitici Videolar ve Almanca Okuma Becerilerinin Gelişimine Yönelik Nitel Verileri Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler 102

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Video Nedir? 58
Resim 2: Eğitici Video Hazırlama Kriterleri 60
Resim 3: Eğitici Videolar Serisi 64
Resim 4: Eğitici Videolardaki Kriterlerimiz Neler? 65
Resim 5: Biliyor Musunuz? 66
Resim 6: Okuma Eğitimi Nedir? 67
Resim 7: Yabancı Dilde Okuma Becerisinin Geliştirilmesi Nedir? 68
Resim 8: Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerimizi Nasıl Geliştirebiliriz? .. 68
Resim 9: Okuma Motivasyonu Nedir? 70
Resim 10: Motivasyon Türleri 70
Resim 11: Okuma Benlik Kavramı Nedir? 70
Resim 12: Okur Benlik Algımızı Nasıl Geliştirebiliriz? 71
Resim 13: Okuma Türleri 72
Resim 14: Okuma Türlerini Bilmek Bize Ne Kazandırır? 73
Resim 15: Okumada Akıcılık Nasıl Uygulanır? 73
Resim 16: Okuma Stratejilerini Neden Kullanırız? 75
Resim 17: Okuma Aktivitelerinin Aşamaları 75
Resim 18: Örnek Okuma Metni 76

KISALTMALAR LİSTESİ

bkz.: bakınız

TDK: Türk Dil Kurumu

vb.: ve benzeri

vd.: ve diğerleri

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca insanlar yeni şeyler keşfetmek ve öğrenmek amacıyla sürekli arayış içinde olmuş ve farklı yollarla eğitim ve bilgi ihtiyaçlarını gidermeye çalışmışlardır. İlk başlarda resimler ve sembollerle gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri yazının bulunmasıyla çağ atlamış ve gelişerek günümüze kadar gelmiştir. Eğitimi en çok etkileyen faktörlerden biri tabii ki teknolojinin gelişmesi olmuştur. Eğitim-öğretimde teknolojinin kullanılmasıyla teknoloji tabanlı farklı eğitim modelleri oluşturulmuş, ayrıca eğitimde kullanılan teknolojiyi ifade eden eğitim teknolojileri kavramı ortaya çıkmıştır. "*Artık eğitim teknolojisi denilince; bilgisayar, tablet, akıllı cep telefonu, akıllı tahta, internet gibi araçların bireyler tarafından eğitimin birçok aşamasında eğitim felsefeleri de işin içine katılarak bireylerin kaliteli ve verimli bir eğitim alabilmeleri için kullanılması durumu akla gelmektedir. Bu değişim sadece eğitim alan öğrenciler yönünde değil, eğitim sürecinin başatlarından olan aile, öğrenci, öğretmen ve çevreyi de etkileyecek şekilde değişmiştir."* (Güneş 2019, 10).

Günümüzde eğitim teknolojisinin gelişmesiyle eğitimde teknolojiden daha fazla yararlanılmaya başlanmış ve eğitim çok yönlü hale getirilmiştir. Eğitim teknolojisinin gelişmesi teknolojik araç-gereçlerin eğitim-öğretim sürecinde sıklıkla kullanılmasına ortam hazırlamıştır. Yabancı dil eğitiminde görsel- işitsel ve interaktif özellikleri olan araçlardan yararlanmak öğrenmenin daha kolay hale gelmesini sağlayacağı tartışılmazdır (Boz ve Çoban 2015, 12). Özellikle uzaktan yabancı dil eğitim sürecinde etkileşim ve iletişim sağlamak amacıyla çeşitli materyaller ve medya araçları kullanılmaktadır. Uzaktan yabancı dil eğitim sürecinde kullanılan teknolojik araçlar ve materyallere bakıldığında radyo, televizyon, telefon, bilgisayar, tablet, ses kayıtları, sunum, film, e-posta, web siteleri, elektronik ilan tahtaları ve videolar görülmektedir. Çoklu ortam ve iletişim teknolojilerindeki son gelişmelerde en güçlü öğrenme sistemlerinden biri de videolardır (Ata ve Arslan 2021, 2482). Videolar, öğretilmesi hedeflenen konuyu ilgi çekici şekilde ve kısa sürede aktarma imkanı

sağladığından eğitim amaçlı eğitici videolar oluşturulmakta ve kullanılmaktadır. Eğitici videolar dahil tüm bu kullanılan araçlar ve materyaller teknolojiye paralel olarak gelişerek yenilenmekte ve yeni özellikler kazanmaktadır.

Bu bağlamda yabancı dilde okuma becerisinin geliştirilmesinde her geçen gün yeni bir materyal kullanılmakta ve materyallerin farklı özelliklere sahip olduğu görülebilmektedir. Uzaktan eğitim verilirken eğitim ve öğretimin zenginleştirilmesi, kullanılan etkinlik ve örneklerin artması ve uygulanması, öğrenci-öğretmen arasındaki etkileşimin bir eğitim materyali aracılığıyla gerçekleştirilmesi amacıyla hazırlanan eğitici videolar, kolay kullanımı ve erişimi ile Almanca öğretmenliği lisans programındaki öğrencilerin Almanca okuma becerisinin gelişimine katkı sağlaması ve uzaktan eğitim sürecinde hizmet etmesi amacıyla bu araştırma kapsamında tasarlanmış ve hazırlanmıştır. Bu çalışmada ise, eğitici videoların, araştırma için lisans programındaki öğretmen adaylarından edinilen olumlu veya olumsuz dönütleri değerlendirilecek ve sonuç bölümünde uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisinin geliştirilmesine ne kadar etkili olduğu ele alınacak ve öneriler sunulacaktır.

Araştırmaya bu bilgiler dahilinde, eğitici videoların Almanca okuma becerisine katkısının verimli olup olmadığı değerlendirileceği için Trakya Üniversitesi Almanca Öğretmenliği 2021/2022 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencileri tercih edilmiştir. Çalışmanın örneklemi 80 kişiden oluşmaktadır (n=80). Çalışmaya katılan bu öğretmen adayları lisans eğitimleri süresince Okuma becerisi ve Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi derslerini almışlardır. Bu sebeple çalışmaya katılan öğretmen adaylarının okuma becerisine yönelik hazırbulunuşlukları olduğu ve okuma becerilerini geliştirmeyi amaçlayan eğitim aldıkları görülmektedir. Bu durumda öğretmen adaylarının eğitici videoları değerlendirirken daha bilinçli ve farkındalıklarının yüksek olacağı rahatlıkla söylenebilir.

Çalışmanın ilk bölümünde araştırmanın genel yapısına dair bilgiler bulunmakta ve araştırmanın problemi, amacı, önemi, tanımları, sayıltıları, sınırlılıkları, yurtiçi ve yurtdışındaki kaynaklar yer almıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise: Uzaktan Eğitim, Türkiye'de Uzaktan Eğitim, Yabancı Dil

Programlarında Uzaktan Eğitim, Yabancı Dil Öğretimi, Almanca Öğretmenlik Programlarında Yabancı Dil Öğretimi, Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi, Yabancı Dilde Temel Dil Becerileri ve Geliştirilmesi, Yazma Becerisi, Konuşma Becerisi, Dinleme Becerisi, Okuma Becerisi, Okuma ve Okuma Becerisi, Yabancı Dilde Okuma Becerisi, Okumada Akıcılık, Okuma Türleri, Okuma Aktiviteleri, Okuma Stratejileri, Okuma Motivasyonu, Okuma Benlik Kavramı (Okur Benlik Algısı), Görsel-İşitsel Anlama Becerisi, Okuma Becerisinin Hedefleri, Okuma Becerisinin Geliştirilmesi başlıklarının yer aldığı ilgili alanyazın bölümü yer almaktadır. Üçüncü bölümde Öğretmen Yeterlikleri, Öğretmen Yeterlikleri ve Okuma Becerisi İlişkisi, Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmen Adaylarının Okuma Becerisi, Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmen Adaylarının Okuma Becerisinin Gelişimi, Uzaktan Eğitim Sürecinde Okuma Becerisinin Gelişimine Yönelik Kullanılabilecek Materyaller, Uzaktan Eğitim Sürecinde Eğitici Videolar, Eğitici Videoların Oluşturulması ve İçerik Kriterleri**,** Eğitici Video İçeriklerini Belirleme Kriterleri Nelerdir?, Uzaktan Eğitim Sürecinde Okuma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Hazırlanan Eğitici Videolar, Tanıtım Videosu, 1. Video Okuma Becerisi Nedir?, 2. Video Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesi, 3. Video Okuma Motivasyonu - Okuma Benlik Kavramı, 4. Video Okuma Türleri - Okumada Akıcılık, 5. Video Okuma Stratejileri - Okuma Aktiviteleri, Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik Hazırlanan Eğitici Videoların Kullanımı ve Faydaları, Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik Hazırlanan Eğitici Videoların Faydaları adlı başlıklar ele alınmıştır. Dördüncü bölümde çalışmanın yöntemi, beşinci bölümde ise araştırma verileri (bulgular) değerlendirilerek, tartışılmıştır. Altıncı bölümde sonuç ve öneriler bulunmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Uzaktan eğitim modelinin günümüzde gittikçe yaygınlaşmasıyla uzaktan eğitim kalitesi ve uzaktan eğitimden alınacak verimin artırılmasının önemi artmıştır. Bu kapsamda uzaktan eğitim modeli incelendiğinde öğretmen-öğrenci etkileşiminin

kurulması ve eğitim niteliğinin artırılması amacıyla uzaktan eğitim sürecinde çeşitli medya araçları ve materyaller kullanılmaktadır. Ancak kullanılan medya araçları ve materyallerin içerik ve nitelik açısından öğretmen adaylarının beklenti ve taleplerini karşılarken hedef kazanımları da sorunsuz şekilde aktarması gerekmektedir. Bu problemin çözülebilmesi için uzaktan eğitim sürecinde eğitici videoların kullanılabileceği düşünülmüş ve Almanca öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisi geliştirilirken eğitici videolara ihtiyaç olduğu saptanmıştır.

1.2. Çalışmanın Amacı

Çalışmanın amacı, uzaktan eğitim sürecinde Almanca öğretmen adaylarının yabancı dil olarak Almanca okuma becerilerini geliştirmek ve böylece uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisi öğretiminde eğitimin kalitesini artırmak ve daha zengin hale getirmektir. Bu sebeple eğitici videolar serisi tasarlanmış ve hazırlanmıştır.

1.3. Çalışmanın Soru Cümleleri

Çalışmanın amacına ulaşabilmek için şu soruların yanıtı aranacaktır:

- Eğitici videolar uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisinin gelişmesine katkı sağlıyor mu?
- Gelecekte öğretmen olduğunuzda eğitici videolar serisini uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisi eğitiminde kullanır mısınız?

1.4. Çalışmanın Önemi

Uzaktan eğitim sürecinde önem kazanan ve geliştirilmesi gereken beceriler arasında okuma becerisi ön plana çıkmaktadır. Uzaktan eğitim sürecinde yabancı dil olarak Almanca okuma becerisi farklı medya araçları ve materyaller kullanılarak geliştirilebilir. Kullanılabilecek bu materyaller içerisinde belki de en önemlilerinden biri olarak eğitici videolar gösterilebilir. Hem birden çok duyu organına hitap ederek kalıcı öğrenmeler sağlaması hem de kolay kullanımı ve öğrencilerin videolara günlük hayattaki aşinalığından dolayı eğitici videolar uzaktan eğitim sürecinde büyük rol oynamaktadır. Öğretmen adaylarının hazırlanan videolarla okuma becerilerine yönelik farkındalık kazanmaları ve olumlu tutum geliştirmelerinin sağlanması açısından çalışma önem taşımaktadır. Eğitici videolar serisinin Almanca okuma becerisi öğretimini zenginleştirmek, okuma alt becerilerine dair spesifik bilgi ve öneriler vermek ve yabancı dil olarak Almanca okuma becerisine dair farkındalık oluşturulması açısından alana katkısı olduğu düşünülmektedir.

1.5. Sayıltılar

Araştırmanın örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının, verilen soruları dürüst, doğru ve içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır. Ayrıca elde edilen bulgular araştırmanın yöntemi ile detaylı incelenmiş ve güvenilir olduğu varsayılmıştır. Çalışmadaki ilgili alan yazın bölümünün araştırma için yeterli kuramsal çerçeveyi oluşturduğu varsayılmaktadır.

1.6. Yöntem

Çalışma betimsel tarama modeli ile desenlenmiştir. Bu model ile bilimin gözlem yapma, kayıt etme, olaylar içindeki ilişkileri tespit etme ve kontrol edilen değişmez ilkeler arasında genellemelere ulaşma nitelikleri söz konusudur ve kısaca

bilimin tasvir fonksiyonu önem taşır (Şimşek ve Yıldırım, 2011). Çalışmada nicel veri toplama aracı olarak 3'lü likert ölçme tekniği kullanılmıştır. Öğretmen adaylarına eğitici videolar izletilmiş ve izledikten sonra anket uygulaması yapılmıştır. Katılımcıların eğitici videolara dair tutum ve görüşlerini elde etmek amacıyla 32 adet sorudan oluşan likert modelde anket uygulanmıştır. Ankette her bir videonun içeriğine ve hedef kazanımına uygun sorular ayrı bölümlerde verilmiş ve elde edilen veriler her video için ayrı değerlendirilmiştir.

1.7. Sınırlılıklar

Araştırma Trakya Üniversitesi Almanca Öğretmenliği 2021/2022 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencileri olmak üzere 80 kişi ile sınırlıdır. Araştırma ile elde edilen bulgular, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar ve araştırma için hazırlanan anket uygulamasının sonuçları ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Yabancı Dil: Ana dilinin dışında olan dillerden her biridir (TDK, 2022).

Okuma Becerisi: Okuma; yazılı sembolleri seslendirmektir (Demirel, 1999). Okuma eylemi anadilde veya yabancı dilde gerçekleştirilirken simgeleri anlamlandırma becerisidir.

Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi: Okuma eylemini yabancı dil olarak öğrenilen Almanca dilinde gerçekleştirme becerisidir.

Egitici Video: Öğretim programına uygun şekilde belirli bir kazanım veya konuya yönelik olarak eğitim amacıyla hazırlanmış videolardır.

Öğretim Materyali: Öğretim materyali; öğretim programının gereksinimlerine göre hazırlanmış, öğrenme sürecinde kullanılan ve öğrenmeye pozitif bir etki sağlaması beklenen araçtır. Öğretme-öğrenme sürecini daha etkin ve işlevsel

hale getiren öğretim materyalleri bu sürecinin temel öğelerinden birisi konumundadır (Demirtaş 2017, 8).

1.9. İlgili Araştırmalar

Tezin bu bölümünde yurtdışında ve yurtiçindeki araştırmacıların çalışmanın konusuna yönelik araştırmalarına yer verilmiştir.

1.9.1 Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Tezin bu bölümünde yurtiçindeki araştırmacıların alana yönelik araştırmalarının nasıl ele alındığı konu edilmiştir.

Ata ve Arslan (2021) ”2000-2019 Yılları Arasında Uzaktan Eğitimde Video Kullanımı Üzerine Yapılan Makalelerin İncelenmesi” adlı çalışmalarında, 2000-2019 yılları arasında yayınlanmış, uzaktan eğitimde video kullanımı üzerine yapılan araştırmaların tanımlayıcı, yöntemsel ve genel eğilimleri incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, incelenen uzaktan eğitim alanında video kullanımına yönelik araştırmalarda örneklem türü olarak en çok öğrenciler tercih edilmiş, veri toplama aracı olarak en çok anket kullanılmış, araştırma alanlarına göre en çok eğitim ve sağlık konularının ele alındığı, en çok nicel yöntemin kullanıldığı ve son yıllarda videolara yönelik çalışmaların arttığı görülmüştür.

Ozan’ın (2015) “E-Öğrenme için Eğitsel Video Geliştirme” adlı çalışmasında, e-öğrenme için eğitsel video geliştirme süreç ve stratejileri paylaşılmış, e-öğrenmede video kullanım şekilleri, video katmanlarına değinilmiş, ulusal alanyazına katkı sağlanması ve bu alandaki uygulamacı ve araştırmacılarla deneyim paylaşımı amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, e-öğrenme videoları hazırlanırken hedeflerinin belirlenmesi en önemli husustur ve kısa, öz, amaca odaklanmış videolar öğrenenin

dikkatini dağıtmamak adına önemlidir. Videolar hazırlanırken amaç, ana kurguyu görseller üzerine yapılandırarak sözlü anlatımı destekleyici unsur olarak kullanmaktır.

Emirtekin, Polan, Kışla ve Dönmez 'in (2020) "Etkileşimli Eğitsel Video ve Başarı Testinin Geliştirilmesi: IP Adresi Kavramı Örneği" adlı araştırmalarında IP ve IP adresi konusu üzerinde ADDIE modelini temel alarak geliştirilen bir eğitsel videonun tüm geliştirme süreçleri ele alınmıştır. Geliştirilen eğitsel video ile yapılacak eğitimlerde kullanılmak üzere öğrencinin başarısını ölçmeyi amaçlayan geçerliği ve güvenilirliği yüksek ölçme sonuçları elde edilebileceği bir başarı testi geliştirilmiştir. Bu çalışma kapsamında hazırlanan etkileşimli eğitsel video ve başarı testi kullanılarak öğrenciler üzerinde deneysel çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Demirezen (1990) "Video Kullanımının Yabancı Dil Öğrenimine Getirdikleri" adlı çalışmasında videonun özellikleri, görsel ögenin rolü, sınıfta video kullanımının aşamaları, video kullanımı ve dört temel dil becerisi, yabancı dil öğretiminde video kullanımının avantajları, video kullanan öğretmenlere uyarılar başlıklarına değinmiştir. Araştırma sonucunda, videoların öğrencileri güdülediği ve eğlenerek öğretme gücü olduğu, görerek ve duyarak anlama becerisini geliştirdiği, öğretmenin işini kolaylaştırdığı ve yabancı dil öğretim teknolojisi içinde haklı yerini aldığı görülmüştür.

Çakır'ın (2006) "Yabancı Dil Öğretiminde Görsel-İşitsel Ders Aracı Olarak Videonun Kullanılması" adlı çalışmasında yabancı dil öğretmenlerinin videoyu hedef dili etkili bir şekilde öğretebilmesine yönelik öneriler, bu süreç içerisinde yabancı dil öğretmenlerinin rolü ve önemli teknikler ve etkinlikler sunulmuştur. Çalışma sonucunda videolar yabancı dil eğitiminde uygun şekilde kullanıldığında yararlı ve motive edici olduğu, yabancı dil becerilerinin gelişimine katkı sağladığı, öğrencilerin öğrendiklerini çeşitli tekniklerle uygulamalarını sağlayan en iyi materyallerden birinin video olduğu, öğretmenin video veya film izletirken ek materyallerle öğrenimi desteklemesi gerektiği, öğrencinin pasif bir izleyici değil aksine aktif bir öğrenen olması gerektiği vurgulanmıştır.

Altıok ve Yükseltürk (2016) “Yabancı Dil Eğitimine Video Portfolyo Teknolojisi Entegrasyonu” adlı çalışmalarında; video portfolyo kullanımının, dört temel dil becerisinin gelişim sürecinin kaydedilmesi ve bu videoların öz değerlendirme ve akran değerlendirmesi gibi yöntemlerle eksik ve yanlışların fark edilerek düzeltilmesini sağladığını vurgulamaktadır. Ayrıca öğrencilerin video portfolyo kullanarak kendi bilgilerini yansıtabildikleri gibi üst düzey bilişsel becerilerini, yeteneklerini, öz disiplinlerini, sorumluluk bilinçleri ve yaratıcılıklarını da geliştirmelerinin mümkün olduğu belirtilmiştir. Çalışmalarında Kinect teknolojisini kullanarak öğrencilerin videolarını bir arada toplamaları ve videolarla e-portfolyo oluşturmalarının dil becerilerini geliştireceği öngörülmüştür.

Uğur ve Okur (2016) “Açık ve Uzaktan Öğrenmede Etkileşimli Video Kullanım” adlı çalışmalarında etkileşimli video üretiminde kullanılabilecek yazılımlar, bu yazılımlarla videolara katılabilecek etkileşimler ve videoların üretim süreçlerinde farklılıklar, açık ve uzaktan öğrenmede etkileşimli videoların kullanımı ele alınmıştır. Çalışma sonucunda; videoların içinde etkileşim unsurlarının bulunmasının, öğrenen-içerik ve öğrenen-arayüz etkileşiminin ortaya çıkmasını, böylece öğrenenin pasif izleyici olmaktan çıkıp aktif katılımcı olmasını sağlayabileceği kanısına ulaşılmıştır.

Kılınç, Fırat ve Yüzer (2017) “Uzaktan Eğitimde Video Kullanım Eğilimleri: Bir Araştırma Sentezi” adlı çalışmalarında 1990-2015 yılları arasında yayınlanmış araştırmalar incelenmiş ve uzaktan eğitimde eğitsel video kullanımına yönelik bir araştırma eğilimi belirlenmiştir. Çalışma sonucunda; bilgisayar bilimleri ve mühendislik alanlarında çok sayıda video konulu çalışmanın olduğu, sosyal bilimler alanında video konulu gerçekleştirilen çalışmaların daha az seviyede kaldığı ve uzaktan eğitimde video araştırmalarının çoğunlukla teknik boyuta odaklandığı belirlenmiştir. Video kullanımının açık ve uzaktan öğrenmede artan bir eğilim gösterdiği (2004 yılından itibaren çalışmaların arttığı 2012 yılından sonra çalışma sayısında düşüş yaşandığı) ve uzaktan eğitimde video kullanımının sosyal yönleriyle (pedagojik, bilişsel, psikolojik vb.) yeterince araştırılmadığı belirtilmiştir.

1.9.2 Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Tezin bu bölümünde yurtdışındaki araştırmacıların alana yönelik araştırmalarının nasıl ele alındığı konu edilmiştir.

Tschirner (2001) "Language Acquisition in the Classroom: The Role of Digital Video" adlı çalışmasında dil öğretiminde video kullanımını ele almıştır. Araştırma sonucunda videoların bilişsel ve duyuşsal olarak algılanabilen fonolojik, sözdizimsel, söylemsel, pragmatik ve sosyokültürel anlamda her düzeyde çeşitli veriler sunabilmesi, videoların görsel-işitsel metinler sunması, videoların yavaşlatılarak tekrar dinlenebilmesi ve böylece yabancı dil olarak öğrenen insanların kolayca anlayabilmesini sağlaması, dijital sınıfın öğrencilerin anadili konuşanların dünyasına girmelerini ve konuşmalarını öğrenci dostu şekilde karşılaması ve öğretmenlerin videoları sınıf etkinliklerine dahil etmeleri gerektiğine varılmıştır.

Canning-Wilson (2000) "Practical Aspects of Using Video in the Foreign Language Classroom" adlı çalışmasında yabancı dil sınıfında video kullanımı, sınıfta video kullanımına ilişkin temel hususlar ve uygulayıcıya önerilere yer verilmiştir. Çalışmada yabancı dil öğretiminde video kullanımın görsel ve işitsel bilgilerin pasif olarak alınması yerine daha fazla çaba göstermelerini teşvik ederek aktif öğrenmeyi sağlamasından dolayı eğitici videoların kullanımını önermektedir. Ayrıca video ile öğretimin bazı duyuşsal avantajları olduğunu belirtmiştir.

Chang (2004) "Constructing a Streaming Video-based Learning Forum for Collaborative Learning" adlı çalışmasında uzaktan eğitimde etkileşimli videoların kullanımı ve uygulanabilirliğine dair bir anket yapılmış ve uzaktan öğrenenlerin diğer öğrenme materyallerinin yerine eğitsel videoları tercih ettikleri öne sürülmüştür. Çalışma sonucunda eğitici videoların görsel-işitsel açıdan yardımcı araç olarak uzaktan eğitimde kullanılabileceği belirtilmiştir.

Bruce ve Chiu (2015) “Composing with New Technology Teacher Reflections on Learning Digital Video” adlı çalışmalarında öğretmenlerin öğretmen eğitimi ve öğretmen mesleki gelişimi bağlamında dijital videoları öğrenmelerine ilişkin fikirlerini incelemiş ve etkileşimli videoların önemini dile getirmişlerdir. Çalışma sonucunda öğretmenlerin dijital videolar ile daha fazla pratik deneyime sahip olmaları gerektiği kanısına varılmıştır.

Donkor (2011) “Assessment of Learner Acceptance and Satisfaction with Video-based Instructional Materials for Teaching Practical Skills at a Distance” adlı çalışmasında öğrenenlerin uzaktan eğitimle pratik becerilerin kazandırılmasında video tabanlı öğretim materyallerinin kullanılmasına dair memnuniyet ve kabullerini değerlendirmiştir. Çalışma sonucunda öğrenenlerin uzaktan eğitimle pratik becerilerin kazandırılmasında video tabanlı materyallerin kullanılmasına olumlu görüşler belirttiği ifade edilmiştir.

Vogt ve Deimann (2014) “Das vergessene Medium!?-Der Mehrwert des Einsatzes von Video im Fernstudium” adlı çalışmalarında uzaktan eğitimde kullanılan videolar üç kategoriye ayrılarak incelenmiştir; tecrübelere ve yaşantılara dolaylı erişim olarak video, motivasyonu ve duyguları teşvik eden video, beceri ve yetkinliklerin geliştirilmesi amacıyla kullanılan öğrenmeyi destekleyen video. Çalışma sonucunda videonun uzaktan eğitimde başarılı şekilde kullanılması için öncelikle didaktik, medya yetkinliği, fikir, amaç kadar doğru zamanda ve doğru yerde kullanılmasının önemli olduğu vurgulanmıştır.

Kandzia (2018) “Videos in der dualen Lehre” adlı çalışmasında videoların motivasyon sağlaması, avantajları, genel ve organizasyonel yönleri, eğitici videoların türleri ve kullanım şekillerini incelemiştir. Araştırma sonucunda küçük gruplarla çalışılması (öğretmen-öğrenci etkileşimi) ve videolar için özel bir platform oluşturularak (verilerin çalınmasına yönelik önlem) paylaşılması gerektiği belirtilmiştir.

Koumi (2007) "Designing Video and Multimedia for Open and Flexible Learning" adlı çalışmasında açık ve serbest öğrenme sürecinde kullanılabilecek multimedya ve video tasarımını ele almıştır. Çalışmada açık ve serbest öğrenme gerçekleştirilirken videonun öğretme, beceri geliştirme, deneyim kazandırma ve öğretim işlevleri üzerinde durulmuştur.

Bergert, Lehmann, Liebscher ve Schulz (2018) editörlüğünde hazırlanan "Videocampus Sachsen – Machbarkeitsuntersuchung" adlı araştırma kitabında eğitimde video kullanımına yönelik çeşitli çalışmalar derlenmiştir. Çalışmalarda videonun eğitim-öğretimde nasıl ele alınabileceği ve yararlanılabileceğine dair farklı bakış açıları geliştirilmiş ve sunulmuştur. Bu tez konusuyla ilgili olarak "Datenschutzrechtliche Vorgaben für eine E-Learning-Videoplattform" adlı çalışmada veri korumaya yönelik eğitim vermek amacıyla eğitim videoları hazırlanmasını ve videolara erişim sağlanacak platform oluşturulmasını incelemiştir.

Fischer'in (2020) "Lehrende an der FernUniversität. Ein Lehrvideo erstellen" adlı çalışmasında Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesindeki akademisyenlerin bir öğretim videosu oluşturmasını amaçlayan bir tasarım modeli geliştirilmiştir. Çalışmada uzaktan eğitim içeriğinin öğrencilere aktarılmasında öncelikle oluşturulmasının öğretmenler tarafından öğrenilmesi gereken eğitici videolar sunulmuştur. Çalışmada uzaktan eğitimde öğretmenlerin eğitici video kullanmaları ve oluşturmaları üzerinde durulmuş ve önemi dile getirilmiştir.

BÖLÜM II

2. İLGİLİ ALANYAZIN

Tezin bu bölümünde Uzaktan Eğitim, Yabancı Dil Öğretimi, Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi, Yabancı Dilde Temel Dil Becerileri ve Geliştirilmesi ve Okuma Becerisinin Geliştirilmesi üst başlıklarına yer verilecektir.

2.1. Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim; öğretmen ve öğrencinin fiziksel olarak farklı ortamlarda medya araçlarını kullanarak eş zamanlı ya da ayrı zamanlı olarak gerçekleştirdiği eğitim modelidir. Uzaktan eğitim zaman ve mekândan bağımsız, bireye kendi öğrenme hızında öğrenme imkânı veren, her yaştan insanın çeşitli amaçlarla yararlanabileceği bir eğitim modelidir. Uzaktan eğitim; farklı ortamlardaki öğrenci, öğretici ve öğretim materyalinin iletişim araçlarıyla bir araya geldiği kurumsal bir eğitim sistemidir (Başlatan, 2008). Bu sebeple uzaktan eğitim için medya araçları vasıtasıyla farklı ortamlarda bulunan öğretmen ve öğrenci arasında etkileşim ve iletişim kurulan bir eğitim şeklidir denilebilir.

Uzaktan eğitim; belirli merkezlerden yürütülen, bireyin kendi kendine öğrenmesini amaçlayan, eğitsel içeriklerin öğrenenlere özel olarak hazırlanmış araçlarla ve çeşitli ortamlar yoluyla sağlandığı bir öğretim yöntemi olarak tanımlanabilir (Banar ve Fırat 2015, 18). Dolayısıyla uzaktan eğitim çok yönlüdür, geliştirilebilir-değiştirilebilir bir yanı vardır ve içinde bulunduğu zamana ve şartlara rahatlıkla uyum sağlayabilmektedir. Bu da uzaktan eğitim modelinin sürekli talep görmesine yol açmaktadır.

Uzaktan eğitim; geleneksel öğretme-öğrenme yöntemlerinin sınırlılıklarından dolayı sınıf içi etkinliklerini gerçekleştirme imkanının olmadığı zamanlarda, eğitim

etkinliklerini gerçekleştirenler ile öğrenciler arası iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış çeşitli öğretim üniteleri ve ortamlar aracılığıyla bir merkezden sağlandığı bir öğretim modelidir (Alkan, 1987). Pandemi sürecinde yüz yüze eğitimin gerçekleştirilememesi durumunda uzaktan eğitime geçilmesi buna örnek olarak verilebilir. Bu tip zorunlu durumlarda başvurulan uzaktan eğitim acil uzaktan eğitim olarak adlandırılmaktadır ve eğitim-öğretimin her koşulda kesintiye uğramadan devam etmesini sağlayan uzaktan eğitim modelidir.

Uzaktan eğitimin eş zamanlı olarak gerçekleştirilmesi senkron, farklı zamanlarda gerçekleştirilmesi ise asenkron olarak adlandırılır. Uzaktan eğitimde öğretmen ve öğrenci fiziksel olarak farklı yerlerde olduklarından her iki uzaktan eğitim türünde (senkron ve asenkron) de medya araçları kullanılarak etkileşim sağlanmaktadır. Bu sebeple medya araçları ve kullanımı uzaktan eğitimde önemli rol oynamaktadır. Zaman içerisinde teknolojinin gelişmesi ve medya araçlarının çeşitlenmesi ile uzaktan eğitim daha kaliteli ve konforlu hale gelmiş, böylelikle uzaktan eğitime olan talep artmış ve uzaktan eğitim yaygınlaşmıştır.

Uzaktan eğitimin sağladığı avantajlara ve özelliklerine bakılacak olursa uzaktan eğitim;

- Ekonomiktir.
- Geniş Öğrenci Kitlesine Sahiptir.
- Zaman ve Mekan Esnekliği Vardır.
- Öğrenci Merkezli Eğitim Anlayışına Sahiptir.
- Öğrenciye Kendi Öğrenme Hızında Öğrenme İmkanı Verir.
- Medya ve Medya Araçlarından Yararlanılır.

Uzaktan eğitim ekonomiktir. Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde okula gidip gelme durumu olmadığından barınma, beslenme, yol parası vb. harcamaları olmamakta ve uzaktan eğitimin bu yanı özellikle maddi yönden sıkıntı çeken öğrenciler için büyük bir avantaj sağlamaktadır.

Uzaktan eğitim geniş bir öğrenci kitlesine sahiptir. Uzaktan eğitim her yaştan, her eğitim seviyesindeki ve her ilgi alanına sahip insana eğitim alma imkânı sağlamaktadır. Bu sebeple uzaktan eğitimin geniş bir öğrenci profili olduğu söylenebilir.

Uzaktan eğitim zaman ve mekân bakımından esnektir. Uzaktan eğitim asenkron şekilde gerçekleştirildiğinde öğrenci ve öğretmen farklı zamanlarda eğitimde rol oynamaktadırlar. Uzaktan eğitimde fiziksel bir okul ortamı bulunmadığından öğrenciler istedikleri her yerden eğitim alabilmektedir ve böylece mekândan bağımsız bir eğitimden bahsedilebilmektedir.

Uzaktan eğitim öğrenci merkezli eğitim anlayışına sahiptir. Uzaktan eğitim modelinin temelinde öğrenci vardır. Uzaktan eğitim öğrencinin beklenti, istek, amaç ve ilgi alanları göz önünde bulundurularak oluşturulan eğitim modelidir.

Uzaktan eğitim öğrenciye kendi öğrenme hızında öğrenme imkânı verir. Böylece öğrenci uygun zamanında uygun gördüğü kadar ve istediği şekilde öğrenme şansına sahip olur. Bu esneklik uzaktan eğitimi özellikle tercih edilir kılmaktadır.

Uzaktan eğitimde medya ve medya araçlarından yararlanılır. Uzaktan eğitimde öğretmen-öğrenci etkileşimi sağlamak ve ders materyalleri, ders notları, sınavlar, ders kayıtları vb. medya araçları kullanılarak aktarılmaktadır. Bu sebeple medya ve medya araçları uzaktan eğitimde önemli yer tutmaktadır.

Bu özellikleriyle uzaktan eğitim giderek daha fazla insan tarafından tercih edilmektedir. Bu da uzaktan eğitimin yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Bu açıklamalardan sonra Türkiye'deki uzaktan eğitim kavramına açıklama getirmeye çalışalım.

2.1.1 Türkiye’de Uzaktan Eğitim

Dünyada ilk uzaktan eğitim uygulamaları 16. yy da görülmüştür. Ancak uzaktan eğitimin ortaya çıktığı tarih olarak 20 Mart 1728 kabul edilir çünkü ilk olarak bu tarihte Boston Gazetesi’nde uzaktan eğitim ile “Steno“ dersleri verileceği açıklanmıştır (Kırık 2014, 80). Daha sonra Amerika, Almanya, İngiltere vb. gelişmiş ülkelerde uzaktan eğitim çalışmaları başlamış ve uzaktan eğitimden dünya çapında yararlanılmaya başlanmıştır. Uzaktan eğitimin dünya genelinde kullanılmasıyla uzaktan eğitim evrensel bir eğitim modeli haline gelmiş ve eğitim sürecinde yaşanan sınırlılıkları ve aksaklıkları azaltarak dünya çapında eğitimde yeni bir dönem başlamıştır.

Türkiye'de uzaktan eğitim uygulamalarına bakıldığında dünya geneline göre daha geç başladığı görülmektedir. Türkiye'de uzaktan eğitimin ilk uygulaması 1974 yılında insan gücü gereksinimini karşılamak, yükseköğretimde yığılma oluşmasını engellemek, iletişim teknolojisinden yararlanmak, geniş kitleye eğitim hizmeti sağlamak ve eğitimin etkililiğini artırmak amacıyla “Mektupla Yükseköğretim Merkez” nin kurulmasıyla gerçekleşmiştir (Toker Gökçe 2008, 3). Böylelikle uzaktan eğitim modeli Türk eğitim sistemine kazandırılmıştır. Türkiye’de ilk başta mektupla uzaktan eğitim verilmekteyken teknolojinin gelişmesiyle teknolojik araçlardan daha çok yararlanılmaya başlanmış ve uzaktan eğitimin kalitesi ve etkililiği zamanla artmıştır.

Türkiye’de 1950’li yıllara kadar fikir düzeyinde gerçekleşen uzaktan eğitim faaliyetleri 1950’li yıllardan sonra uygulamaya dönüşmüş ve 2000’li yıllara girmeden gelişim evresini tamamlamış ve devamında ülkemizde eğitimde ana akımın bir parçası haline gelmiştir (Bozkurt 2017, 114). Uzaktan eğitim Türkiye'ye giriş yapmasıyla ülke genelinde birçok kurum ve kuruluş tarafından hızla benimsenmiş ve giderek yaygınlaşmıştır. Günümüz Türkiye'sinde eğitim kurumlarına bakıldığında birçok üniversite çeşitli programlarda uzaktan eğitim vermekte ya da örgün eğitimdeki bazı dersler uzaktan eğitimle gerçekleştirilmektedir. Ayrıca ilkokul, ortaokul ve lise

kademelerinde de uzaktan eğitim verilmektedir. Uzaktan eğitimin sağladığı kolaylıklarla eğitim alma imkânı olmayan insanlara da eğitim hizmeti ulaştırılabilmiş ve Türkiye'de eğitim seviyesi yükselmiştir. Özellikle Pandemi sürecinde yüz yüze eğitimin yapılamaması sebebiyle örgün eğitimin uzaktan eğitime evrilmesi ile uzaktan eğitim hayatımızda daha fazla yer edinmiştir. Günümüzde uzaktan eğitim neredeyse herkes tarafından bilinen bir hal almıştır ve herkesin çevresinde uzaktan eğitim alan tanıdıkları vardır. Bu durum da günümüzde uzaktan eğitimden ne kadar çok yararlanıldığını ve uzaktan eğitimin hayatımızdaki yerinin ne kadar büyük olduğunu göstermektedir.

Şimdi de yabancı dil programlarında uzaktan eğitimden nasıl yararlanıldığına bakalım.

2.1.2 Yabancı Dil Programlarında Uzaktan Eğitim

Dünyada ve Türkiye'de yabancı dil eğitiminde uzaktan eğitim modelinden yararlanılmaktadır. 2000'li yılların başından itibaren internetin günlük hayatta daha fazla yer almaya başlaması ile birlikte yüz yüze dil öğretiminin yanı sıra internete-dayalı harmanlanmış (blended) dil öğretimi ve tamamen çevrimiçi gerçekleştirilen uzaktan dil öğretim uygulamaları ortaya çıkmıştır (Doğan 2020, 485). Böylece uzaktan yabancı dil öğretiminin temelleri atılmış ve uzaktan yabancı dil eğitimi hem öğrenen hem de öğretmenler arasında tanınmıştır. Yabancı dil eğitiminde uzaktan eğitim modelinin kullanılmasıyla hem dünya çapında hem de Türkiye'de yabancı dil öğrenmek isteyen insanların yaşadığı güçlükler yok edilmekte ve herkesin yabancı dil eğitimi alabilmesine imkân verilmektedir. Böylelikle yabancı dil eğitiminde uzaktan eğitim modelinin kullanılmasıyla yabancı dil eğitimi alan insan sayısı artmakta ve yabancı dil eğitimi yaygınlaşmaktadır.

Günümüzde üniversitelerin yabancı dil programlarında ve özel yabancı dil kurslarında uzaktan eğitim verilmektedir. Birçok üniversitenin dil öğrenmek isteyen

kişilere sunduğu ücretli uzaktan yabancı dil kursları olduğu gibi üniversitelerin yabancı dil programlarında da uzaktan eğitim modeli kullanılmaktadır. Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi uygulamalarının günümüzdeki örnekleri arasında Milli Eğitim Bakanlığı Açıköğretim Lisesi ile Açık İlköğretim Okulu, Anadolu Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Fono ve Limasollu Naci Yayınları sayılabilir (Adıyaman 2002, 94). Türkiye'de birçok kurumda yabancı dil öğretiminde uzaktan eğitimden yararlanıldığı görülmektedir. Buradan yola çıkarak uzaktan yabancı dil eğitiminin yabancı dil öğretiminde önemli bir rol oynadığı ve birçok insanın uzaktan eğitimle yabancı dil öğrendiği söylenebilir. Uzaktan eğitimin zaman ve mekândan bağımsız gerçekleşmesiyle insanlar ülkenin öbür ucundaki hatta yurt dışındaki kurumlardan, istedikleri öğretmenlerden hatta yabancı öğretmenlerden dahi kolaylıkla eğitim alabilmektedirler.

Uzaktan yabancı dil eğitimi sayesinde çeşitli sebeplerle yabancı dil eğitimi almak isteyip de alamayan insanların yabancı dil öğrenmesi mümkün kılınmakta, toplumdaki yabancı dil bilen insan sayısı artmakta ve toplumun entelektüel gelişimi desteklenmektedir. Aynı zamanda eğitimde fırsat eşitliği de sağlanarak toplumun her tabakasından insanın yabancı dil öğrenmesi için olanak sağlanmaktadır. Uzaktan eğitimin sağladığı tüm bu avantajlar değerlendirildiğinde yabancı dil eğitiminde uzaktan eğitim modelinden giderek daha fazla yararlanılacağı öngörülmektedir. Peki, yabancı dil öğretimi nedir?

2.2. Yabancı Dil Öğretimi

İnsanoğlunun farklı diller konuşması iletişim engeli yarattığından farklı dilleri konuşan insanlarla anlaşabilmek için çok eski zamanlardan beri yabancı dil öğrenme ihtiyacı oluşmuş ve insanlar yabancı dil öğrenmeye başlamıştır. Bu sebeple yabancı dil öğrenebilmek için öğretmene ve sistemli bir yabancı dil öğretim sürecine ihtiyaç ve talep oluşmuştur. Küreselleşmenin hızlanmasıyla yabancı dil öğrenmek günümüzde zorunluluk haline gelmiş ve çeşitli sebeplerle (ticari, sosyal, mesleki, akademik

vb.) yabancı dil öğrenen insan sayısı günden güne artmaktadır. Ülkelerin, uluslararası ilişkilerini, sosyal, siyasal, ekonomik, eğitim ve kültür alanlarında daha ileri götürmek için yabancı dil bilen insanlara ihtiyacı vardır (Tok ve Arıbaş 2008, 206). Bu sebeple ülkelerin eğitim politikalarında en önem verdikleri konulardan biri yabancı dil eğitimidir. Yabancı dil eğitim/öğretiminin günümüz gereklilikleri arasına girmesi ve insanların yabancı dil eğitimine olan talebinin artmasıyla yabancı dil öğretimi ön plana çıkan bir alan olmuştur.

Yabancı dil öğretimi belirli amaçlar doğrultusunda, insanların ana dilleri yerine farklı dilleri öğrenme sürecidir (Gömleksiz 2011, 2). Günümüzde yabancı dil öğretimi okullarda örgün eğitimle ve yabancı dil kurslarında yaygın eğitimle gerçekleşmektedir. Birinci yabancı dil olarak genellikle İngilizce eğitimi verilirken ikinci yabancı dil olarak Almanca, İspanyolca, Arapça gibi yaygın diller tercih edilmektedir. Günümüzde tek bir yabancı dil bilmek yeterli görülmediğinden ikinci hatta üçüncü yabancı dil bilmek büyük önem arz etmektedir. Bu sebeple okullarda ikinci yabancı dil derslerine de uzun zamandır yer verilmektedir. Yabancı dil bilmek elzem bir hale geldiğinden günümüzde yabancı dil eğitimine yoğun bir talep bulunmaktadır.

Dünya çapında yabancı dil eğitimine bakıldığında çeşitli yabancı dil öğretim yöntemleriyle birlikte teknolojik araçların da oldukça fazla kullanıldığı görülmektedir. Teknolojinin gelişmesiyle eğitim teknolojisi de gelişmiş bu da yabancı dil öğretimini olumlu yönde etkilemiştir. Dolayısıyla günümüzde modern araç-gereçler ve öğretim yöntemlerinin kullanılması ile yabancı dil öğretimi daha çağdaş, eğlenceli ve verimli hale getirilmektedir. Bu durumda da günümüz yabancı dil öğretiminin geliştiği ve çeşitlendiği söylenebilir.

Bir sonraki başlıkta Almanca öğretmenlik programlarında yabancı dil öğretimi ele alınacaktır.

2.2.1 Almanca Öğretmenlik Programlarında Yabancı Dil Öğretimi

Bugün Türkiye'de toplam 16 üniversitede Alman Dili Eğitimi Programlarında Almanca öğretmenliği eğitimi verilmektedir (Üstün ve Deregözü 2021, 87). Bu bilgiden yola çıkarak ve Almancanın ikinci yabancı dil dersi olarak verildiğini de göz önünde bulundurarak öğretmenlik lisans programlarının sayısının Almanca öğretmen ihtiyacını karşılayacak sayıya ulaştığı söylenebilir. Üniversitelerdeki Almanca öğretmenlik programları güncel öğretmen ihtiyacını karşılarken alana yönelik akademik çalışmalar yaparak alanın gelişimine de katkı sağlamaktadırlar.

Üniversitelerin Almanca öğretmenliği lisans programına yükseköğretim kurumları yerleştirme sınavında (yks) yabancı dil testinde Almanca çözerek giren öğrenciler olduğu gibi İngilizce dilinden sınava giren öğrenciler de alınmaktadır. Programa yerleşen öğrencilerden Almanca yeterlilik sınavını geçenler doğrudan lisans eğitimine başlarken Almanca ön bilgisi olmayan/yeterlilik sınavını geçemeyen öğrenciler için çoğu lisans programında bir yıl Almanca hazırlık eğitimi verilmekte, lisans eğitimi için gerekli Almanca altyapı kazandırıldıktan sonra öğrenciler lisans eğitimine başlatılmaktadır. Hazırlık eğitiminde öğrencilerin dört temel dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik yabancı dil öğretimi gerçekleştirilmektedir. Böylelikle lisans eğitimine başlayabilecek hazırbulunuşluk öğrencilere kazandırılmakta ve lisans öğrenimlerinde daha başarılı olmaları hedeflenmektedir.

Almanca öğretmenliği lisans programında birinci dönemden itibaren yabancı dil dersi olarak İngilizce eğitimi verilmektedir. Lisans programında Almanca dil edinimine yönelik derslere bakıldığında ise çeviri, okuma becerileri, yazma becerileri, sözlü iletişim becerileri vb. derslerin olduğu görülmektedir. Bu dersler içerik olarak öğretmen adaylarının Almanca yeterliliklerini destekleyecek niteliktedir. Alan derslerinin ağırlık yüzdesi programın geneline göre %47'dir ve programın kalan kısmında genel kültür (%19) ve meslek bilgisi (%34) kazanımları yer almaktadır (Tuğlu 2021, 3). Bu da lisans süresince öğretmen adaylarının ağırlıklı olarak Almanca

alan bilgilerinin artırılmasının amaçlandığını göstermektedir. Nitelikli bir öğretmenin alan bilgisinin gelişmiş olması gerektiği için bu durumun yerinde bir karar olduğu söylenebilir.

Almanca öğretmenliği lisans programındaki öğrencilerin yabancı dil puanıyla bölüme yerleştikleri, öğrencilerin belli bir seviyede yabancı dil altyapıların olduğu, bazılarının yurtdışından gelen öğrenciler olduğu göz önüne alındığında bölümde verilen yabancı dil eğitiminin de ileri seviyede olması gerekmektedir. Böylelikle bölümde verilen yabancı dil eğitiminin ileri seviyede olduğu/olması gerektiği ve öğrencilerin mevcut yabancı dil becerilerini daha ileri seviyeye taşıyabilecek şekilde olması gerektiği belirtilebilir.

Peki, yabancı dil olarak Almanca öğretimi nasıl gerçekleştirilmektedir?

2.3. Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi

Almanca, yabancı dil olarak dünyada ve Türkiye'de önemini korumaktadır (Akgüneş ve Sabuncuoğlu 2020, 194). Almanca Avrupa Birliği'nde en çok konuşulan ikinci dil olması ve mühendislik, kültür, sanat, ticaret vb. alanlarda yoğun olarak kullanılmasından dolayı İngilizceden sonra en çok tercih edilen dillerden biridir ve çoğunlukla ikinci yabancı dil olarak (zaman zaman birinci yabancı dil olarak) dünya çapında ve Türkiye'de öğrenilmektedir. Almanya, Avusturya, Lichtenstein, İsviçre gibi gelişmiş ve turistik Avrupa ülkelerinde konuşulan bir dil olması Almancaya olan talep ve ihtiyacı artırmıştır. Dolayısıyla dünya çapında yaygın bir Almanca öğretiminden bahsedilebilmektedir.

Dünya çapında yabancı dil olarak Almanca öğretimine bakılırsa çeşitli dil öğretim yöntemleri ve eğitim modellerinden yararlanıldığı görülmektedir. Almanca öğretiminde uzaktan yabancı dil eğitim modeli, modern yöntem ve araç-gereçler kullanılarak eğitimin kalitesi ve hedefe ulaşılabilirliği arttırılmaktadır. Almanca

öğretiminde öğrenen kişilerin öğrenme amaçlarına yönelik farklı programlar oluşturulmaktadır örneğin aile birleşimi, akademik Almanca, mesleki Almanca vb. Ayrıca öğrenenlerin yaş, dil seviyesi vb. özelliklerine uygun programlar (yetişkinler, gençler, çocuklar veya A1,B1 gibi) hazırlanmakta ve buna uygun sınavlarda değerlendirilmektedirler. Bu durum Almanca öğretiminin çok çeşitli ve kapsamlı olduğunu göstermektedir.

Hem uzaktan eğitim uygulamaları hem de farklı ülkelerdeki kurumlarında örgün eğitimle Almanca eğitimi veren Goethe Enstitüsü Almanca eğitiminde önde gelen kuruluşlardandır. Goethe Enstitüsü, Federal Almanya Cumhuriyeti'nin tüm dünyada faaliyet gösteren kültür enstitüsüdür ve Almancanın dünya çapında öğrenilmesini teşvik etmektedir. Bu bağlamda dünya genelinde profesyonel Almanca öğretimini sağlayan kuruluşların var olması Almancanın öğrenilme oranını arttırmakta ve Almancanın kullanımı yaygınlaşmaktadır.

Dünyada öğrenilme oranı yüksek olan Almanca, ülkemizde ikinci yabancı dil olarak öğretim programlarında yer almaktadır (Kan ve Koç 2020, 1029). Türkiye'de Almanca öğretimi ikinci yabancı dil olarak okullarda örgün eğitimle ve yabancı dil kurslarında yaygın eğitimle gerçekleştirilmektedir. Devlet okullarında lise kademesinde ikinci yabancı dil olarak Almanca öğretilirken özel okullarda seçmeli ikinci yabancı dil olarak ilköğretim kademesinden itibaren Almanca eğitimi verilmektedir. 2010 yılında yapılan düzenleme ile genel liseler Anadolu Liselerine dönüştürülmüş ve bu düzenleme ile daha fazla öğrenci ikinci yabancı dil öğrenme fırsatını yakalamıştır (Üstün ve Tanrıkulu 2021, 1212). Böylelikle günümüzde tüm Türkiye'de ikinci yabancı dil öğrenen ve Almanca öğrenen öğrenci sayısı artmıştır. İkinci yabancı dil dersi için çoğu okulda haftalık iki ders saati ayrılmakta ve temel seviyede Almanca eğitimi verilmektedir. Böylece öğrencilere ikinci bir yabancı dil temeli kazandırılmakta ve öğrenmeye teşvik edilmektedir.

Şimdi de yabancı dilde temel dil becerileri ve geliştirilmesini inceleyelim.

2.4. Yabancı Dilde Temel Dil Becerileri ve Geliştirilmesi

Anadil ve yabancı dil kullanımında etkinliklerine ve kullanılan duyu organlarına göre farklı becerilerden yararlanılmaktadır. Bu beceriler ise dört temel dil becerileri olarak adlandırılan yazma, konuşma, dinleme ve okuma becerisidir. Temel dil becerileri olarak adlandırılan bu becerilerin her biri hem anadil hem de yabancı dil kullanımında farklı işlevlere sahiplerdir.

Dört temel dil becerisinden her biri, bir bütünün parçası olarak düşünülmeli ve paralel olarak geliştirilmelidir (Arslan 2017, 65). Bu sebeple yabancı dil öğretim sürecinde her bir beceri ayrı ayrı ele alınmakta ve her beceriye yönelik uygun yöntemler kullanılarak becerilerin paralel şekilde aynı seviyede gelişmesi amaçlanmaktadır. Her bir beceri dil kullanımının farklı bir eylemini kapsadığından her beceri için farklı yöntem ve materyal kullanılmakta ve ders içerisinde farklı uygulamalar yapılmaktadır. Başarılı bir dil öğrenim süreci için her beceriye eşit zaman ve önem verilmesi gerekmektedir. Buradan hareketle yabancı dil öğretiminde her dil becerisi eşit ağırlıkta ele alınmalı ve öğretim programları oluşturulurken de buna dikkat edilmelidir.

Temel dil becerileri anlatım (yazma-konuşma) becerileri ve anlama (dinleme-okuma) becerileri olarak iki gruba ayrılır. Aynı zamanda anlatım becerileri olan yazma ve konuşma becerileri üretici beceriler olarak da adlandırılırken anlama becerileri olan dinleme ve okuma becerileri ise alıcı beceriler olarak adlandırılır. Başkalarına ait duygu ve düşüncelerin duyularak veya okunarak anlaşılmasını sağlamaya yönelik beceriler, anlama becerilerinin temelini oluşturur (Gümüş 2012, 268). Anlatım becerilerinde ise dili kullanan kişi kendi duygu ve düşüncelerini yazarak veya konuşarak karşısındakine aktarmayı amaçlamaktadır. Anlatım becerilerinde yabancı dili kullanan iletişimde gönderici durumundayken anlama becerilerinde ise alıcı durumundadır. Bu bakımdan anlatım ve anlama becerilerini bir bütünü oluşturan parçalar olarak düşünmek gerekmektedir.

Yabancı dil becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler seçilirken öğrencinin dil seviyesi, kelime dağarcığı, ilgi alanları, tutum ve davranışları, beklentisi, dilbilgisi vb. göz önünde bulundurulmalıdır. Yabancı dil öğreniminde temel beceriler sistemli bir şekilde belli bir metot ·izlenerek yapılmalı bu yetiler paralel geliştirilmeli, öğretim uygulamalı olmalı, öğrencinin daha aktif bir şekilde rol alması sağlanmalıdır (Küzeci 2007, 27). Bu yüzden yabancı dil öğretilirken her bir dil becerisini geliştirmeye yönelik ayrı program hazırlanmalı, becerilerin eşit oranda geliştiğinden emin olunmalı, çeşitli etkinliklerle öğrencinin uygulama yapması sağlanarak kalıcı öğrenmeler gerçekleştirilmelidir.

Şimdi temel dil becerilerini tek tek ayrı başlıklar altında ele alalım.

2.4.1 Yazma Becerisi

Anlatım becerilerinden olan yazma becerisi yabancı dildeki yazılı anlatımı sağlayan temel beceridir. Duygu ve düşünceleri yabancı dilde iletişim sürecinde karşı tarafa yazılı olarak aktarabilmek veya yabancı dilde yazılı metin oluşturabilmek için yabancı dilde yazma becerisinin kazanılması gerekir. Yazma becerisinin kazandırılması öğrencilerin o dili iyi anlayıp kullanabilmeleri açısından önemlidir (Çakır 2010, 174). Yazma becerisi kazandırılırken dilbilgisi kuralları, noktalama kuralları, kelime bilgisi, metin türü bilgisi vb. öğrenciye edindirilmesi ve nasıl kullanıldığının öğretilmesi gereken bilgilerdir. Bu sebeple yazma becerisi geniş kapsamlı bir beceridir ve yabancı dil öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Özetle yazma becerisi yabancı dil eğitiminde tam anlamıyla yetkinliğin kazanıldığı beceri olarak nitelenebilir (Şimşek ve Erdem 2021, 269).

Yabancı dilde yazma becerisini geliştirmek için dil öğretim sürecinde çeşitli yazma etkinlikleri gerçekleştirilmektedir. Belli bir konudaki düşüncelerini yazılı olarak ifade etme, hikâye yazma/tamamlama, metin/cümle tamamlama çalışmaları, izlenilen film/videoyu yazılı olarak anlatma vb. etkinliklerle yabancı dilde yazma

uygulaması yapılabilmektedir. Bu etkinliklerle öğrencinin anadildeki yazma becerisinden yabancı dil öğreniminde yararlanılır. Anadilde yazma becerisi gelişmiş olan kişi yabancı dilde de kendini daha iyi ifade edeceğinden anadilde yazma becerisi yabancı dilde yazma becerisini doğru orantılı olarak etkilemektedir. Öğrencinin ana dilindeki yazma becerisi düzeyi, yazmaya olan istek ve ilgisi, gerek anadili gerekse öğrendiği dilin dilbilgisi ve yazım kurallarına, sözcük dağarcığına, metin türlerine, kültürüne ilişkin bilgi birikimi vb. unsurlar ortaya çıkacak ürün üzerinde etkili olurlar (Özçelik 2020, 86). Buradan yazma becerisinin geliştirilmesi ve kazandırılmasında çok sayıda faktörün etkili olduğu ve yazma becerisi kazandırılırken bu faktörlerin göz önünde bulundurulmasının başarıyı artıracağı öngörülebilmektedir.

Yazma becerisinin sadece öğretmen ve öğretmen adayları için değil, herkesin yazılı metin oluşturabilmek ve yazılı metinleri anlayabilmek ve/veya yorumlayabilmek amacıyla hem anadilinde hem de bildiği yabancı dillerde geliştirmesi gereken bir beceri olduğu rahatlıkla söylenebilir. Yazma becerisi gelişmiş bir birey aynı zamanda yaratıcı düşünme ve üretici dil becerilerini de yazma sürecinde aktif olarak kullanacak ve yalnızca yazılı ürün ortaya koymakla kalmayacaktır.

2.4.2 Konuşma Becerisi

Sözlü anlatım becerilerinden olan konuşma becerisi duygu ve düşüncelerin sözlü olarak karşı tarafa aktarılmasını sağlayan temel dil becerisidir. Konuşma, bireyin gündelik yaşamında iletişim kurmasını, edindiği bilgi ve birikimlerini aktarmasını, duygu, düşünce, hayal ve gözlemlerini dile getirmesini ve nesilden nesle kültürel aktarımını sağlayan en etkili iletişim araçlarından biridir (Kesici 2021, 9). Dolayısıyla konuşma becerisi aynı zamanda dilin pratiğe döküldüğü ve hayatın içinde kendine en çok yer bulan beceridir denilebilir.

Yabancı dil öğretiminde asıl amaç öğrenenlere hedef dilde konuşma becerisini kazandırmak olduğundan konuşma becerisi yabancı dil öğretiminde önemli bir yere

sahiptir. Çoğu zaman bir dili bilmek o dili konuşmak anlamına gelmektedir (Barın 2018, 1904). Bu sebeple yabancı dil bilmenin kıstası o dili konuşabilmek olmuştur. Konuşma becerisi günlük hayatta en çok kullanılan dil becerisi olduğundan bir dili etkin kullanmak için olmazsa olmazlardandır. Yabancı dilde konuşma becerisi gelişmeyen bir kişinin yabancı dilini etkin şekilde kullandığı söylenemez. Bundan dolayı konuşma becerisi yabancı dil öğretiminde büyük önem taşımaktadır.

Konuşma becerisi yabancı dil eğitiminde ağırlıklı olarak yer verilen bir beceridir ve konuşma becerisini geliştirmek için yapılan etkinliklere örnek olarak soru-cevap yöntemi, karşılıklı diyalog kurma, film/ hikâye /resim vs. sözlü olarak anlatma, tartışma, sunum yapma, drama vs. verilebilir. Tüm bu konuşma becerisine yönelik etkinlikler gerçekleştirilirken öğrencinin yabancı dil seviyesine uygunluğu, öğrenci tarafından uygulanabilir olması, öğrenci istek ve beklentilerini karşılaması, öğrencinin ilgi alanına uygun olması, öğrenciye konuşma fırsatı vermesi ve öğrenciyi yabancı dili konuşmaya güdülemesi dikkat edilmesi gereken noktalardır. Ayrıca bir dili biliyor olmanın öncül şartı o dili akıcı şekilde konuşabiliyor olmak olduğundan konuşma becerisi yabancı dil öğrenirken göz ardı edilemeyecek bir beceridir.

Öğretmenlik mesleğini icra ederken konuşma becerisinin ne kadar ön plana çıktığı düşünüldüğünde özellikle yabancı dil öğretmenlerinin öğrettikleri dili akıcı şekilde konuşuyor olmalarının bir zorunluluk olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu sebeple yabancı dil öğretmenlik programlarında öğretmen adaylarının konuşma becerilerini geliştirmek için çalışmalar yapılmalıdır.

2.4.3 Dinleme Becerisi

Anlama becerilerinden biri olan dinleme becerisi; kişiler arasında iletişimin vazgeçilmez bir unsuru, anlatıcıdan gelen mesajları anlama ve yorumlama çabası; işitmeyi de içine alan, kapsamlı, karmaşık, aktif bir süreç; çok boyutlu bir olgu; amaçlı bir davranış ve insanın seçme özgürlüğünün de bir yansıması olarak insan beyninin

bilişsel süreçlerini gerektiren zihinsel bir etkinliktir (Epçaçan 2013, 335). Sözlü iletişimin gerçekleşmesinde rol oynayan dinleme becerisi göndericinin sözlü ifadelerinin yabancı dilde ve/ya anadilde alıcı tarafından algılanmasını sağlamaktadır. İletişim sürecinde dinleyici dinleme etkinliğini gerçekleştirirken göndericiden gelen iletiyi algılayarak yorumlar ve üretici dil becerilerini (konuşma- yazma becerileri) kullanarak göndericiye dönüt verir. Bu şekilde dinleme becerisinden hem anadilde hem de yabancı dilde iletişim sürecinde yararlanılır.

Bilgi almanın en önemli yollarından biri olan dinleme, en çok ve en sık kullanılan bir beceri alanıdır (Emiroğlu ve Pınar 2013, 779). Günlük hayatta en çok sözlü iletişim gerçekleştirildiğinden dinleme becerisi sürekli ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla dinleme becerisi farklı amaçlarla örn. bilgi alma, cevap verme, yorumlama vb. işe koşulmakta ve her yaştan insan tarafından hem anadilde hem yabancı dilde iletişim sürecinde sürekli olarak kullanılan bir beceridir.

Yabancı dilde dinleme becerisini geliştirmek öğrenilen yabancı dilde sözlü iletişim kurabilmek (anlama ve cevap verme) için önemlidir. Yabancı dilde sözlü iletişim sürecinde alıcı göndericinin sözlü ifadelerini anlamlandırıp belli bir süre içerisinde konuşma becerisinden yararlanarak cevap verme amacı taşıdığından dil öğretim sürecinde üstünde durulması gereken bir beceridir.

Dinleme etkinlikleri, öğrenenlerin, o dile ait sesleri tanımalarına, sözcükleri bir iletişim durumunda anlamalarına ve anahtar sözcükleri bulmalarına, farklı söyleyiş biçimlerine, vurgulara ve dil düzeylerine duyarlı olmalarına, dil bilgisel yapıları bağlam içinde tanımalarına, dinlenen konuyu önce genel daha sonra da ayrıntılı olarak anlamalarına yardımcı olur (Özçelik 2020, 77). Yabancı dil öğretim sürecinde öğrencilerin dinleme becerisini geliştirmek amacıyla yapılan dinleme etkinliklerine örnek olarak telefon konuşması, anons, radyo/film/video/ ses kaydı dinleme, diyalog dinleme vb. verilebilir. Tüm bu etkinlikler işitme duyusuna hitap ettiğinden yabancı dil öğretim sürecinde materyal olarak kullanılması dinleme becerisini geliştirecektir.

2.4.4 Okuma Becerisi

Okuma, harflerin bir anlama kavuşması, zihinsel yapılandırmayla insan beyninde yeni anlamlar oluşması, anlamın insan zihninde somutlaşması, seslerin bir anlam olarak karşılığını bulmasıdır (Epçaçan 2018, 620). Bu tanımdan yola çıkarak 'okuma yazılı bir ifadeyi zihinde anlamlandırma, somutlaştırma ve yazılanları seslendirmedir' denilebilir. Böylece okuma hem zihinsel hem de sözlü (veya sözsüz) olarak gerçekleşen bir işlemdir.

Güneş (2017, 6) ise bir başka ifadeyle okumanın bireyin dilsel, zihinsel, duygusal, sosyal, kültürel gibi çeşitli yönlerden gelişimine katkı sağlayan bir alan olduğunu belirtmektedir. Okuma eylemini gerçekleştirmek bireyin birçok yönden gelişimini sağlayan ve bireyin duyuşsal, bilişsel ve psikomotor becerilerini aktifleştiren bir eylem olduğu söylenebilir. Bu yüzden okuma bireyin hem akademik gelişimi hem de kişisel gelişiminde belirleyici rol oynayan çok kapsamlı bir etkinliktir. Okuma ve okuma becerisinin sağladığı bu avantajdan ötürü hem anadil hem yabancı dil eğitiminde okuma eğitimine yer verilmektedir.

Okuma becerisi her bireye kazandırılması gereken bir beceridir. Çağın şartlarına ayak uydurmak, içinde yaşanılan zaman dilimini iyi anlayıp yorumlamak ve geleceğe dair yenilikler ortaya koyabilmek için okuma becerisi gereklidir (Arıcı ve Taşkın 2019, 193). Okuma becerisi yeterli seviyede olmayan bir kişi okuduğunu anlamada zorluk yaşayacağı gibi diğer dil becerilerinin gelişimi de olumsuz olarak etkilenecektir. Bu sebeple hem anadil eğitiminde hem de yabancı dil eğitiminde okuma becerisine özel zaman ve yer ayrılmakta ve okuma becerisini geliştirmeye yönelik çeşitli etkinlikler yapılmaktadır. Bu okuma etkinliklerine örnek olarak okunan metni anlatma, metin tamamlama, metne yönelik soruları cevaplama, okunan metin hakkında tartışma vb. verilebilir. Çeşitli okuma etkinlikleri ile okuma pratiği bireylere kazandırılmakta ve nitelikli okur olmaları hedeflenmektedir.

2.4.4.1 Okuma ve Okuma Becerisi

Anlama becerilerinden olan okuma becerisini Coşkun (2002, 236) 'Okuma, beyinde bir anda tek aşamada oluşan bir etkinlik değil, zihinsel ve algısal becerilerin önemli rol oynadığı, görme, algılama, hatırlama, çağrışım, kavrama, yorumlama ve seslendirme gibi değişik bileşenlerden oluşan son derece karmaşık bir süreçtir' şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanımdan da anlaşılabileceği gibi okuma eylemi geniş kapsamlı, çok aşamalı ve biliş düzeyinde gerçekleşen bir aktivitedir. Bu durumda okuma eylemi gerçekleşirken çeşitli aşamalardan geçildiği ve çeşitli faktörlerin etkili olduğu söylenebilir. Dolayısıyla hem anadil hem yabancı dil öğretiminde okuma becerisinin çok kapsamlı bir beceri olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Bir başka ifadeyle okuma; bireyin dilsel, zihinsel, duygusal, sosyal, kültürel gibi çeşitli yönlerden gelişimine katkılar sağlayan bir alandır. (Güneş 2017, 6). Buradan okuma becerisini geliştirmenin bireyin birçok yönden gelişimini sağlayacağı çıkarılabilir. Okuma eylemi bireyin dilsel, bilişsel ve duyuşsal gelişimini desteklerken sosyal becerilerinin gelişimini de olumlu etkilemektedir. Dolayısıyla iyi bir okuma becerisine sahip olma bireyin birçok yönden gelişimini de sağlamaktadır. Bu durum okuma becerisini ve geliştirilmesini daha önemli hale getirmektedir.

Okuma; dil ve zihinsel becerileri geliştirme, düşünceyi zenginleştirme ve geleceği yapılandırma çalışmalarının başında gelmektedir (Güneş 2012, 2). Okuma becerisini geliştirmek eleştirel düşünme, farklı bakış açıları oluşturma ve öngörü geliştirebilme vb. kazanımlar sağlamaktadır. Okuma aynı zamanda öğrenme aracı olduğundan bilgi edinme, düşünce geliştirme gibi amaçlarla bilişsel düzeyde gerçekleştirilirken sosyal becerilerin gelişimini de desteklemektedir. Dolayısıyla okuma becerisi bireyin hem akademik kazanımı hem de kişisel gelişiminin sağlanması için önem arz ettiğinden okuma eğitimi hem anadil hem de yabancı dil eğitiminde yer almaktadır.

Okuma eğitiminin asıl amacı, bireyleri okuduğunu tam ve doğru anlar hale getirmektir (Kavcar vd., 2005, 4)(Aktaran: Türkben ve Temizyürek 2017, 378). Bireylerin okuma becerisi geliştirilirken bireyin anadilde ve/ya yabancı dilde okuduğu metindeki iletilmek istenen mesajı ve/ya bilgiyi eksiksiz ve doğru anlayabilir seviyeye gelmesi hedeflenmektedir. Bireyin okuduğunu doğru ve eksiksiz anlaması akademik başarısını da genel anlamda artıracaktır. Bu sebeple okuma eğitimi günden güne önemi artan ve eğitimde yer verilen bir alandır. Bireyin okuma eylemini gerçekleştirmesi kadar nasıl gerçekleştirmesi gerektiğini bilmesi okumadan alacağı verimi artırmaktadır. Bu sebeple okuma eğitimi sürecinde bireye çeşitli okuma aktiviteleri yaptırılır, okuma stratejileri ve okuma türleri öğretilir. Okuma alt becerilerini bilen birey okuma stratejilerini kullanarak okuma sürecini nasıl yöneteceğini bilir, okuma türlerini bilen metne ve amacına uygun şekilde okuma yapar, okuma aktiviteleri yapan ise okuma becerisini pratik yaparak geliştirir. Böylelikle okuma sürecinde okumada akıcılık da kazanır. Tüm bunlara bakılarak okuma eğitiminde okuma eyleminin farklı aşamalarına yönelik kazanımlar edinildiği görülmektedir.

Okuma becerisi farklı gereklilikler ve özelliklere sahip bir beceridir. Okuma anlam kurma sürecidir, Okuma akıcı olmak zorundadır, Okuma stratejik olmalıdır, Okuma motivasyon gerektirir, Okuma devamlı gelişen bir beceridir (Coşkun 2002, 236). Okumanın bu özelliklerine bakıldığında nitelikli bir okuma eyleminden bahsedebilmek için okuduğunu doğru anlamlandırabilme, akıcı okuyabilme, okuma aşamalarını bilme, okuma türlerini bilme, okuma motivasyonuna sahip olma, sürekli okuma pratiği yapma gibi gerekliliklerin söz konusu olduğu görülmektedir. Bu durumda okuma becerisinin alt becerilere sahip olduğu söylenebilir ve bireylere okuma becerisi kazandırılırken bu alt becerilerin ayrı ayrı ele alınarak geliştirilmesi gerekmektedir.

Öğretmen ve öğretmen adayları için okuma becerisinin geliştirilmesi bilhassa önem taşımaktadır. Gerek alan bilgisini güncel tutmak, mesleki gelişimini desteklemek gerek genel kültürünü genişletmek, bilgi birikimini artırmak amacıyla okuma her eğitimcinin hayatında yer edinmesi gereken bir eylemdir.

2.4.4.2 Yabancı Dilde Okuma Becerisi

Yabancı dil öğretiminde okuma, ana dil öğretiminde de olduğu gibi, her şeyden önce amaca yönelik bir aktivitedir; amaç anlamaktır (Er 2005, 216). Bu sebeple yabancı dil öğretim sürecinde okuma becerisinin geliştirilmesi ve okuma eylemine sıklıkla yer verilmesindeki amaç bireyin öğrendiği yabancı dildeki metinleri daha iyi anlayabilir düzeye gelmesini sağlamaktır. Bireyin yabancı dilde okuduğu metinleri daha iyi anlamasını sağlamak için yabancı dilde okuma becerisini geliştirmeye yönelik çeşitli aktivite ve uygulamalara yer verilmektedir.

Yabancı dil derslerinin birincil öğrenme amacı, metinleri uygun bir şekilde alma ve üretme yeteneği ve dolayısıyla öğrenenin iletişimsel yeterliliği ise, o zaman okuma dersleri mutlaka olmalıdır (Stahl 2006, 481). Dolayısıyla okuma becerisi öğrencilerin yabancı dildeki metinleri anlama ve yabancı dilde metin üretme yeteneğini geliştireceğinden yabancı dil öğretiminde çeşitli okuma etkinlikleriyle yabancı dilde okuma becerisi geliştirilir. Okuma becerisi diğer becerilerle de sıkı ilişki içerisinde olduğundan öğrencilerin yabancı dilde okuma becerisinin geliştirilmesi aynı zamanda diğer yabancı dil becerilerinin de desteklenerek geliştirilmesi anlamına gelmektedir. Bu yönüyle okuma becerisi yabancı dil öğrenim sürecinde önemli rol oynayan ve özel yer ve zaman ayrılması gereken bir beceridir.

Anadil okuma sürecinde harf kombinasyonu, cümlelerin seyri ve kelime kombinasyonu ile ilgili mevcut bilgilerin harekete geçirilmesiyle anlam kazanması otomatik veya bilinçsizce gerçekleşirken, yabancı dilde okuma sürecinde anlam kazandırma yabancı dil okuyucusunun sınırlı dil becerileri nedeniyle daha verimsizdir (Ehlers, 2004, S. 6; Ehlers, 2010, S. 112; Farkas, 2003, S. 30; Fabricius-Hansen, 2002, S. 8; Horváthová, 2009, S. 24; Phillip, 2012, S. 42; Rösler & Würffel, 2014, S. 99; Westhoff, 2001, S. 59)(Aktaran: Sönmez Genç ve Ünal 2020, 304). Bu sebeple yabancı dilde okuma yapan kişi yeni ve eski bilgiler arasında daha az bağlantı kurabilir, metne dair daha az öngörü oluşturabilir, bu da metni anlamlandırırken zorlanmasına ve anlamın zayıflamasına yol açar. Bu olumsuzluğun aşılması için

yabancı dil öğretim sürecinde okuma etkinliklerine sıklıkla yer verilmeli, öğrencinin yabancı dilde okuma becerisini geliştirmek için yabancı dildeki metinlerle mümkün olduğunca çok karşılaşması sağlanmalıdır. Böylece yabancı dilde okuma pratiği kazanan birey yabancı dildeki metinleri daha iyi yorumlayacak, anlamlandıracak ve okumadan daha fazla verim alacaktır.

Yabancı dilde okuma becerisi geliştirilirken kullanılacak okuma materyallerinde hedef kitleye uygunluk göz önünde bulundurulmalı ve okuma becerisinin alt becerilerinin (okuma stratejileri, okuma türleri, okumada akıcılık, okuma aktiviteleri, okuma motivasyonu vb.) de okuma sürecinde kullanılması teşvik edilmelidir. Öğrenilen yabancı dilin konuşulduğu ülkeye ve kültürüne ait bilgiler içeren okuma metinlerinin kullanılması okuma becerisinin yanı sıra öğrencilerin bilgi birikimi ve merakını da arttıracağından hem genel kültürlerinin gelişmesini sağlayacak hem de yabancı dil öğretim sürecinin daha eğlenceli hale gelmesini sağlayacaktır.

Özellikle üniversitelerin yabancı dil öğretmeni yetiştiren programlarında öğretmen adaylarının yabancı dilde okuma becerilerinin geliştirilmesine dair gerekli çalışmalar yapılmalı ve aksaklıklara karşı önlemler alınarak adayların yabancı dilde okuma becerilerini geliştirmeleri sorunsuz ve başarılı şekilde mümkün kılınmalıdır.

2.4.4.3 Okumada Akıcılık

Akıcı okuma; kelime tanımada doğruluk, metindeki kelimelerin otomatik ve hızlı biçimde tanınması ve çözümlenmesi, metnin anlamlı biçimde yorumlanmasını içeren çok boyutlu bir yapıya sahiptir (Kaya Tosun 2018, 19). Akıcı okumada okuyucu kelimeleri otomatikman algılar ve kelimeleri tek tek anlamak yerine metnin bütününü anlamaya odaklanır, hızlı bir şekilde metni anlar ve yorumlar. Böylece akıcı okuyan birey metni kısa sürede ve doğru anlamlandırarak okur. Akıcı okuma bu yönüyle hem zaman tasarrufu sağlar hem de metnin verimli şekilde okunmasına aracı olur. Bu

sebeple okumada akıcılık kazanmaları amacıyla okuma eğitimi verilirken bireylere çeşitli alıştırmalar yaptırılmaktadır.

Akıcı okumada okumanın hızı, okuma esnasında kelimeleri doğru okuma, doğru tonlama/vurgulama ve anlayarak okuma dikkat edilmesi gereken kıstaslardır. Okuyucu akıcı şekilde okuma eylemini gerçekleştirirken kelimeleri doğru okumalı, doğru vurgulamalı, hızlı okumalı ve aynı zamanda metni doğru anlamlandırmalıdır. Dolayısıyla akıcı okuma yapmak isteyen bir kişinin dikkat etmesi gereken noktalar telaffuz, vurgu, hız ve metni anlama denebilir.

Akıcı okuma, okuma becerileri ile okuma stratejileri arasında bir köprü olarak görülmektedir (Pikulsky & Chard, 2005)(Aktaran: Eisenstecken 2019, 45). Akıcı okumanın gerçekleşmesi için bireyin hem okuma becerisinin geliştirilmesi hem de okuma stratejilerine hakim olması gerekir. Okuma stratejilerine ve okuma becerisinin alt becerilerine hakim olan birey okuma aşamalarında neyi yapıp neyi yapmaması gerektiğini bilecek ve böylelikle birey okuma eylemini daha bilinçli yürütecek, hızlı ve etkin okuma gerçekleştirecektir.

Akıcı okuyan bireyler hem günlük hayatta yaptıkları okumalarda hem de akademik okumalarında daha başarılı olmaktadırlar. Bu sebeple akıcı okuma okuma eğitiminde yer verilen bir alt beceridir. Hızlı ve anlamlı okuma bireylerin metinleri kısa sürede anlamlandırarak okumasını sağladığından okullarda ve özel kurumlarda hızlı okuma eğitimi verilmekte bireylerin okumada akıcılık kazanması sağlanmaktadır. Okumada akıcılık kazandırmak için okullarda okuma eğitimi verilirken okuma yarışması, sesli okuma vb. etkinlikler yapılabilir.

2.4.4.4 Okuma Türleri

Okuma eyleminin gerçekleştirilme amacına ve metin türüne göre çeşitli okuma türleri geliştirilmiştir. Bu okuma türlerinden okuma sürecinde farklı amaçlarla ve farklı

şekillerde yararlanılmaktadır. Okurun, amacı doğrultusunda seçtiği metni anlamlandırabilmesi için metin türüne özgü bir okuma gerçekleştirmesi gerekir (Dilidüzgün, Çetinkaya Edizer, Ak Başoğul ve Karagöz 2019, 179). Dolayısıyla okuyucu okuma amacına ve metin türüne en uygun olan okuma modelini okumadan önce belirler ve okuma sürecinde yararlanır.

Okuma türleri şu şekilde sıralanabilir;

- Sesli Okuma: Okuma eylemi sesli olarak gerçekleştirilir. Kelimeleri fark etme ve seslendirme işlemidir.
- Sessiz Okuma: Okuma eylemi konuşmadan sadece göz hareketleriyle yapılır.
- Özetleyerek Okuma: Okunan metnin özetini çıkarmak amacıyla yapılan okuma türüdür. Metnin kısa özeti çıkarılır.
- Not Alarak Okuma: Okuma esnasında önemli görülen yerler not alınır. Not alma yöntemlerinden yararlanılır.
- İşaretleyerek Okuma: Metin okunurken önemli görülen yerler işaretlenir, altı çizilir, sembol konulur vb.
- Tahmin Ederek Okuma: Metinde geçenlere yönelik tahminde bulunulur.
- Göz Atarak Okuma: Metnin detaylarına girilmeden ana hatlarıyla okunur. Metinde göz gezdirilerek üstünkörü okuma yapılır.
- Eleştirel Okuma: Metne eleştirel, sorgulayıcı bir yaklaşımla yaklaşarak okumadır.
- Serbest Okuma: Bilgi edinmek ya da zevk alma amacıyla yapılan okuma türüdür.
- Güdümlü Okuma: Ders esnasında öğretmenin açıklamalarıyla birlikte yapılan okumadır.
- Soru Sorarak Okuma: Ders esnasında okumadan önce ve sonra metne yönelik sorular sorulur ve cevaplanır.

Tüm bu okuma türlerine bakıldığında hepsinin farklı amaçlarla farklı şekilde kullanıldığı görülmektedir. Buradan yola çıkarak okuma türlerinin farklı amaçlara

yönelik geliştirildiği, bu sebeple okuma türlerinin her birinin farklı bir okuma süreci gerektirdiği söylenebilir.

Okuma metnine uygun okuma türünün seçilmesi okuyucunun amacına ulaşmasını kolaylaştırır, okuma sürecinde okuyucunun metne yaklaşımını belirler ve yol haritası çizer, okuma eyleminin kalitesini ve okumadan alınacak verimi arttırır. Bu yüzden okuma türlerini bilmek ve kullanmak nitelikli bir okuyucu ve okuma süreci için vazgeçilmezdir. Bu sebeple okuma türleri okuma eğitiminde bireylere mutlaka öğretilmeli ve uygulamalarla pekiştirilmelidir.

2.4.4.5 Okuma Aktiviteleri

Anadilde ve yabancı dilde okuma becerisi kazandırılırken okumaya yönelik alt becerilerin geliştirilmesi (okuma stratejileri, okumada akıcılık vb.) ve okuma pratiği yapılması amacıyla çeşitli okuma aktivitelerine yer verilir. Okuma aktiviteleriyle bireye okuma sürecini nasıl yürüteceği ve okumadan daha fazla nasıl verim alacağı gösterilir. Okuma aktiviteleri üç aşamadan oluşur. Bunlar okuma öncesi aktiviteleri, okuma sırası aktiviteleri ve okuma sonrası aktiviteleridir. Her bir okuma aktivitesi farklı amaca hizmet eder ve farklı eylemlerle okuma sürecinde okuyucuyu yönlendirir. Okuma aktiviteleri bu yönüyle birbirini tamamlar niteliktedir.

Okuma öncesi aktiviteleri okuyucuyu metni okumaya motive eder ve metni okumak için heveslendirir. Böylece okuyucunun okuma motivasyonunu arttırır. Okuyucuların okuma yapmadan önce metin hakkında fikir sahibi olmalarını sağlar. Okuyucunun hazırbulunuşluğunu arttırır. Böylece okuma öncesi aktiviteleri okuyucunun okuma eylemine başlamasını kolaylaştırır.

Okuma sırası aktiviteleri ise okuyuculara okuma sırasında karşılaştıkları sorunları çözmede yardımcı olmaya çalışır (Razı 2007, 39). Bu aşamada okuyucu metnin ne anlatmak istediğini ve içeriğini anlamaya çalışır. Okuyucunun metni

çözümlemesi ve anlamlandırmasında işini kolaylaştırır ve metindeki ana fikri kavramasını sağlar. Böylelikle okuyucu metni çözümleyerek metin hakkında bilgi sahibi olur.

Okuma sonrası aktivitelerinde okuyucu okumayı bitirdikten sonra metni anlamaya ve yorumlamaya çalışır. Metinde anlayamadığı yerleri irdeler, anlamaya çalışır ve yanlış anladıklarını düzeltir. Bu aşama okuyucunun okuma sürecini tamamlamasını ve metni tam olarak doğru anladığından emin olmasını sağlar. Okuma eylemi sonlandırılır.

Karakaş (2002)'a göre okuma derslerinde ön izleme, tahmin etme ve anahtar kelime gibi okuma öncesi aktiviteleri; karşılıklı öğretme, anlam çıkarma, tekrar okuma, tarama, gözden geçirme ve açıklama gibi okuma sırası aktiviteleri ve özet çıkarma, soru-cevap, sonuç çıkarma, sesli düşünme ve tartışma gibi okuma sonrası aktiviteleri kullanılmalıdır (Aktaran: Razı 2007, 37). Bu aktivitelere bakıldığında okuma aktivitelerinin okumanın her aşamasında farklılık gösterdiği görülmektedir. Ayrıca okuma aktivitelerinin okuma sürecini daha konforlu hale getireceği ve okuyucuya okuma eylemini gerçekleştirirken çeşitli beceriler de kazandıracağı görülmektedir.

2.4.4.6 Okuma Stratejileri

Okuma stratejileri, didaktik olarak tanımlanmış bir okuma durumunda bir metni okurken anlam oluşturma sürecini ilerletmek için okuyucu tarafından özel olarak kullanılan bilişsel süreçler olarak tanımlanabilir (Ehlers, 2004, S. 8; Jacquin, 2010, S. 147; Mokthari & Reichard, 2002, S. 250)(Aktaran: Sönmez Genç ve Ünal 2020, 305). Okuma stratejileri okuyucunun metni anlamlandırma ve okuma sürecini bilinçli yönetmek amacıyla kullandığı bilişsel stratejilerdir. Okuyucu tarafından metni daha iyi çözümlemek ve okuma sürecini aktif ve doğru şekilde sürdürmek amacıyla okuma eylemini gerçekleştirirken kullanılmaktadır. Okuma stratejileri okumadan

alınacak verimi artırmak ve metni daha iyi anlamak için özellikle kullanılan yöntemlerdir.

Okuma stratejileri, metinlerin anlaşılmasını ve kullanılmasını sağlamak için sistematik ve özel olarak kullanılan, okuma sırasında bilinçli olarak seçilen ve kendi kendini kontrol eden anlama prosedürleri veya işlemleridir (Bertschi-Kaufmann, Rickli, Riss, Sommer, 2010b, S. 28)(Aktaran: Eisenstecken 2019, 46). Bu tanımdan hareketle okuma stratejileri için okuyucu tarafından özellikle seçilen metni anlamak amacıyla uygulanan bilinç düzeyinde gerçekleştirilen sistematik işlemlerdir denilebilir.

Temizkan (2009, 103)'a göre de okuma stratejileri metinden anlam çıkarmayı kolaylaştırmak amacıyla okuma eylemi sırasında bireyler tarafından uygulanan zihinsel taktiklerdir (Aktaran: Türkben ve Temizyürek 2017, 382). Bireyin okuma eylemini gerçekleştirirken okumadan alacağı verimi artırmak ve okuma sürecini kolaylaştırmak için okuma amacına uygun olarak seçtiği okuma yöntemleridir. Buradan hareketle okuma stratejilerinin okuma sürecini kolaylaştırmak amacıyla kullanıldığı söylenebilir.

Okuduğunu anlama stratejileri sayesinde bireyler okuduklarını daha kolay anlayabilme becerisine sahip olmuşlardır. Strateji kullanımı hem okuma becerisini hem anlama becerisini geliştirmiştir. Bu da dolayısıyla bireyin dil becerilerinin gelişimini de sağlamıştır (Epçaçan 2018, 621). Okuma becerisini geliştiren bir birey okuma becerisinin diğer dil becerileriyle olan etkileşiminden dolayı tüm dil becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Bu durum da okuma stratejisi kullanımıyla okuma becerisi ve diğer beceriler arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

Okuma stratejileri kullanan bir okuyucu anlama sürecine nelerin katkı sağladığını fark edebilir, anlayamadığı durumların nedenlerini ve üstesinden gelmenin yollarını belirleyebilir (Özdemir 2018, 305). Bu sebeple okuma stratejileri okuyucuya okuma sürecinde rehberlik eden kılavuz olarak görülebilir. Okuma stratejilerinin bu

yönü okuma sürecinde kullanılmasının okuyucuya büyük avantaj sağlayacağını göstermektedir.

Stratejilerle ilgili temel çalışma genellikle okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrasındaki anlamlı adımlar da gerçekleşir (Petek 2019, 58). Okuma stratejileri okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası olmak üzere 3 aşamadan oluşmaktadır. Okuma stratejilerinin aşamaları ve bu süreçte kullanılan yöntem ve aktiviteler aşağıda özetlenmiştir (Epçaçan 2018, 624):

1. Okuma Öncesi: Gözden geçirme, ön bilgileri harekete geçirme, okuma amacını belirleme ve tahmin etme.
2. Okuma Anı: Akıcı okuma, anlamayı kontrol etme, tahmin etme, sorgulama, not alma, ana fikri bulma, metnin altını çizme.
3. Okuma Sonrası: Okunan metni özetleme, metni değerlendirme çıkarım yapma, soru sorma, tahminleri değerlendirme, yeniden anlatma.

Okuma öncesinde okur metni okuma amacını belirler, metni gözden geçirerek metin hakkında bilgi sahibi olur, kullanacağı okuma türünü belirler. Böylece okumaya başlamadan önce ön hazırlık yaparak okuma sürecine dair yol haritasını oluşturmuş olur.

Okuma anı/sırasında okur metni akıcı şekilde okurken anlamaya çalışır, önemli yerleri not alır veya altını çizer, metnin devamını tahmin etmeye çalışır ve metnin vermek istediği mesajı bulmaya çalışır. Okuyucunun metni çözümlediği ve anlamlandırdığı aşamadır.

Okuma sonrasında okuduğu metni özetler, metne dair çıkarımlarda bulunur, tahminlerini değerlendirir ve metinle ilgili sorular sorar ve yanıtlarını arar. Anlayamadığı ve not aldığı yerlere geri dönerek tekrar bakar, çözümler. Okuyucunun okuma eylemini sonlandırdığı aşamadır.

Tüm bu yapılan aktivitelere bakılarak okuma stratejilerinin okuma sürecinin her aşamasını şekillendirdiği ve okura okuma eylemini gerçekleştirirken rehberlik

ettiği, yol gösterdiği söylenebilir. Bu yönüyle okuma stratejileri başarılı bir okuma süreci gerçekleştirmek için oldukça önemli rol oynamaktadır.

2.4.4.7 Okuma Motivasyonu

Okuma motivasyonu belirleyici faktörlere göre içsel motivasyon ve dışsal motivasyon olarak ikiye ayrılır. Kişinin kendine ait sebeplerinden dolayı olan okuma eğilimi içsel motivasyonu oluştururken dış faktörlerden kaynaklanan okuma davranışı ise dışsal motivasyonu oluşturur. Bireyin içinden gelen okuma isteği içsel motivasyonu sağlarken dış faktörlerden dolayı belli bir amaca yönelik yaptığı okuma dışsal motivasyonu oluşturur.

Dışsal motivasyon, dış faktörlerin güdülemesiyle, amaçlanan sonuca ulaşmak için okuma eylemini gerçekleştirmektir. Buna karşılık, içsel motivasyon ile okuma eylemi, kendi başına ilginç veya heyecan verici olarak algılandığı için gerçekleştirilir. (Schiefele & Köller, 2010)(Aktaran: Goy, Valtin ve Hussmann 2017, 4). Dışsal motivasyona sahip kişi okuma etkinliği sonucunda bir çıkar elde etmeyi hedeflerken içsel motivasyona sahip kişi okuma isteğine sahip olduğu için veya metne ilgi duyduğu için okuma etkinliğini gerçekleştirmektedir. Kısaca içsel sebeplerden kaynaklanan, daha çok istek ve ilgi tabanlı olan içsel motivasyon iken; belli bir amaca yönelik, çıkar odaklı olan dışsal motivasyondur denilebilir.

Okuma motivasyonunun düzeyinin dışsal veya içsel olarak karakterize edilip edilemeyeceğine bakılmaksızın, motivasyon durumsal veya alışılmış olarak görülebilir (Locher 2019, 14). Durumsal motivasyon kişinin içinde bulunduğu durumun özelliklerine göre değişirken alışkanlık motivasyonu kişinin genel okuma tutumunu ifade eder. Kişinin genel olarak okumayı sevmesi alışkanlık motivasyonuyken kişinin beklenti, istek, tutum ve amacına göre okuma eylemini gerçekleştirip gerçekleştirmemesi ise durum motivasyonunu oluşturmaktadır. Bireyin hayatında okuma eyleminin edindiği yer, okuma sıklığı ve okumaya olan bağlılığı

alışkanlık motivasyonunu gösterirken; bireyin içinde bulunduğu şartlara, duygu ve düşüncelerine göre okuma eylemini gerçekleştirmesi durum motivasyonunu gösterir.

Tüm bu bilgilerden yola çıkılarak motivasyonu oluşturan etkenlere göre 4 adet okuma motivasyonundan bahsedilebilir. Bunlar durumsal motivasyon-alışkanlık motivasyonu ve içsel motivasyon-dışsal motivasyondur. Okuma eylemini gerçekleştirmede etkili olan bu motivasyonların her biri farklı faktörlerden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla okuma motivasyonunu belirlerken okuma eylemine iten faktörleri tespit etmek gerekir.

2.4.4.8 Okuma Benlik Kavramı (Okur Benlik Algısı)

Okuma yetkinliği, okuma motivasyonu ve okuma davranışı etkileşiminde merkezi bir rol oynayan diğer bir yapı, okuma benlik kavramıdır (Locher 2019, 18). Okuma benlik kavramı ya da okur benlik algısı; bireyin kendi okuma yeterliğine ve okuma eylemine karşı oluşturduğu bakış açısı, okuma heves ve tutumlarını ifade eden bir kavramdır. Kısaca bireyin kendi gözündeki okur kimliğidir denilebilir. Bireyin okuma becerisinin gelişmişlik düzeyi ve okumaya olan bakış açısı okur benlik kavramını doğrudan etkilemektedir.

Okuma benlik kavramı, sözel benlik kavramına atanabilir ve okulun ilk yıllarından itibaren okuma gelişimi için önemlidir (Goy, Valtin ve Hussmann 2017, 3). Bu sebeple okur benlik algısı yüksek bireyler yetiştirmek için okulun ilk yıllarından itibaren okumaya hem özel hem eğitim hayatında yer verilmeli ve bireylerin okuma becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar öğretim programlarına eklenmelidir. Öğrencinin okumaya ilişkin kendini yeterli hissetmesi, okumayı güç ya da kolay olarak algılaması ve okumaya yönelik tutumları okuma benlik kavramında etkili olmaktadır (Yıldız ve Bulut 2016, 312). Bu nedenle öğrencilerin okur benlik algılarının yüksek olması amacıyla öğrencilerin seviyelerine uygun metinler/kitaplar seçilmeli, okuma eğitimi verilerek okuma yeterlikleri artırılmalı ve okuma motivasyonlarını güdüleyici

okuma aktiviteleri yapılmalıdır. Okuma benlik kavramı gelişmiş bir birey kendisini okumada yeterli hissedeceğinden okuma eylemini daha sık ve başarılı gerçekleştirirken okuma benlik kavramı gelişmemiş bireyin okumaya karşı daha mesafeli ve başarısız olması beklenir. Dolayısıyla okur benlik algısının okuma başarısını ve sıklığını doğrudan etkilediği söylenebilir.

Okuma benlik kavramının gelişmesi için bireyin okuma becerisinin geliştirilmesi ve okuma yeterliğine olan inancının oluşması, okuma tutumunun olumlu yönde desteklenmesi gerekmektedir. Bu sebeple okur benlik kavramının gelişmesinde okuma eğitimi verilirken öğrencilerin okuma motivasyonunun sağlanması ve bireye uygun okuma etkinliklerinin seçilmesi bireyde okumaya karşı olumlu bakış açısı oluşturacağından dikkat edilmesi gereken hususlardır.

2.4.4.9 Görsel-İşitsel Anlama Becerisi

Yapılan araştırmalarda bilgi edinirken en çok görsellerden yararlanıldığı kanıtlanmış ve bilgi edinilirken %80 görseller, %13 duyulanlardan yararlanıldığı görülmüştür (Mihova, 2016). Bu sebeple öğrencilere bilgi aktarılırken ağırlıklı olarak görsellerin kullanılmasının yanı sıra işitsel materyallerden de yararlanılması bilginin kalıcılığını artırmaktadır. Schwerdtfeger (1989) görsel-işitsel anlama becerisini ‘gözden kaçan beşinci beceri’ olarak tanımlamaktadır. Dört temel dil becerisinin yanında görsel-işitsel anlama becerisi de bireylere kazandırılmalı ve avantajlarından yararlanılmalıdır.

Görsel-işitsel becerinin kazandırılmasında görsel-işitsel metinler kullanılmaktadır. Örneğin filmler, videolar vb. görsel-işitsel metinler hem duyma hem de görme duyusuna hitap ettiğinden görsel ve işitsel olarak öğrenme sürecini iki yönlü desteklemekte ve böylece kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlamaktadır. Böylelikle öğrenme sürecinde hem görsellik hem de işitsellik söz konusu olmakta ve aynı zamanda öğrenme süreci de daha eğlenceli hale gelmektedir. Ayrıca görsel-işitsel

metinler kullanılmasıyla öğretmenlerin öğrencilerin dikkatini çekmesi ve canlı tutması böylelikle daha kolay olmaktadır.

Görsel-işitsel beceriden yararlanılabilmesi için görsel anlama (görselin konusunu bulma ve görselden çıkarım yapma), görsel okuma (görseldeki mesajı algılama, yorumlama) ve dinleme becerisinin (duyduğunu anlama) her birinin eşit oranda geliştirilmesi ve aynı anda sentezlenerek kullanılması gerekmektedir. Görsel okuma sayesinde öğrenciler belleklerinde çeşitli imgeler oluştururlar, bu imgeler yoluyla zihinlerinde yer edinen sorunlara daha kolay çözüm bulurlar (Sarıkaya 2016, 785). Bu durum görsel anlama becerilerini de destekleyerek görselleri yorumlamalarını kolaylaştırmaktadır. Bunlar gerçekleşirken dinleme becerisinin gelişmiş olmasıyla işitilenler görsellerden algılananları desteklemektedir. Buradan hareketle görsel-işitsel beceri aktif olarak kullanılırken birey gördüğünü yorumlayabilmeli, verilmek istenen mesajı algılayabilmeli, görselden çıkarım yapabilmeli, duyduğunu anlayabilmeli ve bunların hepsini eş zamanlı olarak yapabilmelidir. Buradan görsel-işitsel anlama becerisi geliştirilirken görsel okuma, görsel anlama ve dinleme becerisinin paralel olarak geliştirilmesi gerektiği çıkarılabilir.

Yabancı dil öğretiminde görsel, işitsel ve görsel-işitsel materyaller sıklıkla kullanıldığından görsel-işitsel anlama becerisinin geliştirilmesi yabancı dil öğretim sürecini olumlu yönde etkileyecektir. Gördüğünü ve duyduğunu iyi algılayan ve yorumlayan bir kişi yabancı dil öğrenirken kullandığı materyalleri de doğru algılayıp yorumlayacağından yabancı dil öğrenim süreci kolaylaşacak ve daha verimli bir öğrenme süreci geçirecektir. Bu sebeple bireylerin görsel-işitsel becerilerinin gelişmiş olması özellikle yabancı dil öğrenirken büyük avantaj sağlayacak, öğrenmeyi kolaylaştırarak kalıcı öğrenmeler gerçekleşmesine olanak sağlayacaktır.

2.4.4.10 Okuma Becerisinin Hedefleri

Okuma becerisi, bireyin hem anadilinde hem de yabancı dilde okuma eylemini gerçekleştirirken metni doğru anlamlandırmasını ve okumadan maksimum verim almasını amaçlamaktadır. Hızlı ve etkin okumanın gerçekleşebilmesi ve okuma eyleminin bilinçli şekilde sürdürülebilmesi için bireyin okuma becerisinin geliştirilmesi, okuma alt becerilerini biliyor ve uygulayabiliyor olması gerekmektedir. Bu sebeple anadil ve yabancı dil eğitimi sürecinde okuma eğitimine oldukça fazla yer verilmekte ve bireylerin okuma becerilerini geliştirmeleri hedeflenmektedir.

Okuma becerisi temel olarak bireyin okuma yaparken metni kısa sürede doğru vurgulama yaparak doğru anlamlandırma yetisini kazandırmayı hedeflemektedir. Dolayısıyla okuma becerisinin en temel amacı bireyin metni doğru anlama ve çözümleme yeteneğini kazanmasıdır. Okuma becerisinin hedeflerine ulaşmış birey okuma yaparken metni kısa sürede akıcı şekilde doğru vurgulama ile metne ve amacına uygun okuma türünü seçerek ve doğru yorumlayarak okur. Böylelikle okuma eyleminden en yüksek verimi alır ve okuma sürecini başarıyla tamamlar. Okuma becerisinin bu hedefine ulaşabilmesi için okumanın alt alanları olan okuma stratejileri, okuma türleri, okuma aktiviteleri, okumada akıcılık vb. alanlarda bireyin bilgi sahibi olması ve bildiklerini okuma sürecinde uygulayabilir olması gerekir. Dolayısıyla okuma becerisinin hedeflerinin gerçekleşebilmesi için okuma eğitiminin içeriği bu doğrultuda şekillenmeli ve okumanın incelikleri bireylere uygulamalı olarak kazandırılmalıdır.

Okuma amaçları, okuyucunun kullanacağı stratejiyi seçmesi ve metinden neyi ne kadar öğrenmek istediğini belirlemesi açısından oldukça önemlidir (Akyol 2006, 31). Birey okuma amacına uygun stratejiyi seçmeli, okuma aşamalarında uygun okuma aktivitelerini uygulamalı, okuma sonunda okumayı gerçekleştirme amacına ulaşmalıdır. Okuma amacına ulaşamadıysa nerede hata yaptığını fark edip amacına ulaşabilmelidir. Bilinçli ve okuma becerisi gelişmiş birey tüm bunları uygulayabilen ve okuma amacının farkında olup amacına ulaşabilen bireydir.

Öğrenmek için okuma ya da okuyarak öğrenme bilgi edinmede özel bir yöntem olarak eğitimin her düzeyinde ve alanında gerekli olmaktadır (Güneş 2017, 8). Okumanın en temel hedeflerinden olan bilgi almak ve öğrenmek özellikle eğitim sürecinde bireyi okumaya teşvik eden en büyük iki faktördür. Hem okul hayatında hem günlük hayatta bilgiye ulaşmak amacıyla okuma eylemi gerçekleştirilmekte ve dolayısıyla okuma becerisinin en öne çıkan hedefi bireylerin okuyarak öğrenebilmelerini sağlamaktır denilebilir.

2.4.4.11 Medya Okuryazarlığı

Günümüz bilgi çağında medya araçları günlük hayatın neredeyse tüm alanlarında çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır. Bu sebeple medya araçlarından daha fazla yararlanabilmek ve medya araçlarını bilgi alışverişi için daha iyi kullanabilmek adına medya okuryazarlığının her birey için önemi gitgide artmaktadır. Bu durum göz önünde bulundurularak medya okuryazarlığını geliştirmek isteyen bireyler için ya da örgün öğretim programlarında okuyan öğrencilere ders olarak medya okuryazarlığı eğitimi verilmekte ve bireylerin bu ihtiyaçları giderilmektedir. Ayrıca bireylerin medya ve medya araçlarındaki bilgi ve mesajları iyi-kötü, doğru-yanlış olarak değerlendirebilmeleri de gerekmektedir. Bunun için de bireylere, medya karşısında pasif bir alıcı olmak yerine, medyayı okuyabilecek, medyanın dilini çözebilecek bilinç düzeyine ulaşarak iletişim olgusunda aktif bir birey olarak yer alıp, medya yaşantılarını eleştirel olarak yorumlayıp değerlendirebilecek becerilere sahip olmaları için medya okuryazarlık eğitimi verilmesi gerektiği ifade edilmektedir (Hendrix, 1998; RTÜK, 2007)(Aktaran: Karaman ve Karataş 2009, 800). Böylece bireylerin medya ve medya araçlarından alacağı verimin artırılması ve medya araçlarındaki metinleri daha iyi yorumlayarak anlayabilir düzeye gelmesi amaçlanmaktadır.

Medya araçlarındaki metin ve görselleri yorumlamak ve verilen mesajı anlamak için dijital metinlerin nasıl okunacağının bilinmesi gerekmektedir. Dijital metinlerin başarılı bir şekilde okunmasında, genel okuma becerileri ile bilgisayarlarla uğraşma ve çevrimiçi bilgilerin yararlılığını ve güvenilirliğini değerlendirmede temel

beceriler rol oynar (Reiss, Weis, Klieme ve Köller 2018, 113). Dolayısıyla medya okuryazarlığının edinilmesinde bireylerin genel okuma becerilerinin gelişmiş olması önemli bir belirleyici faktördür. İyi bir okur medya okuryazarlığını daha çabuk edinecek ve dijital metinlere kısa sürede hâkim olacaktır. Ayrıca medya araçlarındaki bilgileri değerlendirmede de okuma becerilerinin yanı sıra temel dil becerileri de önemli işleve sahiptir.

İyi bir okur olmak medya okuryazarı olmak için başlı başına yeterli olmayacaktır. Geleneksel analog okumaya ek olarak, iyi modern okuyucular dijital medyada yollarını bulmak zorundadır, çünkü okuma aynı zamanda kapsamlı medya yeterliliğinin bir parçası olarak da anlaşılabilir (Hurrelmann 2008, S. 19) (Aktaran: Bauernfeind 2020, 1). Buradan hareketle medya okuryazarlığını edinmenin şartlarının medya ve medya araçları hakkında bilgi sahibi olmak, medya araçlarındaki dijital metinleri ve görselleri yorumlayabilmek ve okuma becerisini geliştirerek dijital metinleri okurken aktif olarak kullanmak olduğu söylenebilir.

Medya okuryazarlığının öğretmenler ve öğretmen adayları için önemi düşünüldüğünde ise gerek uzaktan eğitim gerek yüz yüze eğitim sürecinde medya ve medya araçlarının kullanılması ve medyanın sağladığı avantajlardan yararlanılmasında önemli rol oynayacağı aşikârdır. Bu sebeple eğitim veren ve eğitim alan herkes için iyi bir medya okuryazarı olmak ciddi bir öneme sahiptir.

2.4.4.12 Yaşam Boyu Öğrenme

Değişen ve gelişen yaşam şartları sonucunda eğitimin ve bilginin öneminin artmasıyla insanlar bilgi ve öğrenme ihtiyaçlarını gidermek için çeşitli yollar aramışlar ve öğrenmeye daha açık hale gelmişlerdir. Dolayısıyla insanların farklı alanlara yönelik bilgi edinme-öğrenme talebi artmış ve öğrenme süreci de uzayarak yaşamlarının büyük bir kısmında gerçekleştirilen bir eylem halini almıştır. İnsanların

bu ihtiyaçlarının giderilmesi hedeflenerek yaşam boyu öğrenme adı verilen eğitim yaklaşımı ortaya atılmıştır.

Yaşam boyu öğrenme; bireyin yaşamı boyunca bilgisini, becerilerini, yeterliklerini bireysel, sosyal ya da mesleki olarak geliştirmeyi amaçlayan tüm etkinlikler olarak tanımlanmaktadır (Günüç, Odabaşı ve Kuzu 2012, 310). Bu tanımdan hareketle yaşam boyu öğrenme kavramının bireylerin birden çok özelliğini birden çok alanda zaman kavramından bağımsız şekilde geliştirmeyi hedeflediği söylenebilir. Yaşam boyu öğrenmeyle hedeflenen bireyin yaşamını kaliteli bir şekilde sürdürmesi ve yaşamının değişik dönemlerine uyum sağlaması için bilgi ve beceri kazanmasını sağlamaktır (Güleç, Çelik ve Demirhan 2012, 37). Buradan yola çıkarak yaşam boyu öğrenmenin bireylere katmayı amaçladığı bireyin yaşamını sürdürürken sosyal, kültürel, akademik, mesleki ve entelektüel anlamda gelişmesini destekleyerek çevresine ve kendisine daha yararlı, donanımlı, modern ve gelişime açık bireyler olmalarını sağlamak ve öğrenme etkinliğini yaşadıkça sürdürmelerine imkân vermektir.

Yaşam boyu öğrenme kavramı özellikle 1970'lerde ortaya çıkmış ve UNESCO tarafından (Lifelong Education) yaşam boyu eğitim, Avrupa Konseyi tarafından (Permanent Education) sürekli eğitim ve OECD tarafından (Recurrent Education) tekrarlı eğitim olarak tanımlanmıştır (Tippelt 2018, 106). Böylece yaşam boyu öğrenme yaklaşımının farklı kurumlar tarafından benimsenerek kabul gördüğü ortadadır. Bu tanımlamaların farklılık göstermesindeki asıl sebebin yaşam boyu öğrenme kapsamında farklı eğitim modellerinin bulunması söylenebilir örn. örgün eğitim, uzaktan eğitim, yaygın eğitim, mesleki eğitim, hizmet içi/dışı eğitim vb.

Yaşam boyu öğrenme kavramına öğretmenler ve öğretmen adayları açısından bakılırsa yaşam boyu öğrenmenin bu meslek grubu için vazgeçilmez olduğu görülür. Çünkü temelinde bilgi ve bilgi alışverişi olan bir mesleği icra edebilmek için kişinin kendini sürekli güncel tutması ve çağın yeniliklerine ayak uydurması gerekmektedir. Bu sebeple bilhassa eğitimcilerin yaşam boyu öğrenme felsefesini benimsemeleri ve bir yaşam tarzı haline getirmeleri elzemdir.

2.5. Okuma Becerisinin Geliştirilmesi

Okuma becerisinin geliştirilmesi okumanın diğer dil becerileriyle (yazma, dinleme, konuşma) olan yakın ilişkisinden dolayı diğer becerileri de olumlu olarak etkilemektedir. Böylelikle okuma becerisinin geliştirilmesi aynı zamanda diğer dil becerilerinin gelişimine de katkı sağlamaktadır. Bu sebeple hem anadil hem yabancı dil eğitiminde okuma becerisine yer verilmesi ve geliştirilmesi elzem ve vazgeçilmezdir. Hem anadil hem de yabancı dil eğitiminde okuma becerisine yer verilmekte ve desteklenmektedir.

Okuma eğitiminde okuma becerisini geliştirmeye yönelik çeşitli etkinlikler ve uygulamalar yapılmaktadır. Bunlara örnek olarak anadil ve yabancı dilde yapılan okuma aktiviteleri gösterilebilir. Bireyin dil seviyesine, yaşına, kelime dağarcığına, ilgi alanlarına vb. uygun materyallerle bireyin anadil ve yabancı dildeki okuma becerisi geliştirilebilir. Ayrıca okuma becerisini geliştirmek için okuma aktivitelerinin yanı sıra okuma stratejileri, okuma türleri, okumada akıcılık, okuma motivasyonu vb. alt beceriler bireye kazandırılmakta ve yabancı dilde ve/ya anadilde okuma yaparken bu becerileri kullanması hedeflenmektedir.

Okuma süreçleri öğrenme için kullanılmalıdır (öğrenmek için okuma) ve okuma yeterliliği eğitimsel başarı ve sosyal hayata başarılı katılım için bir ön koşuldur (Artelt 2010, 43)(Aktaran: Wilckens 2018, 147). Buradan hareketle okuma becerisinin geliştirilmesinin ve bireyin yeterli okuma becerisine sahip olmasının hem akademik becerilerin hem de sosyal becerilerin gelişimine katkı sağladığı söylenebilir. İyi bir okur okuma becerisinin sağladığı avantajlardan hem günlük hayatında hem de okul hayatında yararlanır. Çünkü okuma eylemi hayatımızın her alanında gerçekleştirdiğimiz bir eylemdir. Bu yüzden okuma becerisinin geliştirilmesinin önemi göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür.

Yabancı dil öğrenen kişi genelde okuduğu metnin ana fikri, belirli bilgileri edinme, ayrıntılı anlama ve metindeki göstergeleri anlama gibi nedenlerden ötürü

okumaktadır (Şahin 2010, 77). Dolayısıyla okuma eğitimi almış ve okuma alt becerilerine hâkim birey yabancı dilde okuma yaparken okuma sürecini planlayacak, okuma amacına uygun strateji ve okuma türünü seçecek, okuma motivasyonunu sağlayacak ve akıcı şekilde okuma eylemini gerçekleştirerek okumadan alacağı verimi artıracak ve okuma amacına ulaşacaktır. Bu sebeple okuma becerisi gelişmiş bir birey yabancı dilde yapacağı okumalarda daha başarılı olacak ve yabancı dil öğretim sürecini de daha kolay geçirecektir.

BÖLÜM III

3. EĞİTİCİ VİDEOLAR

Tezin bu bölümünde Öğretmen Yeterlikleri, Öğretmen Yeterlikleri ve Okuma Becerisi İlişkisi, Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmen Adaylarının Okuma Becerisi, Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmen Adaylarının Okuma Becerisinin Gelişimi, Uzaktan Eğitim Sürecinde Okuma Becerisinin Gelişimine Yönelik Kullanılabilecek Materyaller, Uzaktan Eğitim Sürecinde Eğitici Videolar, Eğitici Videoların Oluşturulması ve İçerik Kriterleri**,** Uzaktan Eğitim Sürecinde Okuma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Hazırlanan Eğitici Videolar ve Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik Hazırlanan Eğitici Videoların Kullanımı ve Faydaları üst başlıklarına değinilecektir.

3.1 Öğretmen Yeterlikleri

Nitelikli ve başarılı bir eğitimin ön şartı öğretmenin iyi ve donanımlı olmasıdır. Bu sebeple öğretmenlerin donanımlı bir öğretmen olarak kabul edilmesi için hem mesleki hem de kişisel özelliklerini geliştirmiş olması gerekir. İyi bir öğretmen mesleki özellikler ve kişisel özellikler olarak iki tür özelliğe sahiptir. Mesleki özellikler, genel kültür, alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisidir. Bir öğretmenin öğretmenlik mesleğine yönelik bilgisi, tecrübesi, branşına hâkimiyeti ve genel kültür seviyesi mesleki özelliklere örnek verilebilir. Kişisel özellikler, kişinin mesleğe yatkınlığı, öğretmenliğin gerektirdiği örnek olma niteliklerini içerir (Kavcar 2002, 1). Kişisel özelliklere ise kişiden kişiye değişen özellikler örneğin öğretmenlik mesleğine yatkınlığı, öğretme yeteneği ve öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği tutum ve davranışlara sahip olma vb. verilebilir.

Öğretmen yeterlikleri ifadesi, öğretmenlerin bilgi, beceri, tutum, değer, davranış gibi yönlerden sahip olmaları öngörülen özellikler ya da nitelikler bütününü

ifade etmek için kullanılmaktadır (Şişman 2009, 68). Kısaca öğretmen yeterlilikleri kavramıyla bir öğretmende bulunması gereken ve beklenen tüm özellikler veya nitelikler kastedilmektedir. Bu yönüyle öğretmen yeterliği kavramının oldukça geniş kapsamlı olduğu ve öğretmeni bir bütün olarak ele aldığı görülmektedir. Bu tanımdan yola çıkarak üniversitelerde öğretmenlik programlarında öğretmen adaylarına kazandırılması hedeflenen tüm kazanımlar anlaşılabilir.

Öğretmenlerin temel yeterliklere sahip olması, öğrencilerin başarılarını artırmanın ve kişisel gelişimlerini sağlamalarının anahtarlarından biridir (Kazu ve Çam 2018, 863). Dolayısıyla üniversitelerin öğretmen yetiştirme sürecinde öğretmen adaylarını hem mesleki hem de kişisel olarak geliştirecek bir eğitim-öğretim vermeleri gerekmektedir. Böylece sadece geleceğin öğretmenleri değil öğrencilerinin de başarı ve gelişimlerine katkı sağlanacaktır. Öğretmen nitelik ve yeterliliklerinin belirlenmesi ve geliştirilmesi Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Öğretmenlik lisans programlarında eğitim sürecinde öğretmen adaylarına kazandırılan beceriler ve nitelikler bu öğretmen yeterlikleri esas alınarak oluşturulmaktadır. Üniversiteler öğretmenlik lisans programlarında bulunan dersleri ve içerikleri bu yeterlilikleri kazandıracak şekilde düzenlemektedirler. Böylelikle tüm ülkedeki öğretmenlik lisans programlarında eşdeğer eğitim verilmesi ve aynı nitelik ve donanımda öğretmenler yetiştirilmesi sağlanmaktadır.

Öğretmenlik lisans programlarına bakıldığında genel kültür, alan bilgisi (öğretmenlik alan eğitimi) ve pedagojik formasyon (eğitim bilimleri) derslerinin bulunduğu görülmektedir. Bu derslerin her biri öğretmen adaylarının belli bir yönünü destekler niteliktedir. Çevresine rehber olan bir öğretmenin genel kültürü geniş olmalı, belli başlı konularda kendini geliştirmeye ve öğrenmeye açık olmalı, bildiklerini çevresine de aktarabilmelidir. Donanımlı bir öğretmen olmak için ise öğretmekle yükümlü olduğu alanını, öğretmenlik branşını iyi bilmeli, alan hâkimiyetine sahip olmalıdır. İyi bir öğretmenin sahip olması gereken bir diğer özellik ise pedagojik formasyon bilgisidir. Öğretmen neyi, nasıl, ne zaman, ne şekilde öğreteceğini bilmeli, öğretim sürecini iyi planlayabilmeli, öğrencilerine rehberlik edebilmeli, ölçme-değerlendirme yapabilmeli, ders materyali tasarlayabilmeli ve öğretim yöntem ve

tekniklerini uygulayabilmelidir. Tüm bu beceri ve özelliklerin öğretmen adaylarına kazandırılması nitelikli öğretmenler yetiştirilmesi demek olacağından nitelikli eğitimin temellerinin atılması anlamına da gelmektedir.

3.1.1 Öğretmen Yeterlikleri ve Okuma Becerisi İlişkisi

Okuma becerisi bireyin hem akademik hem de sosyal ve kişisel becerilerinin gelişimine katkı sağlayan bir kazanımdır. Okuma, öğretmen adaylarının gerek mesleki yaşam alanları ve akademik başarılarında gerekse yabancı dil öğrenimleri üzerinde etkili bir eylemdir (Yalçın 2020, 76). Dolayısıyla okuma becerisi öğretmen yeterliliği olarak adlandırılan iki temel özellik olan mesleki ve kişisel özelliklerin öğretmen adaylarına kazandırılmasında ve yabancı dil öğrenmelerinde önemli rol oynamaktadır. Okuma becerisini geliştirmiş, okuma alt becerilerine hâkim ve okuma eylemi esnasında kullanan bir birey sadece okuduğunu daha iyi anlamakla kalmaz okuma eylemindeki başarısının verdiği özgüven ile öğrendiklerini hayata geçirir ve günlük yaşamında kullanır. Bu da okuma becerisi gelişmiş öğretmen adaylarına daha iyi ve donanımlı bir öğretmen olma imkânı verirken özellikle yabancı dil öğretmenliği okuyan adaylara yabancı dil becerilerinin geliştirmelerine de katkı sağlar. Bu yönüyle öğretmen yeterliliklerinin kazandırılmasında okuma becerisinin önemi gözardı edilemez.

Okuma becerisinin öğretmen yeterliliklerini nasıl etkilediğine bakılırsa şu çıkarımlarda bulunulabilir: Okuma becerisi gelişmiş bir öğretmen adayı veya öğretmenin okur benlik algısı ve okuma motivasyonu yüksek olacağından okuma eyleminden kaçmaz, okuma alışkanlığı edinir ve böylece öğretmen yeterliliklerinden olan genel kültürünü geliştirir. Öğretmen adayı veya öğretmenin branşına ait kitapları okumasıyla alan bilgisi gelişir, alanındaki gelişmeleri takip eder ve kendisini sürekli güncel tutar. Aynı durum pedagojik formasyon bilgisi için de geçerlidir. Eğitim bilimleri alanında kitap, dergi, makale vb. yayınlar okuyarak ve takip ederek mesleki gelişimini sürdürür. Tüm bunlara bakılarak okuma becerisinin öğretmen adaylarına ve

öğretmenlere kazandırılması ile donanımlı bir öğretmen olmak arasında anahtar-kilit ilişkisi olduğu söylenebilir. Eğitim fakültelerinde yetişen öğretmen adaylarının sadece meslek sahibi olmaları değil, entelektüel bir anlayış kazanmaları, kültürel birikime sahip olmaları ve geleceğe yönelik vizyon geliştirmeleri de sağlanmalı; bunun için de okumanın önemi her daim vurgulanmalı ve okumaya dair farkındalık kazandırılmalıdır (Duman ve Gökmen 2018, 20). Buradan hareketle lisans eğitimi sürecinde öğretmen adaylarının okuma becerisi geliştirilmesinin ne denli önemli olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarına okuma becerisinin kazandırılması için yapılabilecekler olarak şunlar söylenebilir; lisans eğitimi boyunca okuma becerisini geliştirecek okuma eğitimi verilmesi, tüm derslerde okuma etkinliklerine yer verilmesi, okuma alt becerilerinin (okuma stratejileri, okumada akıcılık, okuma türleri vb.) kazandırılması, okuma motivasyonunun arttırılması, okur benlik algısının yükseltilmesi ve okuma alışkanlığının kazandırılması verilebilir. Tüm bunlar öğretmen adaylarına okuma eğitimi sürecinde kazandırılabilir. Akademisyenler öğretmen adaylarının ilgi, tutum ve beklentilerini göz önünde bulundurarak okuma becerisine yönelik materyaller tavsiye edebilir ve öğretmen adaylarının okuma materyallerini temin edebilecekleri bir okuma atölyesi üniversitelerde kurulabilir. Öğretmen yeterliliklerinin öğretmen adaylarına kazandırılmasında okuma becerisine yönelik çeşitli planlar yapılmalı ve eğitim-öğretim yılının başında lisans programlarına eklenmelidir. İyi bir temel eğitimin ve meslek içi eğitimin sağlanması ile birlikte öğretmenlik mesleğinin saygınlığının ve değerinin artması için yapılması gereken düzenlemeler üzerinde de ayrıca durulmalıdır (Gündoğar 2014, 125). Bu sebeple hem öğretmen yetiştirme hem de öğretmenlik mesleğinin geleceği konusunda üniversitelere büyük iş düşmektedir.

3.2. Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmen Adaylarının Okuma Becerisi

Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ve öğrencinin farklı ortamlarda bulunmasından dolayı eğitim gerçekleştirilirken çeşitli medya araçları kullanılarak öğretmen-öğrenci arasında etkileşim ve iletişim sağlanmaktadır. Bu sebeple uzaktan eğitim sürecinde öğrenciler medya araçları vasıtasıyla ders materyallerine ulaşmaktadırlar. Bireylerin kitle iletişim araçlarından gelen mesajların pasif alıcısı konumundan, bilinçli tüketicisi konumuna geçmeleri özelde medya okuryazarlığı yeterlilikleri ile mümkün olmakla birlikte, bilgiye ulaşma, değerlendirme ve bilginin etkin kullanımı olarak ifade edilen bilgi okuryazarlığı becerilerine de sahip olmaları gerektiği ifade edilebilir (Karaman 2010, 59). Dolayısıyla uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin yazılı materyalleri daha iyi anlayabilmelerinde medya ve bilgi okuryazarlığı önemli rol oynamakta ve okuma becerisi ön plana çıkmaktadır. Okuma becerisi bireyin yazılanları okuma alt becerilerini kullanarak zihinsel olarak anlamlandırmasıdır. Bu sebeple okuma becerisi gelişmiş bir birey gördüğü yazılı bir ifadeyi daha kolay okur, anlamlandırır, yorumlar ve kullanır. Bu yüzden okuma becerisi gelişmiş öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecini daha verimli ve konforlu geçirecekleri, bilgi edinme sürecinde kolaylık yaşayacakları düşünülmektedir.

Okuma, görsel beceriler de gerektiren karmaşık bir süreçtir (Preuss 2014, 56). Dolayısıyla öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecinde bilgi alabilmek ve eğitimlerini devam ettirebilmek için okuma becerilerini kullanırken görsel yorumlama ve görsel okuma becerilerinden de yararlanmaları gerekmektedir. Çünkü ders materyallerinde bulunan görselleri örneğin resim, şekil, grafik, tablo vb. anlayabilmek için görsel okuma ve görsel yorumlama becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Görsel okuma becerisi bireyin karşılaştığı görselleri algılaması ve yorumlaması olarak ifade edilebilir. Güneş (2013)'e göre görsel okuma dışardan gelen görsel bir uyarıcıyı iç görüntüye yani zihinsel görüntüye ve kavrama dönüştürmek demektir. Kısaca görsele anlam yüklemek denilebilir. Görsel yorumlama ise görselin ana fikrini bulma,

vermek istediği mesajı anlamaktır. Görsel yorumlama ‘görsele bakarak çıkarımda bulunma’ denilebilir. Buradan hareketle uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının görsel becerilerinin de önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir.

Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının sadece anadilde okuma becerilerinin geliştirilmesi yeterli olmayacaktır. Bu sebeple yabancı dilde okuma becerilerinin gelişmesi için de çalışmalar yapılmalı ve yabancı dilde okuma becerisi çeşitli etkinliklerle geliştirilerek desteklenmelidir. Özellikle yabancı dil programlarında okuyan öğretmen adaylarının derslerinin birçoğunun yabancı dilde olmasından dolayı yabancı dilde okuma becerisi daha çok önem kazanmaktadır. Bu sebeple yabancı dil programlarında okuma becerisini geliştirilmesine daha fazla gayret edilmelidir. Öğretmen adaylarının okuma becerilerinin geliştirilmesi sadece öğretmen yeterliliklerinin desteklenmesi için değil aynı zamanda uzaktan eğitim sürecinde daha iyi okumalar yaparak akademik başarısını arttırmak için de gereklidir. Öğretmen adaylarının hem anadilde hem de yabancı dilde okuma becerilerinin geliştirilmesi uzaktan eğitim sürecinde daha çok bilgi almalarını sağlayacağı gibi bireysel çalışma hızlarını da arttıracaktır. Bu sebeple okuma becerisinin önemi uzaktan eğitim sürecinde bir kez daha karşımıza çıkmaktadır.

3.3. Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmen Adaylarının Okuma Becerisinin Gelişimi

Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının okuma becerisine sahip olmalarının önemli ve gerekli olduğu görülmektedir. Gelecek nesilleri eğitecek öğretmen adaylarının da okuma ile ilgili alışkanlıkları hem kendi mesleki hayatlarını hem de yetiştirecekleri öğrencilerin okuma alışkanlıklarını geliştirmede son derece önemlidir (Gür 2014, 161). Okuma becerisi öğretmen adaylarının sadece şuan ki ve gelecekteki akademik, mesleki, kişisel ve sosyal becerilerini desteklemek ile kalmamakta ayrıca uzaktan eğitim sürecinde de büyük rol oynamaktadır. Okuma becerisinin uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının bilgi alışverişini sağladığı,

uzaktan eğitimde kullanılan materyalleri anlama ve kullanmada yardımcı olduğu ve kolaylaştırdığı aşikardır. Bu sebeple öğretmenlik lisans programlarında hem yüz yüze eğitim sürecinde hem de uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının okuma becerilerinin gelişimi göz önünde bulundurulmalı ve çeşitli plan ve etkinliklerle okuma becerilerinin geliştirilmesi sağlanmalı ve teşvik edilmelidir.

Düzgün ve Sulak (2020) çalışmalarında öğretmen adaylarının uzaktan eğitim uygulamalarını öğretici bulduklarını belirtmişlerdir. Böylece uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının okuma becerisinin geliştirilmesine yönelik ayrı bir ders konularak okuma eğitimi verilebilir, nitelikli okuma eyleminin nasıl gerçekleştirildiğine dair bilgiler verilebilir, okuma sürecinin nasıl yürütülmesi gerektiğine dair uygulamalar yapılarak öğretmen adaylarına verimli okuma yeteneği kazandırılabilir. Tüm bu çalışmaların hem senkron hem de asenkron uzaktan eğitimde gerçekleştirilebilecek şekilde hazırlanıp öğretmen adaylarının uzaktan eğitim süresince uygulayabileceği şekilde sunulması okuma becerisinin gelişimine büyük katkı sağlayacaktır. Okuma becerisinin uzaktan eğitimde sahip olduğu işlev göz önüne alınarak yabancı dil programlarında okuyan öğrencilerin yabancı dilde okuma becerilerinin geliştirilmesine ayrıca önem verilmeli ve bu amaca uygun uygulamalar yapılmalıdır. Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının okuma becerisini geliştirmek için çeşitli materyallere yer verilebilir ve böylelikle okuma becerisine yönelik kazanımlar sağlanabilir.

Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının okuma becerilerini geliştirmek amacıyla kullanılabilecek materyallerin neler olduğunu ele almakta fayda vardır.

3.4. Uzaktan Eğitim Sürecinde Okuma Becerisinin Gelişimine Yönelik Kullanılabilecek Materyaller

Uzaktan eğitim modelinde öğretmen ve öğrencinin farklı ortamlarda bulunmasından dolayı öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişim ve etkileşimin

sağlanmasında ve eğitim-öğretim sürecinde çeşitli materyallerden yararlanılır ve kullanılır. Öğretim yöntemleri çeşitlendirildiğinde, uygun yöntemler ve materyaller tercih edildiğinde, öğrenmede başarı artar (Akpınar Dellal ve Seyhan Yücel 2015, 1055). Buradan yola çıkarak öğretim yöntemleri ve materyallerin uygun şekilde öğretim sürecine kazandırılması hedef kazanımlara ulaşılmasını kolaylaştıracaktır. Böylelikle kullanılan materyaller aracılığıyla eğitimin kalitesi ve verimliliği artırılırken öğrencilerin ilgisi canlı tutulur, tekdüzelikten uzaklaşılır ve öğrencilerin dersten keyif alması sağlanır.

Okuma becerisine yönelik eğitim verilirken materyal kullanılması sonucunda okuma çalışmaları hem daha ilgi çekici hale getirilmekte hem de eğitimde çeşitlilik sağlanmaktadır. Günümüzde teknolojik gelişmelere bağlı olarak yabancı dil öğretiminde kullanılabilecek materyaller oldukça fazladır (Temizyürek ve Birinci 2016, 55). Bu durumda özellikle uzaktan eğitimde teknolojik araçların başlı başına ders materyali olarak kullanılması ve seçilen materyallerin medya araçları vasıtasıyla öğrencilere aktarılması mümkündür. Uzaktan eğitim verilirken okuma becerisinin geliştirilmesi amacıyla birçok materyal hazırlanabilir ve uzaktan eğitim sürecine dâhil edilerek okuma becerisini geliştirme çalışmalarında materyaller kullanılabilir. Uzaktan eğitimde okuma becerisini geliştirmek için kullanılabilecek materyallere örnek olarak ilgi alanlarına uygun yazılı metinler gazete, dergi, hikâyeler, romanlar, alana yönelik kitaplar, makaleler ve yayınlar, eğitici videolar verilebilir. Tüm bunlar medya araçları vasıtasıyla kolaylıkla öğrencilerin kullanımına sunulabilir.

Tüm bunların yanı sıra okuma becerisini geliştirmede kullanılacak çeşitli materyallerde öğretmen adaylarının okudukları alanlarına yönelik içeriklere yer verilerek aynı zamanda alan bilgilerinin gelişimine de katkıda bulunulabilir. Örneğin alana yönelik bir makale üzerinde okumada akıcılık çalışması yapılması gibi. Böylece uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının okuma becerisi geliştirilirken alana yönelik çeşitli materyaller kullanılmasıyla alan bilgileri artırılabilir. Bu şekilde uzaktan eğitim sürecinde genel anlamda akademik başarının artırılması sağlanabilir ve kalıcı öğrenmeler gerçekleştirilebilir.

Bu tezde uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının okuma becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitici videolar hazırlanmış ve öğrencilerin kullanımına sunulmuştur. Bir sonraki başlıkta uzaktan eğitim sürecinde eğitici videolar işlenecektir.

3.5. Uzaktan Eğitim Sürecinde Eğitici Videolar

Günümüzde internet hayatımızın her alanında her yaştan insan tarafından farklı amaçlarla kullanılmakta ve vazgeçilmez olarak nitelendirilmektedir. İnternetin ve teknolojinin en çok kullanıldığı alanlardan biri de şüphesiz eğitimdir. Eğitim teknolojileri her geçen gün gelişmekte ve böylece teknolojik araçlar ve materyaller de eğitimde kendisine daha fazla yer bulmaktadır. Eğitim teknolojisi öğrenme sürecini geliştirmek için oluşturulan her türlü sistemi, tekniği ve yardımı içerir (Alpar, Batdal ve Avcı 2007, 24). Dolayısıyla cep telefonu, tablet, bilgisayar vb. teknolojik araçlar vasıtasıyla eğitici materyallere ulaşılmakta ve bu araçlar eğitimde yaygın olarak kullanılmaktadır. Eğitimde kullanılan teknolojik materyallerden biri olan videolar ise eğitim-öğretim sürecinde uzun zamandır yer almakta ve hem sınıf içi hemde sınıf dışında öğrenme sürecine katkı sağlamaktadır.

TDK (2022) video kavramını ‘manyetik bantlar üzerinde yer alan veya sayısal olarak derlenmiş hareketli resimler dizisi’ olarak tanımlamaktadır. Videolar, öğretim ortamlarında sıklıkla kullanılan, görsel ve işitsel öğeler sayesinde karmaşık bilgilerin zihinde canlandırılmasına ve kolay kavranmasına yardımcı olan teknolojik araçlardır (Yıldırım ve Özmen 2012, 290). Videolar, günümüzde en çok kullanılan görsel materyallerden biridir ve özellikle sosyal medyanın insanların hayatında bu denli yer edindiği bir çağda videoların önemi yerini korumaktadır (Sarıkaya 2016, 792). Günümüzde videoların hem görme hem işitme duyusuna hitap etmesi hem de olayları, durumları vb. gösterme/kaydetme imkânı sunmasından dolayı videolardan birçok alanda sıklıkla yararlanılmaktadır. Günlük yaşamın her alanında videoların kullanılması insanların videolara olan alışkanlığını göstermektedir. Bu alışkanlıktan

eğitim alanında yararlanılarak videoların eğitim amaçlı kullanılması sanal ortamda e-Öğrenmeyi desteklerken sınıf içinde de dersin daha ilgi çekici hale getirilmesini sağlamaktadır. Bilgi paylaşım yöntemlerinden biri olan videoların diğer web içeriklerinden farkı görsel ve işitsel iletişim kanallarına hitap etmesidir (Copley, 2007)(Aktaran: Alp ve Kaleci 2018, 59). Böylelikle videolar birden fazla duyuya hitap etmekte ve bu yönüyle hem kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olmakta hem de özellikle uzaktan eğitimde ders materyali olarak büyük avantajlar sunmaktadır.

Resim 1: Video Nedir?

Eğitici video ifadesinden genellikle çocuklar için hazırlanan videolar anlaşılmaktadır. Ancak bir konuda eğitim vermek veya bilgi kazandırmak amacıyla hazırlanan videolar da eğitici niteliğinden dolayı eğitici video olarak adlandırılmaktadır. Bu sebeple eğitici video denildiğinde çocuk videosu vb. anlaşılmamalı aksine belli bir konuda/alanda bilgi vermek amacıyla hazırlanan öğretici niteliği olan videoların hepsi anlaşılmalıdır.

Yabancı dil öğretiminde video kullanımına bakıldığında videoların yabancı dil öğretiminde de önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Öğrenilen yabancı dile yönelik gramer, kelime bilgisi gibi kazanımlar aktarılırken ve öğrenilen dilin konuşulduğu ülke, kültür vb. özelliklerine yönelik bilgi verilirken videolardan yararlanılmaktadır. Yabancı dil öğretiminde videolar hem görsel olarak yabancı ögelerin gösterilmesini mümkün kılmakta hem de işitsel yönüyle yabancı dilin öğrenenler tarafından duyulmasını, dinleme becerisinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Eğitici videolar yabancı dilin duyulmasıyla dinleme becerisinin

geliştirilmesini sağlarken görsel olarak da sınıf ortamında gösterilme imkânı olmayan öge ve durumların gösterilmesine/öğretilmesine olanak sağlamaktadır.

Eğitim sürecinde kullanılan eğitici videolar öğrenmeyi kolaylaştırmakta ve öğrenme sürecini daha eğlenceli hale getirmektedir. Eğitici videolar sayesinde öğrenciler bilgiye rahatlıkla ulaşabilmekte, istediği zaman istediği yerde videolar aracılığıyla eğitimlerine devam edebilmektedir ve videoların zaman kısıtlaması olmadığından istediği kadar süresiz izleyebilmektedir. Bu özelliği sayesinde eğitici videolar özellikle uzaktan eğitim sürecinde büyük rol oynamakta ve sıklıkla kullanılmaktadır.

3.6. Eğitici Videoların Oluşturulması ve İçerik Kriterleri

Eğitici videolar oluşturulurken videoların eğiticiliğinin ve alınacak verimin arttırılması için birçok kıstas ve özellik göz önüne alınarak oluşturulması gerekmektedir. Eğitici videoların oluşturulmasında göz önünde bulundurulması ve bilhassa dikkat edilmesi gereken bu kriterler oluşturulan videoların amaca uygunluğu, kullanışlılığı, eğiticilik özelliği, geçerliği, verimliliği vb. birçok yönünü etkilemektedir. Öğretmenlerin kullanacakları videoları içeriğinin doğruluğu, öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerine uygunluğu, konunun amacına uygunluğu, etik ve moral değerler açısından uygunluğu gibi yönleriyle değerlendirmeleri gerekir (Şendağ, 2013). Dolayısıyla videoların oluşum sürecinde bu kriterlere uyulması hem hazırlayan hem de izleyenlerin (ve öğretmenlerin) amaçlarına ulaşmalarını ve kazanımların aktarılmasını kolaylaştıracaktır. Ayrıca emek ve zamandan tasarruf edilmesini de sağlayacaktır.

Eğitici videolar oluşturulurken oluşum sürecini etkileyen çok sayıda kriterden söz etmek mümkündür. Video oluşturmaya başlamadan önce belirlenmesi gereken kriterler şu şekilde sıralanabilir; amaç, hedef kitle, hedef kazanım, içerik, videonun süresi, görsellik, dil, örnekler, uygulamalar ve erişim kanalı. Bu kriterlerin her birinin

videonun kalitesini ve verimliliğini etkileyeceği ve oluşum sürecinde hazırlayana rehberlik edeceği unutulmamalıdır. Eğitici videolar oluşturulurken konuyla ilgili görseller kullanılmalı, dikkat çekilmek istenen noktalara vurgu yapılmalı, yazı konuşmacı tarafından okunuyorsa yazıya ekranda yer verilmemeli, öğretilmek istenen konu parçalara bölünmeli, akademik dil yerine günlük dil kullanılmalıdır.

Bu tez çalışması kapsamında eğitici videolar serisi hazırlanırken tüm bu söz edilen video hazırlama kriterleri göz önünde bulundurulmuştur. Eğitici videoların eğiticiliğini artırmak ve öğretmen adaylarının okuma becerisinin gelişimine daha fazla katkı sağlamak amacıyla videoların hazırlık sürecinde videolarda kullanılacak materyallerin ve içeriğin kriterlere uygun olup olmadığına bakılmış ve her video için ayrı bir hazırlık aşaması gerçekleştirilmiştir. Eğitici videolar serisi hazırlanırken Camtasia isimli video hazırlama programı kullanılmış ve videoların şekil ve görüntü olarak benzer olmasına dikkat edilerek seride bir bütünlük oluşturulmuştur. Videolar hazırlanırken hedef kitleye (öğretmen adayları) kazandırılmak istenen kazanımlara (okuma becerisi) uygun içerik belirlenmiş, açıklayıcı ve yalın bir dil kullanılmış, örnek ve uygulamalarla adaylara pratik kazandırılmış, videoların süresinin çok uzun veya çok kısa olmamasına dikkat edilmiş, uygun görsellerle videolar ilgi çekici hale getirilmiştir.

Resim 2: Eğitici Video Hazırlama Kriterleri

3.6.1 Eğitici Video İçeriklerini Belirleme Kriterleri Nelerdir?

Eğitici videolar oluşturulurken dikkat edilmesi gereken kriterler ve bu kriterleri belirlerken yararlanılabilecek sorular şu şekilde verilebilir:

- *Amaç:* Eğitici videoların oluşturulmasındaki amaç nedir?, Niçin bu videolar oluşturuluyor?, Bu videoları oluşturmaya iten sebep nedir?, Oluşturulan videolarla varılmak istenen nedir?, Amacımıza ulaşmak için ne yapmamız gerekmekte?.
- *Hedef Kitle:* Hedef kitle kim?, Hedef kitlenin özellikleri nelerdir?, Hedef kitlenin yaş aralığı, eğitim durumu, hazırbulunuşluğu, videodan beklentisi, videoyu izleme amacı, videodan elde etmek istediği kazanım, dikkat süresi vb. nedir?.
- *Hedeflenen Kazanım:* Oluşturulan videolarla hedef kitleye kazandırılmak istenen nedir?, Hedef kitleye öğretilmek istenen nedir?, Videolar hangi kazanımları kazandıracak? , Videoyu izledikten sonra hedef kitle ne öğrenmiş olacak?.
- *İçerik:* Videonun içeriği nedir?, Video neleri kapsayacak?, Videonun içeriği hedeflenen kazanıma uygun mu?, Videonun içeriği hazırlayanın amacına uygun mu?, Video verilmek istenen bilgiyi/mesajı açıkça iletiyor mu?, Videonun içeriği hedef kazanımı yeterli şekilde kapsıyor mu?.
- *Videoların Süresi:* Videolar ne kadar uzunlukta olacak?, Videoların süresi hedef kitlenin dikkat süresi göz önüne alınarak belirlendi mi?, Videoda belirlenen süre içinde kazanımlar verilebilecek mi?, Video süresi en verimli şekilde nasıl kullanılacak?.
- *Görsellik:* Videoda hangi görseller kullanılacak?, Görseller seçilirken hedef kitlenin özelliklerine dikkat edildi mi?, Kullanılacak görseller hedef kazanımlara uygun mu?, Yazı tipi, punto, videoda kullanılan renkler, resimler, şekiller, semboller vb. hedef kitleye uygun mu?.
- *Dil:* Videolarda kullanılan dil hedef kitlenin özelliklerine (yaş, eğitim durumu, hazırbulunuşluk vb.) uygun mu?, Videolarda kullanılan dil öğretilecek kazanıma uygun mu?, Videoda kullanılan dil izleyenlere nasıl hitap ediyor?,

Videolarda kullanılan dil akıcı ve yalın mı?, Videolarda detaylara inmeden sade bir dille kazanımlar aktarılmış mı?, Videoda düzgün bir diksiyon kullanıldı mı?.

- *Örnekler:* Videoda örneklere yer verilecek mi?, Örnekler nasıl sunulacak?, Örnekler hangi aşamada sunulacak?, Kaç tane örneğe yer verilecek?, Örnekler neye göre seçilecek?, Örnekler hedef kazanımlara uygun mu?, Örnekler nasıl sıralanacak?.
- *Uygulamalar:* Videoda uygulamalara yer verilecek mi?, Hangi uygulamalara yer verilecek?, Uygulamalar nasıl sunulacak?, Uygulamalar videonun hangi aşamasında sunulacak?, Kaç tane uygulamaya yer verilecek?, İzleyenlerin uygulamaları gerçekleştirmesi için zaman verilecek mi?, Uygulamalar hedef kazanımlara uygun mu?, Çeşitli uygulamalara yer verildi mi?.
- *Erişim Kanalı:* Hedef kitlenin videolara ulaşımı nasıl sağlanacak?, Hangi kanal vasıtasıyla videolara erişecekler?, Videolardaki bilgilere ihtiyaç duyan herkes videolardan nasıl haberdar edilebilir?, Videoların daha fazla izlenmesi için neler yapılabilir?.
- Etik ve Ahlaki Değerlere Uygunluk: Videolar toplumsal değerlere uygun mu?, Videolar öğretmenlik meslek etiğine uygun mu?(bu çalışma için), Videolar hedef kitlenin yaşam tarzına uygun mu?, Videolar hedef kitlenin ahlaki değerlerine uygun mu?.

Tüm bu sorular rehberliğinde eğitici videolar oluşturulurken dikkat edilmesi gereken kriterler ve kriterlere yönelik hususlar belirlenerek videolar daha nitelikli ve faydalı hale getirilebilir. Böylelikle eğitici videoların kullanımı ve verimi artırılabilir ve yaygınlaştırılabilir.

Ozan (2015)'a göre kısa, öz, amaca odaklanmış videolar öğrenenin dikkatini dağıtmamak adına önemlidir. Bu sebeple eğitici videolar hazırlanırken hedef kitlenin odaklanmasını sağlamak için hedef kazanımlar ve videonun oluşturulma amacı öncelikle göz önünde bulundurularak detaylara girmeden sade bir anlatım gerçekleştirilmeli ve video mümkün olduğunca kısa tutulmalıdır.

Eğitici videolar oluşturulurken en önemli kriterlerden biri tabi ki hedef kitledir. Hedef kitle video oluşturma sürecinde videonun birçok özelliğinde belirleyici olduğundan video hazırlama sürecinin en başında belirlenmesi gereken kriterdir. Diğer kriterler olan görsellik, dil, uygulamalar, örnekler vb. hedef kitleye göre belirgin şekilde değişmektedir. Bir diğer önemli kriter ise amaçtır. Eğitici videoların hazırlanma amacı videonun içeriğini dolayısıyla videoda kullanılacak ögeleri örn. hedef kazanım, uygulama, örnek, görsel vb. belirleyecektir. Buradan hareketle video oluşturma sürecinde amaç ve hedef kitlenin özellikle belirleyici olduğu söylenebilir.

Richard Meyer'in çoklu ortam tasarım ilkelerinden kişiselleştirme ilkesine göre öğretim materyalinde akademik dil yerine günlük dil kullanılması daha iyi öğrenmeler gerçekleştirilmesini sağlar (Bulduk 2015, 54). Buradan yola çıkarak eğitici videolarda konuşma havasında bir dil kullanılmasının etkililiği artırdığı söylenebilir. Eğitici videolarda öğrencileri yönlendiren, rehberlik eden, sorular soran, hevesli ve canlı bir anlatım kullanılması videoları tekdüzelikten uzaklaştıracak ve hareketli bir hava katacaktır.

3.7. Uzaktan Eğitim Sürecinde Okuma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Hazırlanan Eğitici Videolar

Uzaktan eğitim sürecinde ön plana çıkan ve öğretmen adaylarının akademik başarılarında önemli paya sahip becerinin okuma becerisi olduğu aşikârdır. Dolayısıyla bu çalışmada da uzaktan eğitim sürecinde Almanca öğretmen adaylarının Almanca okuma becerisinin geliştirilmesi üzerinde çalışılmıştır.

Bu tez çalışmasındaki eğitici videolar eğitici video içerik kriterleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu çalışmadaki eğitici videolar hazırlanırken hedef kitle Almanca öğretmenlik lisans programında okuyan öğrenciler, amaç Almanca öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerilerinin geliştirilmesi, içerik okuma becerisi ve alt becerileridir. Videoların süresi on dakikayı

geçmeyecek şekilde sınırlandırılmış, videolar üniversite öğrencilerine hitap ettiğinden yetişkinlere yönelik tasarımlar/görseller kullanılmış, videolarda kullanılan dil yetişkinlere hitap edecek şekilde düzenlenmiş, videolardaki örnekler ve uygulamalar ele alınan okuma becerisine uygun olarak süre de göz önünde bulundurularak seçilmiş ve sunuştan hemen sonra yer verilmiş, erişim kanalı olarak hazırlanan videolar öğrencilere sınıf ortamında izletilmiştir. Öğretmen adaylarının hazırlanan videolar hakkındaki görüşlerini öğrenmek amacıyla videolar izletilmeden önce (ön test) ve izletildikten sonra (son test) anket uygulanmıştır.

Tezin bu bölümünde uzaktan eğitim sürecinde Almanca öğretmen adaylarının Almanca okuma becerilerinin geliştirilmesine yönelik hazırlanan eğitici videolar serisi ele alınacaktır.

3.7.1 Tanıtım Videosu

Tanıtım videosunda uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisini geliştirmek için hazırlanan eğitici videolar serisine yönelik açıklama yapılmış, serideki videoların isimleri ve ele aldıkları konulardan bahsedilmiş, serinin hazırlanma amacı ve hazırlanırken dikkat edilen kriterlere yer verilmiştir. Tanıtım videosu ile öğretmen adaylarına eğitici videolar serisi kısaca tanıtılarak ön bilgi verilmiştir. Böylece adayların hazırbulunuşlukları artırılarak seriden alınacak verimin de artırılması hedeflenmiştir.

Resim 3: Eğitici Videolar Serisi

Tanıtım videosunda eğitici videolar serisinde okuma becerisiyle ilgili ele alınan başlıklar ve videoların içeriği belirtilmiştir. Böylece adaylar hedef kazanımdan haberdar edilmiştir.

Resim 4: Eğitici Videolardaki Kriterlerimiz Neler?

Tanıtım videosunda serideki eğitici videolar hazırlanırken dikkat edilen kriterler açıklanmıştır. Bu şekilde adaylara eğitici videoların önem, amacı, hedef kitle, dil, içerik, erişim kanalı, hedef kazanım, görsellik, örnekler, uygulamalar, etik ve ahlaki değerler ve zaman göz önünde bulundurularak hazırlandığı belirtilmiştir. Bu da eğitici videoların belli prensiplere sahip olduğunu göstermektedir.

3.7.2 1. Video Okuma Becerisi Nedir?

Serinin birinci videosunda öncelikle adayların uzaktan eğitim sürecinde geliştirilmesi hedeflenen becerisi olan okuma becerisi ele alınmıştır. Bu videoda okuma becerisinin tanımı ve ne olduğuna dair adaylara bilgi verilmiştir. Okuma becerisinin alt becerilerine ve hedeflerine değinilmiştir. Okuma becerisinin öğretmen adayları için önemine ve okuma becerisini geliştirmek için neler yapılabileceğine yönelik bilgi verilmiştir. Ayrıca okuma eğitiminin ne olduğu, okuma eğitiminin amacı, hedefi, öğretmen adaylarına sağlayacağı faydaları ve okuma becerisinin nasıl geliştirilebileceği açıklanmıştır.

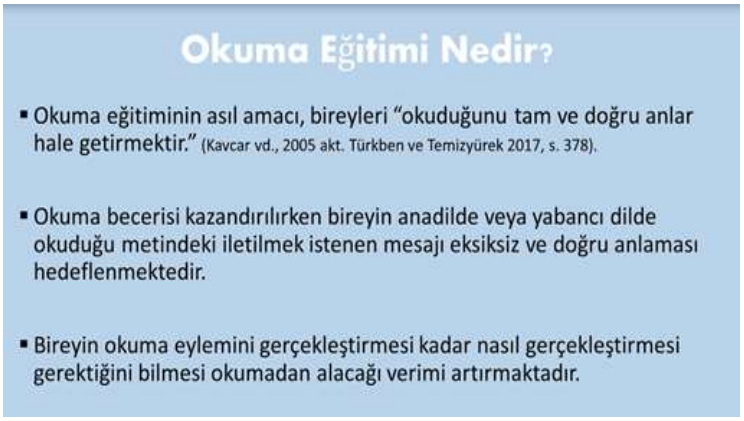
Bu videoda ele alınan başlıklar ise Beceri, Okuma Becerisi Nedir?, Okuma Becerisinin Alt Kavramları Nelerdir?, Okuma Becerisinin Hedefleri Nelerdir?, Okuma Becerisi Bizim İçin Neden Önemlidir?, Okuma Becerimizi Geliştirmek İçin Neler Yapabiliriz? ve Okuma Eğitimi Nedir? 'dir.

Bu videoda değinilen tüm bu başlıklarla öğretmen adaylarının okuma becerisine yönelik farkındalık kazanmaları ve bilgi edinmeleri amaçlanmıştır. Böylelikle öğretmen adaylarının geliştirilmesi hedeflenen okuma becerisine dair sonraki videolarda öğrenecekleri bilgiler için altyapı oluşturulmuştur. Okuma becerisi ve alt başlıklarının ne olduğunu bilen birey eğitici videoların amaç ve önemini daha iyi idrak edeceğinden videolardan daha fazla verim alacaktır.

Resim 5: Biliyor Musunuz?

Serideki tüm videolarda öğrencilerin dikkatini çekmek ve sıkılmalarını önlemek amacıyla video süresince birkaç kez biliyor musunuz kısımlarına yer verilmiştir. Bu okuma becerisine yönelik kısa hap bilgilerle hem adaylara ekstra bilgi verilmiş hem de videolar daha eğlenceli hale getirilerek öğretmen adaylarının ilgileri çekilmiştir.

Resim 6: Okuma Eğitimi Nedir?

Serideki eğitici videoların ve bu çalışmanın asıl amacı olan okuma eğitimi başlığı bu videoda ele alınmıştır. Okuma eğitiminin tanımı, amacı ve önemi üzerinde durulmuş ve gerekliliğinden bahsedilmiştir.

3.7.3 2. Video Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesi

Serinin ikinci videosu olan Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesi videosunda yabancı dilde okuma becerisinin tanımı, yabancı dilde okuma becerisinin geliştirilmesinin tanımı ve açıklaması, yabancı dilde okuma becerisinin geliştirilmesinin öğretmen adayları için önemi, yabancı dilde okuma becerisini geliştirmenin sağladığı avantajlar ve yabancı dil olarak Almanca okuma becerisinin nasıl geliştirilebileceğine dair önerilere yer verilmiştir.

Bu videoda ele alınan başlıklar ise Yabancı Dilde Okuma Becerisi Nedir? , Yabancı Dilde Okuma Becerisinin Geliştirilmesi Nedir? , Yabancı Dilde Okuma Becerisini Geliştirmek Öğretmen Adayları İçin Neden Önemlidir?, Yabancı Dilde Okuma Becerisini Geliştirmenin Sağladığı Avantajlar, Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerimizi Nasıl Geliştirebiliriz?, Okuma Becerisine Yönelik Eğitim Almak, Almanca Okuma Aktiviteleri Yapmak, Almanca Kelime Hazinesini Geliştirmek'tir.

Bu videoda Almanca öğretmen adaylarına yabancı dil olarak Almanca okuma becerisinin ne olduğu, bu becerilerini neden geliştirmeleri gerektiği ve nasıl geliştirebilecekleri, Almanca okuma becerilerini geliştirmelerinin onlara sağlayacağı avantajların aktarılması amaçlanmıştır. Böylelikle Almanca öğretmen adaylarının Almanca okuma becerilerini geliştirmeleriyle hem uzaktan eğitim sürecinde ön plana çıkan yabancı dilde Almanca okuma becerilerinin geliştirilmesinin önemi ve nedenleri ele alınmış hem de diğer videolarda işlenen okuma alt becerilerini öğrenmeleri için bilinç kazandırılmıştır.

Resim 7: Yabancı Dilde Okuma Becerisinin Geliştirilmesi Nedir?

Videoda ele alınan yabancı dilde okuma becerisinin geliştirilmesi başlığıyla yabancı dilde okuma becerisinin geliştirilmesinin tanımı, özelliği, hedefleri ve amacına değinilmiştir. Böylece serideki eğitici videoların amacı olan yabancı dilde okuma becerisini geliştirmenin adaylara daha açıkça aktarılması sağlanmıştır.

Resim 8: Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerimizi Nasıl Geliştirebiliriz?

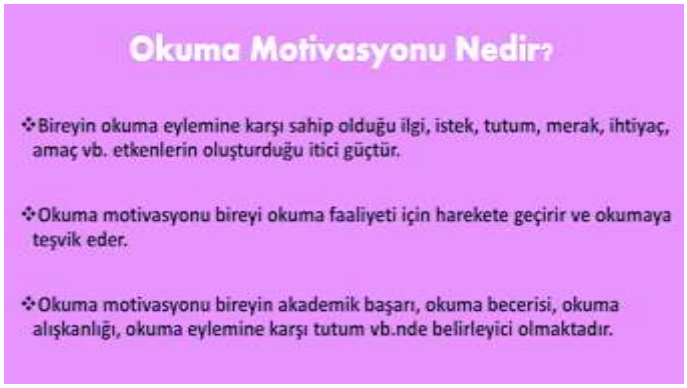
Eğitici videoların hazırlanma sebebi olan yabancı dil olarak Almanca okuma becerisinin geliştirilmesine yönelik öneriler bu başlık altında verilmiştir. Öneri olarak ise okuma becerisine yönelik eğitim almak, Almanca okuma aktiviteleri yapmak ve Almanca kelime hazinesini geliştirmek verilmiştir. Böylece adaylara Almanca okuma becerilerini geliştirmek için neler yapabileceklerine dair fikir verilmiş ve yol haritası çizilmiştir.

3.7.4 3. Video Okuma Motivasyonu-Okuma Benlik Kavramı

Eğitici videolar serisinin üçüncü videosunda okuma becerisinin alt başlıklarından okuma motivasyonu ve okuma benlik kavramı işlenmiştir. Bu videoda okuma motivasyonunun tanımı, okuma motivasyonunun türleri ve açıklamaları (içsel motivasyon, dışsal motivasyon, durumsal motivasyon ve alışkanlık motivasyonu), okuma motivasyonunu artırmak için öneriler, okuma benlik kavramının tanımı, açıklaması ve okur benlik algısını geliştirmek için önerilere yer verilmiştir.

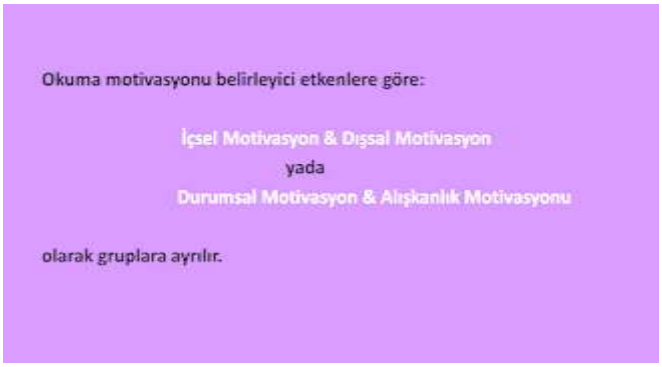
Bu videodaki başlıklar ise Motivasyon, Okuma Motivasyonu Nedir?, İçsel Motivasyon, Dışsal Motivasyon, Durumsal Motivasyon, Alışkanlık Motivasyonu, Okuma Motivasyonumuzu Artırmak Neler Yapabiliriz?, Okuma Benlik Kavramı Nedir?, Okur Benlik Algımızı Nasıl Geliştirebiliriz?'dir.

Bu videoda öğretmen adaylarına okuma motivasyonunun ve okur benlik algısının ne olduğu ve bunları nasıl geliştirebileceklerine dair öneriler verilmesi amaçlanmıştır. Böylece öğretmen adayları okuma motivasyonlarını ve okur benlik algılarını nasıl artırabileceklerini ve yönlendirebileceklerini bileceklerdir. Okuma motivasyonunu ve okur benlik algısını yönetebilen bir birey daha nitelikli bir okur olacak ve okuma eylemine karşı bakış açısı değişecektir. Ayrıca okuma eylemini de daha bilinçli şekilde yürütecek ve okumadan daha fazla verim alacaktır.

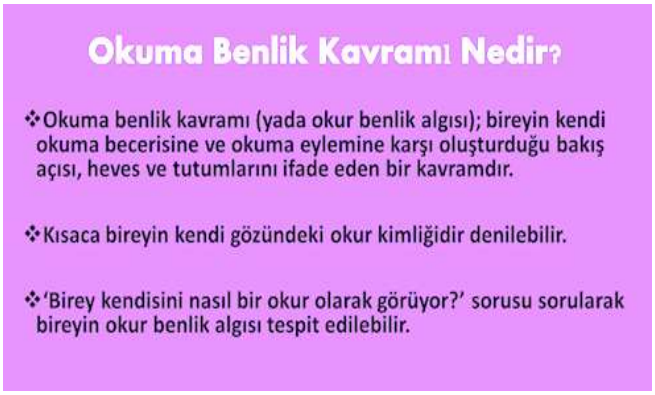

Resim 9: Okuma Motivasyonu Nedir?

Bu videoda okuma motivasyonu ele alınmış ve tanımı yapılmıştır. Okuma motivasyonun türleri açıklanmıştır. Öğretmen adaylarının okuma motivasyonunun ne olduğunu ve nasıl yönetebileceklerini bilmeleri okuma eylemine yaklaşımlarını etkileyecektir. Dolayısıyla okuma motivasyonunun bilinmesi daha başarılı okumalar yapmak ve okumadan alınacak verimi artırmak için önemlidir.

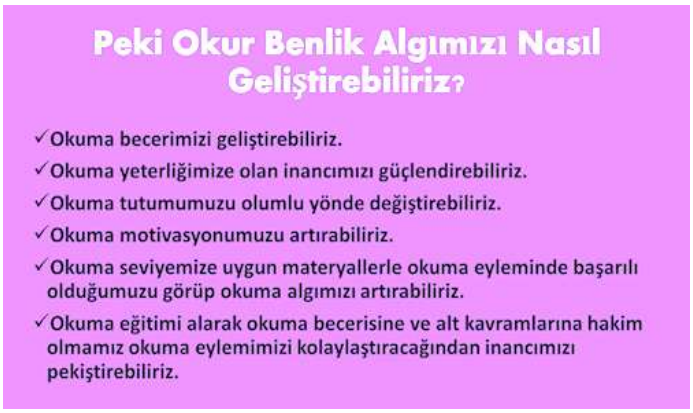

Resim 10: Motivasyon Türleri

Resim 11: Okuma Benlik Kavramı Nedir?

Videodaki bu başlıkta okuma benlik kavramı (diğer adıyla okur benlik algısı) ele alınmıştır. Okuma benlik kavramı bireyin okur kimliğini ifade ettiğinden okuma tercihi, okuma yaklaşımları, okuma eylemini gerçekleştirme şekli vb. hepsini kapsamaktadır. Dolayısıyla okur benlik algısının ne olduğunu bilen birey okur kimliğini daha bilinçli şekillendirebilir ve öz değerlendirme yapabilir.

Resim 12: Okur Benlik Algımızı Nasıl Geliştirebiliriz?

Videoda okur benlik algısı (okuma benlik kavramı) açıklandıktan sonra öğretmen adaylarına okur benlik algılarını nasıl geliştirebileceklerine dair bilgiler verilmiştir. Böylece okur benlik algılarını geliştirmek için neler yapabileceklerine dair farkındalık kazandırılmış ve yol gösterilmiştir. Okur benlik algısı gelişmiş bir birey kendi okur kimliğini tahlil edebilir, eksik yanlarını tamamlayabilir ve okuma eyleminden alacağı verimi artırabilir. Dolayısıyla okuma benlik kavramı bilinçli ve iyi bir okur olmak için gerekli ve bilinmesi gereken bir kavramdır.

3.7.5 4. Video Okuma Türleri - Okumada Akıcılık

Eğitici videolar serisinin dördüncü videosunda okuma becerisinin alt başlıklarından okuma türleri ve okumada akıcılık ele alınmıştır. Okuma türleri nedir, niçin kullanılır, okuma türleri (bireysel okuma türleri ve grupla okuma türleri), okuma türlerinin öğretmen adaylarına kazandırdıkları, okuma türü nasıl seçilir ve hangi metinde hangi okuma türünün kullanılacağına dair örnek metinler, okumada akıcılık

nedir, neden önemlidir, okumada akıcılık nasıl uygulanır ve okumada akıcılığın uygulanmasına dair örnek metin verilmiştir.

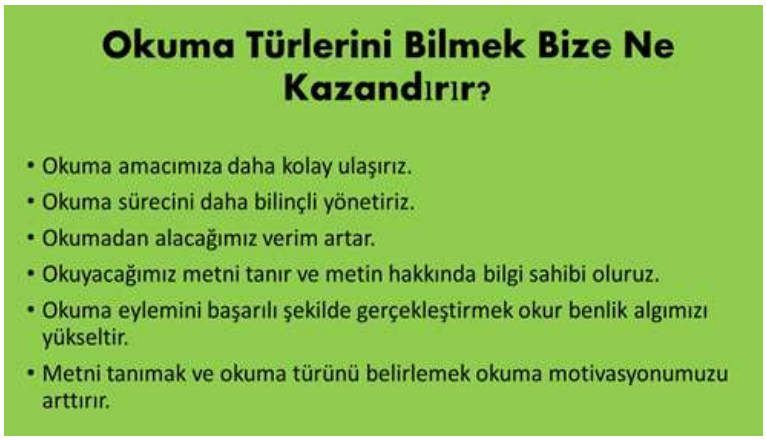
Bu videoda ele alınan başlıklar ise Okuma Türleri Nedir?, Okuma Türlerini Neden Kullanırız?, Okuma Türleri, Bireysel Okuma Türleri, Grupla Okuma Türleri, Okuma Türlerini Bilmek Bize Ne Kazandırır?, Okuma Türü Nasıl Seçilir?, Örnek Metinler ve Okuma Türleri, Okumada Akıcılık Nedir?, Okumada Akıcılık Bizim İçin Neden Önemlidir?, Okumada Akıcılık Nasıl Uygulanır? ve Okumada Akıcılık İçin Örnek Metin'dir.

Bu videoda öğretmen adaylarının okuma türlerinin neler olduğunu ve okuma eylemini gerçekleştirirken okuma metnine uygun okuma türünü nasıl seçeceklerini öğrenmeleri amaçlanmıştır. Okuma metnine uygun okuma türünü bilmek ve okuma sürecinde kullanmak başarılı bir okuma eylemi gerçekleştirmek için elzemdir. Bu sebeple videoda ele alınan her okuma türüne yönelik örnek metin verilmiş ve örneklerle bilgiler somutlaştırılmıştır. Böylece uygulama yaparak okuma türünün seçimi ve kullanımı adaylara gösterilmiştir. Okumada akıcılığın ne olduğu ve okuma eylemi gerçekleştirilirken nasıl uygulandığına (akıcı okuma) dair örnek metin verilerek okumada akıcılık öğretmen adaylarına uygulamalı olarak gösterilmiştir. Okuma türlerini ve okumada akıcılığı bilen ve okuma eylemini gerçekleştirirken kullanan birey hem okumadan alacağı verimi artıracak hem de okuma eylemini bilinçli şekilde yönlendirecektir. Bu durum da paralel olarak okuma motivasyonunu ve okur benlik algısını da olumlu olarak etkileyecektir. Buradan hareketle okuma alt becerilerinin birbirleriyle ilişkili olduğu ifade edilebilir.

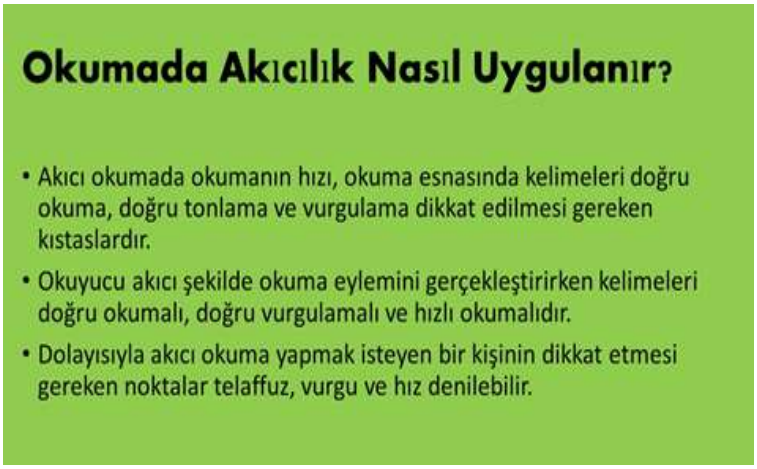
Resim 13: Okuma Türleri

Okuma sürecinde en çok kullanılan okuma türleri bu şekilde sıralanarak verilmiştir. Böylelikle adayların okuma türlerinin hepsini bir arada görmeleri sağlanmıştır.

Resim 14: Okuma Türlerini Bilmek Bize Ne Kazandırır?

Videoda ele alınan okuma türlerini bilmek bize ne kazandırır başlığıyla okuma türlerini bilmenin ve kullanmanın önemi ve gerekliliği öğretmen adaylarına aktarılmaya çalışılmıştır. Okuma türlerinin önemini bilen birey okuma türlerini okuma sürecinde uygulayacak ve hem zaman hem de emek tasarrufu sağlayacaktır.

Resim 15: Okumada Akıcılık Nasıl Uygulanır?

Videoda okumada akıcılık bölümünde okumada akıcılığın tanımı yapılmış, okuma sürecinde nasıl uygulandığı açıklanmış ve bir örnek metin verilerek uygulanışı

gösterilmiştir. Böylece adaylar akıcı okumaya dair bilgilendirilmiş ve örnek uygulamasını görerek pratik kazanmışlardır.

3.7.6 5. Video Okuma Stratejileri-Okuma Aktiviteleri

Eğitici videolar serisinin beşinci ve son videosu olan bu videoda okuma becerisinin alt başlıklarından olan okuma stratejileri ve okuma aktiviteleri işlenmiştir. Bu videoda okuma stratejisi nedir, neden kullanılır, okuma stratejileri (okuma öncesi, okuma anı ve okuma sonrası), okuma aktiviteleri nedir, okuma aktivitelerinin aşamaları (okuma öncesi aktiviteleri, okuma sırası aktiviteleri ve okuma sonrası aktiviteleri), okuma aktivitelerinin öğretmen adayları için önemi, okuma stratejileri ve okuma aktivitelerine yönelik örneklere yer verilmiştir.

Bu videodaki başlıklar ise Okuma Stratejileri Nedir?, Okuma Stratejilerini Neden Kullanırız?, Okuma Stratejileri, Okuma Aktiviteleri Nedir? (Okuma Öncesi Aktiviteleri, Okuma Sırası Aktiviteleri ve Okuma Sonrası Aktiviteleri), Okuma Aktiviteleri Bizim İçin Neden Önemlidir?, Okuma Stratejileri ve Aktivitelerine Yönelik Örnekler, Okuma Öncesi Aktivitelerine Örnek, Okuma Sırası Aktivitelerine Örnek, Okuma Sonrası Aktivitelerine Örnek'tir.

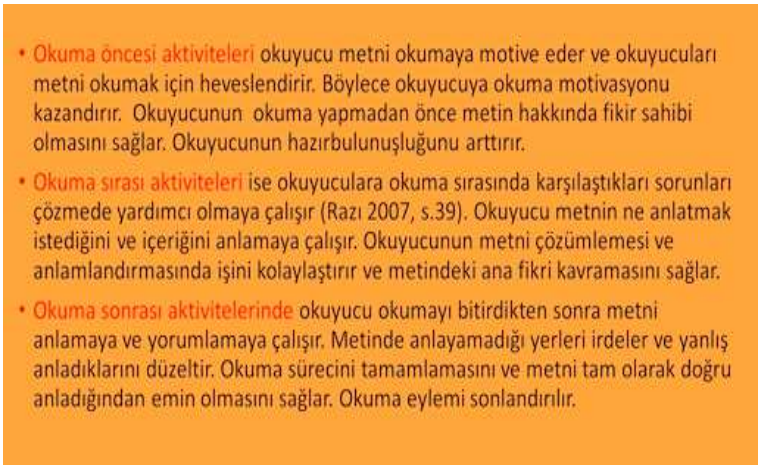
Tüm bu başlıklarla öğretmen adaylarına okuma stratejilerinin ve okuma aktivitelerinin neler olduğunu ve okuma eylemini gerçekleştirirken okuma stratejilerini ve okuma aktivitelerini nasıl kullanacaklarının kazandırılması amaçlanmıştır. Bu sebeple videonun son bölümünde bir kişinin en yakın arkadaşının sporla ilgisinin anlatıldığı bir örnek metin verilmiş ve öğretmen adaylarına bu örnek metin üzerinden okuma stratejileri ve okuma aktivitelerinin nasıl yapılacağı uygulamalı olarak gösterilmiştir. Böylece okuma stratejileri ve aktivitelerinin kalıcı olarak öğrenilmesi hedeflenmiştir. Okuma stratejileri ve okuma aktivitelerini bilen ve okuma eylemi sürecinde uygulayan birey okuma eylemini bilinçli şekilde gerçekleştirir, okuma sürecini daha iyi yönetir ve hangi aşamada hangi aktiviteyi

yapacağını bilir. Bu bilinç bireyin hem okur benlik algısını ve okuma motivasyonunu artırırken hem de okuma sürecini daha iyi yönlendireceği için okumadan alacağı verimi artırmaktadır. Dolayısıyla okuma stratejileri ve okuma aktivitelerinin okuma becerisinin en önemli alt becerilerinden oldukları söylenebilir.

Resim 16: Okuma Stratejilerini Neden Kullanırız?

Bu başlıkla öğretmen adaylarına okuma stratejilerinin önemi ve işlevi açıklanarak okuma stratejilerini neden öğrenmeleri gerektiğine dair farkındalık kazandırılması amaçlanmıştır. Böylece öğretmen adaylarının okuma stratejilerini öğrenme istekleri oluşacak, okuma sürecinde kullanma eğilimleri artacak ve okuma stratejilerini nasıl kullanacaklarını bileceklerdir.

Resim 17: Okuma Aktivitelerinin Aşamaları

Okuma aktivitelerinden okuma sürecinde yararlanırken okuma aktivitelerinin aşamalarını bilmek ve hangi aşamada neler yapılacağını bilmek okumadan alınacak verimi artıracaktır. Bu sebeple videoda okuma aktivitelerinin aşamaları tek tek ele alınmış ve hangi aşamada hangi aktivitelerin yapıldığı ve yaklaşımlar uygulamalı olarak öğretmen adaylarına gösterilmiştir.

ÖRNEK OKUMA METNİ

Mein bester Freund (B2)

Heute möchte ich von meinem besten Freund erzählen. Zunächst zu seinem Äußeren. Er ist sehr groß und ragt mit seinen 1,94 Meter Körpergröße aus fast jeder Menschengruppe heraus. Dazu hat er sehr große Füße, was bei einer solchen Größe ja auch nicht ungewöhnlich ist. Auch seine Hände und Ohren erscheinen riesig. Seine Arme und Beine sind zwar lang, aber kräftig, da er sehr gerne Sport treibt.

Mein Freund ist Basketballer. Schon als Kind war er immer größer als alle anderen Kinder in seiner Klasse. Er wurde deshalb sehr oft verspottet und gehänselt und hatte kaum Selbstbewusstsein. Er wusste nicht wohin mit seinen langen Armen und Beinen. Außer im Sportunterricht. Hier war er oftmals Klassenbester. Wo die kleineren Klassenkameraden beim Wettlauf noch schnauften und stöhnten, war er meistens schon im Ziel. Beim Hochsprung oder Weitsprung war er absolute Spitze.

Aber sein Lieblingssport war schon immer Basketball. Ganz leicht und mit nur einem kleinen Sprung kann er den Korb erreichen und zielsicher fast jeden Ball einwerfen. Seine Eltern erkannten, dass ihm der Sport nicht nur Spaß machte, sondern auch die Möglichkeit gab, Selbstvertrauen aufzubauen. Im Verein mit vielen anderen sehr großen Kindern trainierte er nun viermal die Woche, ging auf eine Sportschule und studierte im Anschluss.

Niemand hänselt ihn nun mehr aufgrund seines Aussehens. Mein Freund ist deswegen mein bester Freund, weil er inzwischen als Basketballtrainer sehr viele andere Kinder davon überzeugt hat, Sport im Verein zu treiben, dort Freunde zu finden und durch ihr Hobby Spaß, Freude und Selbstvertrauen zu finden. Dafür bewundere ich ihn.

Resim 18: Örnek Okuma Metni

Bu videoda okuma aktivite aşamalarını ve okuma stratejilerini göstermek ve okuma sürecinde nasıl uygulandığını açıklamak için örnek okuma metni verilmiştir. B2 seviyesindeki bu metnin öğretmen adaylarının Almanca okuma becerilerini geliştireceği ve okuma aktivitelerini yapmaları için uygun olduğu düşünülmüştür.

3.8. Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik Hazırlanan Eğitici Videoların Kullanımı ve Faydaları

Video, insanların dilini öğrendikleri kültürdeki çok çeşitli iletişim durumlarını sınıfa getirerek nasıl davrandıklarını gösterir (Çakır 2006, 68). Buradan hareketle videoların hem örgün eğitim hem de uzaktan eğitimde kullanılarak öğrenilen yabancı dil, bu dili konuşan insanlar ve dili kullanım şekilleri hakkında bilgi sahibi olunabilir. Bu sebeple gerek yabancı dilin konuşulduğu videolar gerek eğitici videoların uzaktan

eğitim sürecinde ders içi ve ders dışı materyal olarak kullanılmasıyla yabancı dil becerilerinin geliştirilmesi mümkündür. Eğitici videolar sağladığı kolaylıklar ve uzaktan eğitim modelinin işleyişine uygun olması sebebiyle uzaktan eğitim sürecinde en çok kullanılan materyallerdendir. Uzaktan eğitimde kullanılan eğitici videolar birden çok duyuya hitap ettiğinden kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlarken eğitim sürecini de eğlenceli hale getirmektedir.

Bu çalışmada uzaktan eğitim sürecinde Almanca öğretmen adaylarının Almanca okuma becerilerinin geliştirilmesi amacıyla hazırlanan eğitici videolar uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adayları tarafından istedikleri zaman ve yerde erişebilmeleri ve kolaylıkla kullanabilecekleri nitelikte olması göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Adayların eğitici videolara kolay ulaşabilmeleri sağlanmış ve süresiz kullanımlarına sunulmuştur. Videolar hazırlanırken video içerik kriterlerine uyularak videoların verimliliği ve kullanışlılığının artırılması hedeflenmiştir. Eğitici videolarda mümkün olduğunca sade bir dil kullanılmış, video süreleri kısa tutulmuş ve hap bilgilerle belirlenen içerikler sunulmuştur. Böylece öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecinde videoları izleme motivasyonu ve videoları kullanma isteklerinin artırılması sağlanmıştır.

3.8.1 Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik Hazırlanan Eğitici Videoların Faydaları

Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen-öğrenci iletişimini sağlamak ve eğitim-öğretimi daha konforlu ve nitelikli sürdürmek amacıyla farklı medya araçları ve materyaller kullanılmaktadır. Uzaktan eğitimde en çok kullanılan materyallerden biri de hem işitsel hem görsel olması, kalıcı öğrenme sağlaması, eğlenceli öğrenme ortamı sunması, kısa sürede çok bilgi aktarması ve günlük hayatta da sıklıkla kullanılması sebebiyle videolardır. E-öğrenme süreçlerinde video yaygın olarak ders anlatım videoları, ekranın kayıt edilip yayınlanması, konu alanı uzmanları ile yapılan görüşmelerin veya konu alanı uzmanları tarafından yapılan sunuların kaydedilip

yayınlanması, örnek olay videoları, gösterim (how to) videoları ve gerçek olay videoları şeklinde kullanılmaktadır (Ozan 2015, 75). Videolar çok çeşitli olmaları ve farklı amaçlarla kullanılabilmeleri dolayısıyla uzaktan eğitimde oldukça yer edinmiş ve sıklıkla kullanılan materyallerdir.

Uzaktan eğitim sürecine yönelik hazırlanan eğitici videoların avantajlarına bakacak olursak;

- Eğlencelidir.
- Kısa sürede birçok bilgiyi aktarabilir.
- Birden çok duyu organına hitap ettiğinden kalıcı öğrenmeler sağlar.
- Kullanımı kolaydır. Özel teknik bilgi gerektirmez.
- Sınıf ortamında gösterilemeyecek/getirilemeyecek olay veya nesnelerin gösterilmesini sağlar.
- Erişimi kolaydır.
- Her yaş grubunun kullanabileceği pratikliğe sahiptir.

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisinin geliştirilmesinde eğitici videolar kullanılması öğretim sürecini zevkli hale getirir, hedeflenen kazanımların kısa sürede aktarılmasını ve örneklerle uygulamalı olarak gösterilmesini sağlar. Videolar günümüzde sıklıkla kullanılan eğitim materyali olduğundan ve kullanımı özel bir teknik bilgi gerektirmediğinden her yaş grubu tarafından rahatlıkla kullanılabilmektedir. Özellikle uzaktan eğitim sürecinde kolay kullanımından dolayı ön plana çıkan ve tercih edilen materyaldir. Videolar öğrenci tarafından kolay ulaşılabilirdir ve öğrenciler tarafından kolaylıkla saklanabilir ve istedikleri zaman ve yerde süresiz kullanılabilir. Uzaktan eğitimde, açık öğretimde ve e-öğrenmede çok önemli bir yere sahip olan eğitim videolarına dünyanın her yerinden öğrenenler ulaşabilmektedirler (Kobal, 2019). Böylece eğitici videoların bu özellikleri uzaktan eğitim süreci için çok büyük avantajlar sağlamaktadır.

Eğitici videoların sağladığı bu faydalara bakıldığında eğitici video kullanımının uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarına bilgi aktarımı yapılmasında ve Almanca okuma becerisinin geliştirilmesinde önemli rol oynadığı ve

fayda sağladığı görülmektedir. Böylece bu çalışma kapsamında hazırlanan eğitici videolar serisinin de aynı avantajlara sahip olduğu düşünüldüğünde uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının Almanca okuma becerilerinin geliştirilmesine büyük katkı sağlayacağından şüphe yoktur.

BÖLÜM IV

4. YÖNTEM

"Uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisinin geliştirilmesine nasıl katkı sağlanabilir?" sorusu doğrultusunda eğitici videoların tasarlanması ve oluşturulması ile çalışmanın araştırma süreci başlamıştır. Araştırma sürecinden önce eğitici videolar hakkında araştırma yapılmış ve bilgi toplanmıştır. Sonraki aşamada uzaktan eğitimde kullanılması amacıyla eğitici videoların hazırlanmasıyla eğitici videolar serisi oluşturulmuştur. Tez yazarı eğitici videoların oluşturulma sürecinde hazırladığı videoların hedef kitlenin uzaktan eğitim sürecindeki beklenti ve ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamıştır. Bu sebeple video oluşturma sürecinde materyal tasarlama ilkeleri, video içerik kriterleri göz önünde bulundurulmuş ve videoların eğitici nitelikte olmasına önem verilmiştir. Aynı zamanda videolar oluşturulurken hedef kitlenin özelliklerine de önem verilmiştir. Videolar oluşturulurken dikkat edilen kriterler; amaç, hedef kitle, hedef kazanım, içerik, video süresi, dil, uygulama, erişim kanalı, görsellik ve etik değerlere uygunluk olarak sıralanabilir. Hedef kitlenin özellikleri ise Almanca öğretmen adayı olması ve uzaktan eğitim sürecinde videoların okuma becerisine etkisini değerlendirebilecek nitelikte olması olarak sıralanabilir.

Eğitici videoların oluşturulmasındaki en temel sebep, eğitici videoların her türlü eğitim içeriğine uygun olması, günümüzde eğitim materyali olarak sıklıkla kullanılması, eğlenceli ve etkili şekilde kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmesi, bu durumun öğrencileri özellikle uzaktan eğitim sürecinde öğrenmeye güdülemesidir. Okuma becerisi uzaktan eğitim sürecinde ön plana çıkan bir beceridir ve bu sebeple uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının okuma becerilerinin geliştirilmesinin akademik başarılarını genel anlamda yükselteceği düşünüldüğünden eğitici videolar okuma becerisi baz alınarak hazırlanmıştır. Videoların hazırlanmasındaki en önemli noktalardan biri ise videoların günlük hayatta çok kullanılan bir materyal olmasıdır. Herkesin eğitici videolara ulaşabilmesi ve kullanabilmesi mümkündür ve böylelikle eğitici videolar herkese fayda sağlayacaktır. Eğitici videolar uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının okuma becerileri için bir destekleyicidir.

Almanca öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerilerinin eğitici videolarla geliştirilmesi ile ilgili görüşlerini toplamayı ve analiz etmeyi amaçlayan bu çalışma betimsel tarama modeli kullanılarak desenlenmiştir. Olayları veya durumları tasvir etmeyi amaçlayan araştırmalar betimsel tarama modelinde yapılmış araştırmalardır. Betimsel tarama, geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Karakaya 2012, 59). Çalışmada nicel veri toplama aracı olarak likert ölçeği kullanılmıştır. Eğitici videoları izlemeden önce katılımcıların eğitici videolar hakkındaki düşünce ve tutumlarını görmek ve eğitici videoları izlettikten sonra ne düşündüklerini ölçmek amacıyla katılımcılara ön test ve son test uygulanmıştır. Katılımcıların düşünce ve tutumlarını belirlemek amacıyla uygulanan ön test ve son test, likert modelde hazırlanmış 32 adet sorudan oluşan ankettir. Ön test uygulandıktan sonra eğitici videolar katılımcılara tanıtılmış ve izletilmiştir. Katılımcılara eğitici videolar aracılığıyla Almanca okuma becerilerini uzaktan eğitim sürecinde nasıl geliştirebilecekleri anlatılmıştır. Likert modeldeki anket uygulamalarından sonra katılımcılara eğitici videoların avantajlarının yorumlanmasının istendiği açık uçlu bir sorudan oluşan soru kâğıdı verilerek nitel veriler toplanmıştır. Çalışmada toplanan nicel ve nitel veriler ayrı ayrı betimsel analiz yöntemiyle işlenmiştir. Çalışmada toplanan nitel veriler katılımcıların verdiği cevapların tekrar sıklığına bakılarak sayılmış ve hesaplanmıştır. Nicel ve nitel veriler ayrı ayrı hesaplanarak analiz edildikten sonra sayı ve yüzde olarak tabloya dönüştürülmüştür. Analiz edildikten sonra tabloda gösterilen veriler çalışmanın bulgular bölümüne eklenmiştir.

4.1. Durum Çalışması

Durum çalışması; tek bir durum ya da olayın derinlemesine boylamsal olarak incelendiği, verilerin sistematik bir şekilde toplandığı ve gerçek ortamda neler olduğuna bakıldığı bir yöntemdir (Subaşı ve Okumuş 2017, 420). Durum çalışmasında hem nicel hem de nitel veriler bir arada kullanılabilmektedir. Durum çalışması yöntemi

bir olayın ya da durumun derinlemesine incelenmesinde kullanılır ve olay ya da durumun sebep ve sonuçlarını anlamak ve betimlemek için kullanılmaktadır. Ozan Leymun, Odabaşı ve Kabakçı Yurdakul (2017) eğitim bilimleri alanında üretilen kuramların uygulanması ve uygulamaların geliştirilmesinde durum çalışmasının önemli bir işleve sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Cohen, Manion ve Morrison (2000: 184)(Aktaran Aytaçlı, 2012), eğitim araştırmalarında durum çalışmalarının tercih edilme nedenlerini şu şekilde sıralamaktadır:

1) Durum çalışmaları ile elde edilen veriler gerçeklik bağlamında çok güçlüdür.

2) Durum çalışmaları bir olaya ya da bir olaydan bir kategoriye genellemeye olanak tanımaktadır.

3) Durum çalışmaları, sosyal gerçekleri en küçük ayrıntılarına kadar işleyerek iyice özümsemeye olanak tanır.

4) Durum çalışmaları ile elde edilen bulgular doğrudan yorumlanmaya ve kullanıma hazırdır. Bir birey, bir akademik kadro ya da bir kurum için yapılan çalışmalar bir "eğitim ortamı" geliştirmeye kadar gidebilir.

5) Durum çalışmaları, anlaşılması ve yorumlanması bakımından diğer araştırma raporlarına göre daha çok "kamuya açık olma" niteliği taşırlar.

Çalışmanın bu bölümünde durum çalışması ele alındı. Diğer başlıkta ise likert ölçekleme tekniğine dair bilgi verilecektir.

4.2. Likert Ölçekleme Tekniği

Rensis Likert'in geliştirdiği Likert Ölçme Tekniği sosyal bilimlerde yapılan araştırmalarda sıklıkla kullanılan ölçekleme tekniklerinden biridir. Bireylerin tutumlarının hangi düzeyde olduğunu ölçmeyi amaçlamaktadır. Likert ölçeği kısa sürede geliştirilebilen, uygulaması kolay ve güvenilir bir tutum ölçeğidir.

Likert türü ölçekleme tekniğinin puanlamasında (tepki türleri) bilinen ve sık kullanılan dört farklı dereceleme yönteminden bahsedilebilir; üç dereceli ölçek puanlaması, dört dereceli ölçek puanlaması, beş dereceli ölçek puanlaması ve yedi dereceli ölçek puanlaması (Cullins and Gullione, 200: 74- 93)(Aktaran: Bayat 2015, 18). Ölçek puanlaması iki zıt nokta arasında derecelendirilerek oluşturulmaktadır. Örneğin katılıyorum, kısmen katılıyorum, katılmıyorum (üç dereceli puanlama) ya da tamamen katılıyorum, katılıyorum, katılmıyorum, hiç katılmıyorum (beş dereceli puanlama). Ölçekteki maddeler belli bir sırayla (çoktan aza, yüksekten düşüğe vb) verilir.

4.3. Betimsel Analiz Yöntemi

Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür (Özdemir 2010, 336). Betimsel analiz yönteminde veriler hazırlanmış temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Şimşek ve Yıldırım (2011) betimsel analiz yöntemindeki amacı, elde edilen bulguların yorumlanması ve düzenlenmesi sonucu okuyucuya sunulması olarak tanımlamışlardır.

Baltacı (2019, 379) betimsel analizin dört aşamalı bir süreçten oluştuğunu belirtmiştir bunlar: Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, Bulguların tanımlanması ve Bulguların yorumlanmasıdır.

4.3.1. Betimsel Analiz İçin Çerçeve Oluşturma

Araştırma sorularından, araştırmanın kavramsal çerçevesinden ya da görüşme ve/veya gözlemde yer alan boyutlardan yola çıkarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulur (Karataş 2017, 78). Hazırlanan çerçeveden edinilen veriler işlenerek düzenlenir.

4.3.2. Tematik Çerçeveye Göre Verilerin İşlenmesi

Bu aşamada, daha önce oluşturulan çerçeveye göre elde edilen veriler okunur ve düzenlenir (Karataş 2017, 79). Bu aşamada veriler mantıklı bir şekilde bir araya getirilir.

4.3.3. Bulguların Tanımlanması

Bulguların tanımlanması aşamasında düzenlenen veriler tanımlanır ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenir (Baltacı 2019, 379).

4.3.4. Bulguların Yorumlanması

Bulguların yorumlanması çalışmada tanımlanan bulgular hakkında yorum yapılmasıdır. Bulguların yorumlanması aşamasında tanımlanan bulguların açıklanması, ilişkilendirilmesi ve anlamlandırılması yapılır (Baltacı 2019, 379).

BÖLÜM V

5. BULGULAR

Tezin bu bölümünde katılımcılar olarak 3. ve 4. sınıfların ön test ve son test verileri sunulmuştur. Sunulan bu bulgular 2 temel başlık altında incelenmiştir. Bunlar Katılımcılar Olarak 3. ve 4. Sınıfların Ön Test Bulguları ve Katılımcılar Olarak 3. ve 4. Sınıfların Son Test Bulgularıdır. Bunların alt başlıkları ise: 1. Video Okuma Becerisi Nedir? ve Okuma Becerisine İlişkin Ön/Son Test Bulguları, 2. Video Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesine İlişkin Ön/Son Test Bulguları, 3. Video Okuma Motivasyonu - Okuma Benlik Kavramına İlişkin Ön/Son Test Bulguları, 4. Video Okuma Türleri – Okumada Akıcılık 'a İlişkin Ön/Son Test Bulguları, 5. Video Okuma Stratejileri – Okuma Aktivitelerine İlişkin Ön/Son Test Bulguları, Medya Okuryazarlığına İlişkin Ön/Son Test Bulguları ve Eğitici Videolar ve Almanca Okuma Becerilerinin Gelişimine Yönelik Nitel Verileri Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler olarak ayrılmıştır.

5.1 Katılımcılar Olarak 3. ve 4. Sınıfların Ön Test Bulguları

Çalışmanın bu başlığında ön test verilerine ilişkin bulgular altı tablo halinde ayrı ayrı verilmiştir.

5.1.1 1. Video Okuma Becerisi Nedir? Ve Okuma Becerisine İlişkin Ön Test Bulguları

Tablo 1: 3. ve 4. Sınıfların Birinci Video Okuma Becerisi Nedir ve Okuma Becerisine Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

		Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
Almanca okuma becerimi yeterli buluyorum.	**n**	14	46	20
	%	17.5	57.5	25
Almanca okuma becerilerimdeki eksiklikler dili etkin olarak kullanmama engel olmaz.	**n**	7	20	53
	%	8.75	25	66.25
Almanca okuma becerisini geliştirmek için okuma alt becerilerinin de geliştirilmesi gerektiğini biliyorum. (Okuma Türleri, Okumada Akıcılık, Okuma Stratejileri vb.)	**n**	65	13	2
	%	81.25	16.25	2.5
Almanca okuma becerisini geliştirmenin dil eğitiminde önemli olduğunu biliyorum.	**n**	58	14	8
	%	72.5	17.5	10
Almanca okuma becerisini geliştiren videolar üzerine yeterli bilgiye sahibim.	**n**	10	18	52
	%	12.5	22.5	65
Almanca okuma becerimi geliştirirken bu beceriyi geliştiren eğitici videolardan faydalanabilirim.	**n**	23	35	22
	%	28.75	43.75	27.5
Eğitici videolardaki Almanca okuma etkinlikleri diğer Almanca dil becerilerimin de gelişimine katkı sağlar.	**n**	11	39	30
	%	13.75	48.75	37.5
Eğitici videolar, okuma becerimi geliştirmez.	**n**	41	27	12
	%	51.25	33.75	15
Videoları kullanmada ve videolara ulaşmada zorluk çekmem.	**n**	47	28	5
	%	58.75	35	6.25
Almanca okuma becerisi öğrenimi amaçlı eğitici videolar Almanca derslerine dahil edilmelidir.	**n**	41	27	12
	%	51.25	33.75	15
Eğitici videolarda edindiğim bilgilerimi okuma sürecinde uygulayabilirim.	**n**	20	31	29
	%	25	38.75	36.25
Eğitici videolar okuma becerisi üzerine daha çok düşünmemi ve dikkat etmemi sağlayabilir.	**n**	21	27	32
	%	26.25	33.75	40
Eğitici videolar okuma becerisi bilgim hakkında öz değerlendirme yapmamı sağlar.	**n**	14	28	38
	%	17.5	35	47.5
Eğitici videolar okuma becerimi geliştirmeye yönelik motivasyonumu (isteğimi) arttırmaz.	**n**	30	22	28
	%	37.5	27.5	35
Eğitici videolar okuma becerisinin gelişiminde eksik noktaları tamamlamamı sağlar.	**n**	29	24	27
	%	36.25	30	33.75
Eğitici videolar okuma becerisi üzerine sorunlar için pratik çözümler sunabilir.	**n**	25	31	24
	%	31.25	38.75	30
Eğitici videolar bireysel öğrenmeyi sağlayabilir.	**n**	19	25	36
	%	23.75	31.25	45
Eğitici videolar daha eğlenceli bir okuma becerisi geliştirme ortamı sunabilir.	**n**	21	26	33
	%	26.25	32.5	41.25

Ön Test ’e katılan 80 öğrenciden %17,5‘i Almanca okuma becerimi yeterli buluyorum kısmına katılıyorum cevabını verirken, %57,5’i kısmen katılıyorum ve %25’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Almanca okuma becerilerimdeki eksiklikler dili etkin olarak kullanmama engel olmaz kısmına öğrencilerin %8,75’inin katılıyorum, %25’inin kısmen katılıyorum ve %66,25’inin ise katılmıyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Almanca okuma becerisini geliştirmek için okuma alt becerilerinin de geliştirilmesi gerektiğini biliyorum kısmına öğrencilerin %81,25’inin katılıyorum, %16,25’inin kısmen katılıyorum ve %2,5’inin ise katılmıyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Almanca okuma becerisini geliştirmenin dil eğitiminde önemli olduğunu biliyorum kısmına öğrencilerin %72,5’i katılıyorum, %17,5’i kısmen katılıyorum ve %10’u ise katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Almanca okuma becerisini geliştiren videolar üzerine yeterli bilgiye sahibim kısmına öğrencilerin %12,5’i katılıyorum, %22,5’i kısmen katılıyorum ve %65’i ise katılmıyorum demişlerdir.

Almanca okuma becerimi geliştirirken bu beceriyi geliştiren eğitici videolardan faydalanabilirim kısmına öğrencilerin %28,75’i katılıyorum, %43,75’i kısmen katılıyorum ve %27,5’i ise katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Eğitici videolardaki Almanca okuma etkinlikleri diğer Almanca dil becerilerimin de gelişimine katkı sağlar kısmına öğrencilerin %13,75’i katılıyorum, %48,75’i kısmen katılıyorum ve %37,5’i ise katılmıyorum demişlerdir.

Eğitici videolar okuma becerimi geliştirmez kısmına öğrencilerin %51,25’i katılıyorum, %33,75’i kısmen katılıyorum ve %15’i ise katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Videoları kullanmada ve videolara ulaşmada zorluk çekmem kısmına öğrencilerin %58,75'i katılıyorum, %35'i kısmen katılıyorum ve %6,25'i katılmıyorum demişlerdir.

Almanca okuma becerisi öğrenimi amaçlı eğitici videolar Almanca derslerine dahil edilmelidir kısmına %51,25'inin katılıyorum, %33,75'inin kısmen katılıyorum ve %15'inin katılmıyorum dediği görülmektedir.

Eğitici videolarda edindiğim bilgilerimi okuma sürecinde uygulayabilirim kısmına öğrencilerin %25'i katılıyorum, %38,75'i kısmen katılıyorum ve %36,25'i ise katılmıyorum demişlerdir.

Eğitici videolar okuma becerisi üzerine daha çok düşünmemi ve dikkat etmemi sağlayabilir kısmına öğrencilerin %26,25'i katılıyorum, %33,75'i kısmen katılıyorum ve %40'ı ise katılmıyorum demişlerdir.

Eğitici videolar okuma becerisi bilgim hakkında öz değerlendirme yapmamı sağlar kısmına öğrencilerin %17,5'i katılıyorum, %35'i kısmen katılıyorum ve %47,5'i ise katılmıyorum demişlerdir.

Eğitici videolar okuma becerimi geliştirmeye yönelik motivasyonumu (isteğimi) arttırmaz kısmına öğrencilerin %37,5'inin katılıyorum, %27,5'inin kısmen katılıyorum ve %35'inin ise katılmıyorum dedikleri görülmektedir.

Eğitici videolar okuma becerisinin gelişiminde eksik noktaları tamamlamamı sağlar kısmına öğrencilerin %36,25'i katılıyorum, %30'u kısmen katılıyorum ve %33,75'i ise katılmıyorum demişlerdir.

Eğitici videolar okuma becerisi üzerine sorunlar için pratik çözümler sunabilir kısmına %31,25'i katılıyorum, %38,75'i kısmen katılıyorum ve %30'u ise katılmıyorum demişlerdir.

Eğitici videolar bireysel öğrenmeyi sağlayabilir kısmına öğrencilerin %23,75'i katılıyorum, %31,25'i kısmen katılıyorum ve %45'i katılmıyorum demişlerdir.

Eğitici videolar daha eğlenceli bir okuma becerisi geliştirme ortamı sunabilir kısmına öğrencilerin %26,25'i katılıyorum, %32,5'i kısmen katılıyorum ve %41,25'i ise katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

5.1.2 2. Video Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesine İlişkin Ön Test Bulguları

Tablo 2: 3. ve 4. Sınıfların İkinci Video Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesine Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

		Katılıyorum	**Kısmen Katılıyorum**	**Katılmıyorum**
Bir Almanca öğretmen adayı olarak Almanca okuma becerimi geliştirmem gerektiğini biliyorum.	**N**	43	26	11
	%	53.75	32.5	13.75
Yabancı dil olarak Almanca okuma becerimi geliştirmemin hem alan bilgisi hem de yabancı dil bilgim için gerekli olduğunu biliyorum.	**N**	31	28	21
	%	38.75	35	26.25

Ön Test'e katılan 80 öğrenciden %53,75'i bir Almanca öğretmen adayı olarak okuma becerimi geliştirmem gerektiğini biliyorum kısmına katılıyorum cevabını verirken, %32,5'nin kısmen katılıyorum dediği, %13,75'inin ise katılmıyorum dediği görülürken yabancı dil olarak Almanca okuma becerimi geliştirmemin hem alan bilgisi hem de yabancı dil bilgim için gerekli olduğunu biliyorum kısmına %38,75'inin katılıyorum cevabını verirken, %35'inin kısmen katılıyorum dediği ve %26,25'inin katılmıyorum dediği görülmektedir.

5.1.3 3. Video Okuma Motivasyonu - Okuma Benlik Kavramına İlişkin Ön Test Bulguları

Tablo 3: 3 ve 4. Sınıfların Üçüncü Video Okuma Motivasyonu - Okuma Benlik Kavramına Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

		Katılıyorum	**Kısmen Katılıyorum**	**Katılmıyorum**
Okuma motivasyonu ve okuma benlik kavramının ne olduğunu biliyorum.	**n**	13	8	59
	%	16.25	10	73.75
Eğitici videolar sayesinde okuma motivasyonumu nasıl artırabileceğimi biliyorum.	**n**	11	14	55
	%	13.75	17.5	68.75
Eğitici videolar sayesinde okur benlik algım yükselir.	**n**	7	17	56
	%	8.75	21.25	70

Ön Test ’e katılan 80 öğrenciden %16,25’inin okuma motivasyonu ve benlik kavramının ne olduğunu biliyorum kısmına katılıyorum dediği, %10’unun kısmen katılıyorum dediği ve %73,75’inin katılmıyorum dediği görülmektedir. Eğitici videolar sayesinde okuma motivasyonumu nasıl artırabileceğimi biliyorum kısmına öğrencilerin %13,75’inin katılıyorum, %17,5’inin kısmen katılıyorum ve %68,75’inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir. Eğitici videolar sayesinde okur benlik algım yükselir kısmına öğrencilerin %8,75’inin katılıyorum, %21,25’inin kısmen katılıyorum ve %70’inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir.

5.1.4 4. Video Okuma Türleri – Okumada Akıcılığa İlişkin Ön Test Bulguları

Tablo 4: 3 ve 4. Sınıfların Dördüncü Video Okuma Türleri – Okumada Akıcılığa Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

		Katılıyorum	**Kısmen Katılıyorum**	**Katılmıyorum**
Eğitici videolardaki farklı okuma türlerini kullanabilirim.	**N**	17	19	44
	%	21.25	23.75	55
Eğitici videolar izleyerek okumada akıcılık kazanırım.	**N**	7	16	57
	%	8.75	20	71.25
Okuma türleri ve okumada akıcılık alt becerilerini bilmem okuma sürecini yönetmemi kolaylaştırır.	**N**	12	19	49
	%	15	23.75	61.25

Ön Test ’e katılan 80 öğrenciden %21,25’inin eğitici videolardaki farklı okuma türlerini kullanabilirim kısmına katılıyorum, %23,75’inin kısmen katılıyorum, %55’inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir. Eğitici videolar izleyerek okumada akıcılık kazanırım kısmına öğrencilerin %8,75’inin katılıyorum, %20’sinin kısmen katılıyorum ve %71,25’inin ise katılmıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Okuma türleri ve okumada akıcılık alt becerilerini bilmem okuma sürecini yönetmemi kolaylaştırır kısmına öğrencilerin %15’inin katılıyorum, %23,75’inin kısmen katılıyorum ve %61,25’inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir.

5.1.5 5. Video Okuma Stratejileri – Okuma Aktivitelerine İlişkin Ön Test Bulguları

Tablo 5: 3. ve 4. Sınıfların Beşinci Video Okuma Stratejileri – Okuma Aktivitelerine Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

		Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
Okuma eylemini gerçekleştirirken okuma stratejilerini kullanabilirim.	**N**	22	29	29
	%	27.5	36.25	36.25
Okuma stratejileri ve okuma aktiviteleri Almanca okuma becerimin gelişmesini sağlar.	**N**	30	21	29
	%	37.5	26.25	36.25
Eğitici videolardaki bilgiler (okuma öncesi, sırası, sonrasında neler yapılacağı vb.) okuma aktivitelerindeki başarımı arttırır.	**N**	21	19	40
	%	26.25	23.75	50
Eğitici videolardaki okuma aktiviteleri aracılığıyla okuma sürecini nasıl yürüteceğimi bilirim.	**N**	11	17	52
	%	13.75	21.25	65

Ön Test'e katılan 80 öğrenciden %27,5'inin okuma eylemini gerçekleştirirken okuma stratejilerini kullanabilirim kısmına katılıyorum, %36,25'inin kısmen katılıyorum, %36,25'inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir. Okuma stratejileri ve okuma aktiviteleri Almanca okuma becerimin gelişmesini sağlar kısmına öğrencilerin %37,5'inin katılıyorum, %26,25'inin kısmen katılıyorum ve %36,25'inin katılmıyorum dediği görülmektedir. Eğitici videolardaki bilgiler (okuma öncesi, sırası, sonrasında neler yapılacağı vb.) okuma aktivitelerindeki başarımı artırır kısmına öğrencilerin %26,25'inin katılıyorum, %23,75'inin kısmen katılıyorum ve %50'sinin ise katılmıyorum cevabı verdiği görülmektedir. Eğitici videolardaki okuma aktiviteleri aracılığıyla okuma sürecini nasıl yürüteceğimi bilirim kısmına öğrencilerin

%13,75’inin katılıyorum, %21,25’inin kısmen katılıyorum ve %65’inin katılmıyorum dediği görülmektedir.

5.1.6 Medya Okuryazarlığına İlişkin Ön Test Bulguları

Tablo 6: 3. ve 4. Sınıfların Medya Okuryazarlığına Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

		Katılıyorum	**Kısmen Katılıyorum**	**Katılmıyorum**
Eğitici videolar sayesinde medya araçlarındaki Almanca metinleri okuma becerim gelişir.	**N**	7	11	62
	%	8.75	13.75	77.5
Eğitici videolardaki bilgilerle okuma becerimin gelişmesiyle medya okuryazarlığım da gelişir.	**N**	20	16	44
	%	25	20	55

Ön Test ’e katılan 80 öğrenciden %8,75’inin eğitici videolar sayesinde medya araçlarındaki Almanca metinleri okuma becerim gelişir kısmına katılıyorum, %13,75’inin kısmen katılıyorum ve %77,5’inin katılmıyorum cevabı verdiği görülmektedir. Eğitici videolardaki bilgilerle okuma becerimin gelişmesiyle medya okuryazarlığım da gelişir kısmına öğrencilerin %25’inin katılıyorum, %20’sinin kısmen katılıyorum ve %55’inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir.

5.2. Katılımcılar Olarak 3. ve 4. Sınıfların Son Test Bulguları

Çalışmanın bu başlığında son test verilerine ilişkin bulgular altı tablo halinde ayrı ayrı verilmiştir.

5.2.1 1. Video Okuma Becerisi Nedir? Ve Okuma Becerisine İlişkin Son Test Bulguları

Tablo 7: 3. ve 4. Sınıfların Birinci Video Okuma Becerisi Nedir Ve Okuma Becerisine Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

		Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
Almanca okuma becerimi yeterli buluyorum.	**n**	27	43	10
	%	33.75	53.75	12.5
Almanca okuma becerilerimdeki eksiklikler dili etkin olarak kullanmama engel olmaz.	**n**	3	12	65
	%	3.75	15	81.25
Almanca okuma becerisini geliştirmek için okuma alt becerilerinin de geliştirilmesi gerektiğini *biliyorum.* (Okuma Türleri, Okumada Akıcılık, Okuma Stratejileri vb.)	**n**	71	9	0
	%	88.75	11.25	0
Almanca okuma becerisini geliştirmenin dil eğitiminde önemli olduğunu biliyorum.	**n**	62	16	2
	%	77.5	20	2.5
Almanca okuma becerisini geliştiren videolar üzerine yeterli bilgiye sahibim.	**n**	45	22	13
	%	56.25	27.5	16.25
Almanca okuma becerimi geliştirirken bu beceriyi geliştiren eğitici videolardan faydalanabilirim.	**n**	46	20	14
	%	57.5	25	17.5
Eğitici videolardaki Almanca okuma etkinlikleri diğer Almanca dil becerilerimin de gelişimine katkı sağlar.	**n**	38	27	15
	%	47.5	33.75	18.75
Eğitici videolar, okuma becerimi geliştirmez.	**n**	55	18	7
	%	30	24	26
Videoları kullanmada ve videolara ulaşmada zorluk çekmem.	**n**	49	27	4
	%	61.25	33.75	5
Almanca okuma becerisi öğrenimi amaçlı eğitici videolar Almanca derslerine dahil edilmelidir.	**n**	58	16	6
	%	72.5	20	7.5
Eğitici videolarda edindiğim bilgilerimi okuma sürecinde uygulayabilirim.	**n**	46	21	13
	%	57.5	26.25	16.25
Eğitici videolar okuma becerisi üzerine daha çok düşünmemi ve dikkat etmemi sağlayabilir.	**n**	38	26	16
	%	47.5	32.5	20
Eğitici videolar okuma becerisi bilgim hakkında öz değerlendirme yapmamı sağlar.	**n**	27	29	24
	%	33.75	36.25	30
Eğitici videolar okuma becerimi geliştirmeye yönelik motivasyonumu (isteğimi) arttırmaz.	**n**	14	20	46
	%	17.5	25	57.5
Eğitici videolar okuma becerisinin gelişiminde eksik noktaları tamamlamamı sağlar.	**n**	41	27	12
	%	51.25	33.75	15
Eğitici videolar okuma becerisi üzerine sorunlar için pratik çözümler sunabilir.	**n**	39	27	14
	%	48.75	33.75	17.5
Eğitici videolar bireysel öğrenmeyi sağlayabilir.	**n**	51	15	14
	%	63.75	18.75	17.5
Eğitici videolar daha eğlenceli bir okuma becerisi geliştirme ortamı sunabilir.	**n**	43	22	15
	%	53.75	27.5	18.75

Son Test'e katılan 80 öğrenciden %33,75'inin Almanca okuma becerimi yeterli buluyorum kısmına katılıyorum, %53,75'inin kısmen katılıyorum ve %12,5'inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir.

Almanca okuma becerilerimdeki eksiklikler dili etkin olarak kullanmama engel olmaz kısmına öğrencilerin %3,75'inin katılıyorum, %15'inin kısmen katılıyorum ve %81,25'inin ise katılmıyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Almanca okuma becerisini geliştirmek için okuma alt becerilerinin de geliştirilmesi gerektiğini biliyorum (Okuma Türleri, Okumada Akıcılık, Okuma Stratejileri vb.) kısmına %88,75'inin katılıyorum, %11,25'inin kısmen katılıyorum dediği ve hiç birinin katılmıyorum demediği görülmektedir.

Almanca okuma becerisini geliştirmenin dil eğitiminde önemli olduğunu biliyorum kısmına öğrencilerin %77,5'inin katılıyorum, %20'sinin kısmen katılıyorum ve %2,5'inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir.

Almanca okuma becerisini geliştiren videolar üzerine yeterli bilgiye sahibim kısmına öğrencilerin %56,25'inin katılıyorum, %27,5'inin kısmen katılıyorum ve %16,25'inin ise katılmıyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Almanca okuma becerimi geliştirirken bu beceriyi geliştiren eğitici videolardan faydalanabilirim kısmına %57,5'inin katılıyorum, %25'inin kısmen katılıyorum ve %17,5'inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir.

Eğitici videolardaki Almanca okuma etkinlikleri diğer Almanca dil becerilerimin de gelişimine katkı sağlar kısmına öğrencilerin %47,5'inin katılıyorum, %33,75'inin kısmen katılıyorum ve %18,75'inin ise katılmıyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Eğitici videolar okuma becerimi geliştirmez kısmına öğrencilerin %30'unun katılıyorum, %24'ünün kısmen katılıyorum ve %26'sının katılmıyorum dediği görülmektedir.

Videoları kullanmada ve videolara ulaşmada zorluk çekmem kısmına öğrencilerin %61,25'inin katılıyorum, %33,75'inin kısmen katılıyorum ve %5'inin katılmıyorum dediği görülmektedir.

Almanca okuma becerisi öğrenimi amaçlı eğitici videolar Almanca derslerine dahil edilmelidir kısmına öğrencilerin %72,5'inin katılıyorum, %20'sinin kısmen katılıyorum ve %7,5'inin katılmıyorum dediği görülmektedir.

Eğitici videolarda edindiğim bilgilerimi okuma sürecinde uygulayabilirim kısmına öğrencilerin %57,5'inin katılıyorum, %26,25'inin kısmen katılıyorum ve %16,25'inin katılmıyorum dediği görülmektedir.

Eğitici videolar okuma becerisi üzerine daha çok düşünmemi ve dikkat etmemi sağlayabilir kısmına öğrencilerin %47,5'inin katılıyorum, %32,5'inin kısmen katılıyorum ve %20'sinin katılmıyorum dediği görülmektedir.

Eğitici videolar okuma becerisi bilgim hakkında öz değerlendirme yapmamı sağlar kısmına öğrencilerin %33,75'inin katılıyorum, %36,25'inin kısmen katılıyorum ve %30'unun katılmıyorum cevabını verdikleri görülmektedir.

Eğitici videolar okuma becerimi geliştirmeye yönelik motivasyonumu (isteğimi) arttırmaz kısmına öğrencilerin %17,5'inin katılıyorum, %25'inin kısmen katılıyorum ve %57,5'inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir.

Eğitici videolar okuma becerisinin gelişiminde eksik noktaları tamamlamamı sağlar kısmına öğrencilerin %51,25'inin katılıyorum, %33,75'inin kısmen katılıyorum ve %15'inin katılmıyorum dediği görülmektedir.

Eğitici videolar okuma becerisi üzerine sorunlar için pratik çözümler sunabilir kısmına %48,75'inin katılıyorum, %33,75'inin kısmen katılıyorum ve %17,5'inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir.

Eğitici videolar bireysel öğrenmeyi sağlayabilir kısmına öğrencilerin %63,75'i katılıyorum, %18,75'i kısmen katılıyorum ve %17,5'i ise katılmıyorum cevabını vermiştir.

Eğitici videolar daha eğlenceli bir okuma becerisi geliştirme ortamı sunabilir kısmına öğrencilerin %53,75'inin katılıyorum ,%27,5'inin kısmen katılıyorum ve %18,75'inin katılmıyorum dediği görülmektedir.

5.2.2 2. Video Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesine İlişkin Son Test Bulguları

Tablo 8: 3. ve 4. Sınıfların İkinci Video Yabancı Dil Olarak Almanca Okuma Becerisi ve Geliştirilmesine Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

		Katılıyorum	**Kısmen Katılıyorum**	**Katılmıyorum**
Bir Almanca öğretmen adayı olarak Almanca okuma becerimi geliştirmem gerektiğini biliyorum.	**N**	54	20	6
	%	67.5	25	7.5
Yabancı dil olarak Almanca okuma becerimi geliştirmemin hem alan bilgisi hem de yabancı dil bilgim için gerekli olduğunu biliyorum.	**N**	44	29	7
	%	55	36.25	8.75

Son Test ’e katılan 80 öğrenciden %67,5’inin bir Almanca öğretmen adayı olarak Almanca okuma becerimi geliştirmem gerektiğini biliyorum kısmına katılıyorum, %25’inin kısmen katılıyorum ve %7,5’inin ise katılmıyorum cevabını verdiği görülmektedir. Yabancı dil olarak Almanca okuma becerimi geliştirmemin hem alan bilgisi hem de yabancı dil bilgim için gerekli olduğunu biliyorum kısmına öğrencilerin %55’inin katılıyorum, %36,25’inin kısmen katılıyorum ve %8,75’inin katılmıyorum dediği görülmektedir.

5.2.3 3. Video Okuma Motivasyonu - Okuma Benlik Kavramına İlişkin Son Test Bulguları

Tablo 9: 3 ve 4. Sınıfların Üçüncü Video Okuma Motivasyonu - Okuma Benlik Kavramına Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

		Katılıyorum	**Kısmen Katılıyorum**	**Katılmıyorum**
Okuma motivasyonu ve okuma benlik kavramının ne olduğunu biliyorum.	**N**	33	27	20
	%	41.25	33.75	25
Eğitici videolar sayesinde okuma motivasyonumu nasıl artırabileceğimi biliyorum.	**N**	38	27	15
	%	47.5	33.75	18.75
Eğitici videolar sayesinde okur benlik algım yükselir.	**N**	26	33	21
	%	32.5	41.25	26.25

Son Test ’e katılan 80 öğrenciden %41,25’i okuma motivasyonu ve okuma benlik kavramının ne olduğunu biliyorum kısmına katılıyorum, %33,75’i kısmen katılıyorum ve %25’i katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Eğitici videolar sayesinde okuma motivasyonumu nasıl artırabileceğimi biliyorum kısmına öğrencilerin %47,5’inin katılıyorum, %33,75’inin kısmen katılıyorum ve %18,75’inin

katılmıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Eğitici videolar sayesinde okur benlik algım yükselir kısmına öğrencilerin %32,5'inin katılıyorum, %41,25'inin kısmen katılıyorum ve %26,25'inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir.

5.2.4 4. Video Okuma Türleri – Okumada Akıcılığa İlişkin Son Test Bulguları

Tablo 10: 3 ve 4. Sınıfların Dördüncü Video Okuma Türleri – Okumada Akıcılığa Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

		Katılıyorum	**Kısmen Katılıyorum**	**Katılmıyorum**
Eğitici videolardaki farklı okuma türlerini kullanabilirim.	**N**	34	29	17
	%	42.5	36.25	21.25
Eğitici videolar izleyerek okumada akıcılık kazanırım.	**N**	24	34	22
	%	30	42.5	27.5
Okuma türleri ve okumada akıcılık alt becerilerini bilmem okuma sürecini yönetmemi kolaylaştırır.	**N**	28	31	21
	%	35	38.75	26.25

Son Test 'e katılan 80 öğrenciden %42,5'inin eğitici videolardaki farklı okuma türlerini kullanabilirim kısmına katılıyorum, %36,25'inin kısmen katılıyorum ve %21,25'inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir. Eğitici videolar izleyerek okumada akıcılık kazanırım kısmına öğrencilerin %30'unun katılıyorum, %42,5'inin kısmen katılıyorum ve %27,5'inin ise katılmıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Okuma türleri ve okumada akıcılık alt becerilerini bilmem okuma sürecini yönetmemi kolaylaştırır kısmına öğrencilerin %35'i katılıyorum, %38,75'i kısmen katılıyorum ve %26,25'i ise katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

5.2.5 5. Video Okuma Stratejileri – Okuma Aktivitelerine İlişkin Son Test Bulguları

Tablo 11: 3. ve 4. Sınıfların Beşinci Video Okuma Stratejileri – Okuma Aktivitelerine Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

		Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
Okuma eylemini gerçekleştirirken okuma stratejilerini kullanabilirim.	**N**	37	24	19
	%	46.25	30	23.75
Okuma stratejileri ve okuma aktiviteleri Almanca okuma becerimin gelişmesini sağlar.	**N**	45	25	10
	%	56.25	31.25	12.5
Eğitici videolardaki bilgiler (okuma öncesi, sırası, sonrasında neler yapılacağı vb.) okuma aktivitelerindeki başarımı arttırır.	**N**	47	21	12
	%	58.75	26.25	15
Eğitici videolardaki okuma aktiviteleri aracılığıyla okuma sürecini nasıl yürüteceğimi bilirim.	**N**	30	28	22
	%	37.5	35	27.5

Son Test'e katılan 80 öğrenciden %46,25'inin okuma eylemini gerçekleştirirken okuma stratejilerini kullanabilirim kısmına katılıyorum, %30'unun kısmen katılıyorum ve %23,75'inin ise katılmıyorum dediği görülmüştür. Okuma stratejileri ve okuma aktiviteleri Almanca okuma becerimin gelişmesini sağlar kısmına öğrencilerin %56,25'inin katılıyorum, %31,25'inin kısmen katılıyorum ve %12,5'inin ise katılmıyorum dediği görülmüştür. Eğitici videolardaki bilgiler (okuma öncesi, sırası, sonrasında neler yapılacağı vb.) okuma aktivitelerindeki başarımı artırır kısmına öğrencilerin %58,75'inin katılıyorum, %26,25'inin kısmen katılıyorum ve %15'inin

ise katılmıyorum dedikleri görülmektedir. Eğitici videolardaki okuma aktiviteleri aracılığıyla okuma sürecini nasıl yürüteceğimi bilirim kısmına öğrencilerin %37,5'inin katılıyorum, %35'inin kısmen katılıyorum ve %27,5'inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir.

5.2.6 Medya Okuryazarlığına İlişkin Son Test Bulguları

Tablo 12: 3. ve 4. Sınıfların Medya Okuryazarlığına Ait Tutumlarını Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

		Katılıyorum	**Kısmen Katılıyorum**	**Katılmıyorum**
Eğitici videolar sayesinde medya araçlarındaki Almanca metinleri okuma becerim gelişir.	**N**	42	23	15
	%	52.5	28.75	18.75
Eğitici videolardaki bilgilerle okuma becerimin gelişmesiyle medya okuryazarlığım da gelişir.	**N**	51	16	13
	%	63.75	20	16.25

Son Test 'e katılan 80 öğrenciden %52,5'inin eğitici videolar sayesinde medya araçlarındaki Almanca metinleri okuma becerim gelişir kısmına katılıyorum, %28,75'inin kısmen katılıyorum ve %18,75'inin ise katılmıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Eğitici videolardaki bilgilerle okuma becerimin gelişmesiyle medya okuryazarlığım da gelişir kısmına öğrencilerin %63,75'inin katılıyorum, %20'sinin kısmen katılıyorum ve %16,25'inin ise katılmıyorum dediği görülmektedir.

Likert tipi anket uygulandıktan sonra elde edilen verilerin güvenirliğini artırmak ve verileri teyit etmek için nitel doküman analizi yapılmıştır. Dokümantasyon çalışmasında elde edilen Almanca okuma becerilerinin gelişimine yönelik nitel veriler ise Tablo 13'te sunulmuştur:

Tablo 13: Eğitici Videolar ve Almanca Okuma Becerilerinin Gelişimine Yönelik Nitel Verileri Yüzdelik Dilimde Gösteren Veriler

Eğitici Videolar ve Almanca Okuma Becerisinin Gelişimine Yönelik Nitel Veriler						
Soru Alanları	**Kodlanan Alt Başlıklar**					
	Eğlenceli Öğrenme Ortamı Sunması	**Motivasyonu Artırması**	**Okuma Harici Diğer Becerileri de Geliştirir**	**Okuma Stratejilerini Geliştirir**	**Otonom Öğrenme**	**Ort.**
Frq	68	65	51	43	41	**53,6**
%	85	81,25	63,75	53,75	51,25	**67**

Nitel verilerin ölçülmesine yönelik çıkan çalışmada %67'lik bir ortalama değer elde edilmiş, Eğlenceli Öğrenme Ortamı Sunması başlığı %85, Motivasyonu Artırması %81,25, Okuma Harici Diğer Becerileri de Geliştirir %63,75, Okuma Stratejilerini Geliştirir 53,75 ve Otonom Öğrenme %51,25 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca Okuma Süreçlerini Hatırlatır %29, Medya/Bilgisayar Okuryazarlığı %28 ve Okuma Aktivitelerini Öğretir %23 olarak hesaplanmıştır.

Bu sonuçları açıklamak amacıyla alınmış bazı öğrenci görüşlerine aşağıda yer verilmiştir. Katılımcı görüşlerinin kodlanmış olarak sunulması, nitel verileri ve çalışmayı daha somut hale getirecek ve anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Nitel Verileri Destekleyen Öğrenci İfadeleri:

E.Ö.7: Özellikle son zamanlarda bilgi edinmek için başvurulan videolardan ders bağlamında işlemek zevkliydi.

K.Ö.13: Kısa süreli videoların olması özellikle öğretirken de eğlendirmesi faydalı oldu.

K.Ö.22: Uygulama sırasında izlediğimiz videolar ile motivasyonum arttı.

K.Ö.9: Videoları severek izleyip, bilgi edinmek dil öğrenme isteğimi artırıp dil becerilerimi bence olumlu etkiledi.

E.Ö.5; Videolardaki bilgilerden okuma dışındaki diğer beceriler içinde yararlanabilirim.

K.Ö.25: Bence uygulama sadece okumamı değil alan becerimin gelişimi için de faydalı oldu.

K.Ö. 32: Uygulamadaki videolardan okuma stratejileri bilgilerimde iyi anlamda etkilendi ve bence gelişti.

E.Ö.14: Videolar özellikle okuma stratejilerin geliştirilmesi konusunda fayda sağladı.

K.Ö.19: İzlediğim videolar sayesinde kendimin de bu tarz şeyler yapabileceği isteği uyandı, bunu kendimde yapabilirim bence.

K.Ö.3: Uygulama sonrasında bu tarz videoları kendimin de yapabileceğim ve bu konuyu araştıracağım hissi uyandı.

BÖLÜM VI

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde veriler özetlenecek ve elde edilen verilere dayanılarak ulaşılan kanılar genel olarak işlenecektir.

6.1. Sonuç

Giriş bölümünde de bahsedildiği üzere uzaktan yabancı dil eğitim sürecinde öğretmen-öğrenci arasında etkileşim ve iletişim sağlamak amacıyla çeşitli materyaller ve medya araçları kullanılmasının öğrenme ve öğrenme sürecini kolaylaştırdığı söylenebilir ve elde edilen bulgular da bu kanıyı desteklemektedir. Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ve öğrencinin fiziksel olarak farklı ortamlarda bulunmasından kaynaklanan olumsuzluklar medya araçları vasıtasıyla giderilebilir ve teknolojik araçların kullanımı özellikle genç yaştaki yabancı dil öğrenenleri güdüleyebilir. Araştırmanın sorularından biri olan "Eğitici videolar uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin Almanca okuma becerilerinin gelişimine katkı sağlıyor mu?" sorusu çalışmada elde edilen bulgular göz önünde bulundurularak genel bir değerlendirme yapıldığında, katılımcıların eğitici videolara yönelik genel anlamda olumlu cevaplar verdiği görülmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisinin geliştirilmesinde eğitici videoların kullanılması gerek eğlenceli bir öğrenme ortamı, motivasyon ve otonom öğrenme sağlaması gerek diğer dil becerileri ve okuma stratejilerini geliştirmesi açısından katılımcılarda olumlu tutumlar sağladığı nitel ve nicel bulgular ile tespit edilmiştir. Buradan yola çıkarak eğitici videolar hakkında öğretmen adaylarından genel anlamda oldukça olumlu dönütler alındığı söylenebilir.

Nicel veriler incelendiğinde ve katılımcıların okuma becerisine ilişkin bulgularına bakıldığında, katılımcıların eğitici videolar ve (Almanca) okuma becerisine karşı farkındalık kazandıkları açıkça görülebilmektedir (bkz. Tablo 1 ve

Tablo 7). Eğitici videoların adayların Almanca okuma becerilerini geliştirmelerinde yararlı olacağına dair genel anlamda olumlu bulgular elde edilmiştir. Ayrıca son testte katılımcıların eğitici videoların okuma becerilerini geliştireceğini belirtmeleri de elde edilen bulgulardandır. Bu bağlamda katılımcıların eğitici videoların Almanca okuma becerilerini geliştirmesine yönelik verdikleri olumlu cevaplar göz önünde bulundurularak eğitici videoların okuma becerisine katkısı olumlu yönde değerlendirilebilir. Bu bulguların yanı sıra eğitici videoların bireysel öğrenme, Almanca okuma becerisini geliştirmeye yönelik motivasyon, eğlenceli bir öğrenme ortamı sunma, okuma becerisi üzerine sorunlar için pratik çözümler, eksik noktaları tamamlama, okuma becerisi üzerine düşünme ve dikkat etme, edinilen bilgileri okuma sürecinde uygulama, eğitici videolara kolay erişim ve diğer dil becerilerinin gelişimine katkı sağladığı ve Almanca okuma becerisi öğrenimi amaçlı eğitici videoların Almanca derslerine dahil edilebileceği (bkz. Tablo 7) görülebilir. Ayrıca katılımcılar eğitici videoların okuma becerileri hakkında öz değerlendirme yapmalarını sağladığını da ifade etmişlerdir (bkz. Tablo 7). Ön test ve son test genel olarak değerlendirildiğinde ise adayların okuma becerisi ve eğitici videolar hakkında ciddi bir farkındalık kazandığı ve adayların Almanca okuma becerisini geliştirmek için eğitici videolardan Almanca derslerinde rahatlıkla faydalanabileceği çıkarılabilir (bkz. Tablo 1 ve Tablo 7).

Katılımcıların yabancı dil olarak Almanca okuma becerisi ve geliştirilmesine ilişkin bulgularına bakıldığında Almanca okuma becerisinin geliştirilmesinin önem ve gerekliliğine dair farkındalıklarının arttığı bariz şekilde görülmektedir (bkz. Tablo 2 ve Tablo 8). Hem Almanca öğretmen adayı olarak Almanca okuma becerimi geliştirmem gerektiğini biliyorum maddesi hem de yabancı dil olarak Almanca okuma becerimi geliştirmemin hem alan bilgisi hem de yabancı dil bilgim için gerekli olduğunu biliyorum maddesinin ön test ve son test verilerine bakıldığında son test verilerinde olumlu anlamda ciddi bir artış olduğu görülmektedir (Artış oranı: %13,75 ve %16,25). Bu durumda okuma becerisine yönelik eğitici videoların öğretmen adaylarının Almanca okuma becerilerini geliştirmelerinin öğretmenlik mesleği için de gerekli olduğunu kavramalarını sağladığı belirtilebilir.

Katılımcıların okuma motivasyonu-okuma benlik kavramına ilişkin bulgularına bakıldığında eğitici videolar sayesinde okur benlik algısı ve okuma motivasyonlarının artacağını ve okur benlik algısı ve okuma motivasyonu kavramlarının ne olduğunu öğrendiklerini belirtmişlerdir (bkz. Tablo 3 ve Tablo 9). Buradan hareketle okuma becerisine yönelik hazırlanmış eğitici videoların katılımcıların okuma motivasyonu ve okuma benlik kavramı yönündeki eksikliklerini tamamladığı söylenebilir.

Katılımcıların okuma türleri–okumada akıcılığa ilişkin bulgularına bakıldığında eğitici videolar sayesinde okumada akıcılık kazanacakları ve okuma sürecinde farklı okuma türlerini kullanabileceklerini belirttikleri görülmektedir (bkz. Tablo 4 ve Tablo 10). Eğitici videolardaki farklı okuma türlerini kullanabilirim, eğitici videolar izleyerek okumada akıcılık kazanırım ve okuma türleri ve okumada akıcılık alt becerilerini bilmem okuma sürecini yönetmemi kolaylaştırır maddelerinin ön test ve son test verilerine bakıldığında son test verilerinde ciddi oranda artış olduğu görülmektedir (Artış oranı: %12,75 ve %21,25 ve %20). Böylelikle katılımcıların okumada akıcılık kazanmaları ve farklı okuma türlerini okuma sürecinde kullanabilmeleri açısından eğitici videoların faydalı olduğu net bir şekilde ifade edilebilir.

Katılımcıların okuma stratejileri–okuma aktivitelerine ilişkin bulgularına bakıldığında eğitici videolar aracılığıyla okuma stratejileri ve okuma aktivitelerinin Almanca okuma becerisinin gelişimine katkı sağlayacağını belirttikleri tespit edilmiştir (bkz. Tablo 5 ve Tablo 11). Okuma eylemini gerçekleştirirken okuma stratejilerini kullanabilirim, okuma stratejileri ve okuma aktiviteleri Almanca okuma becerimin gelişmesini sağlar, eğitici videolardaki bilgiler (okuma öncesi, sırası, sonrasında neler yapılacağı vb.) okuma aktivitelerindeki başarımı artırır ve eğitici videolardaki okuma aktiviteleri aracılığıyla okuma sürecini nasıl yürüteceğimi bilirim maddelerinin hepsinde son test verilerinde oldukça yüksek oranda artış olduğu görülmüştür (Artış oranı: %18,75 ve %18,75 ve %32,5 ve %23,75). Bu bulgulara dayanılarak okuma stratejileri ve okuma aktivitelerine yönelik bilgi ve becerilerin

öğretmen adaylarına eğitici videolar aracılığıyla kazandırılabileceği ya da aktarılabileceği söylenebilir.

Katılımcıların medya okuryazarlığına ilişkin bulgularına bakıldığında eğitici videolar sayesinde medya okuryazarlığının ve medya araçlarındaki metinleri okuma becerisinin gelişeceğini belirttikleri açıkça görülmektedir (bkz. Tablo 6 ve Tablo 12). Eğitici videolar sayesinde medya araçlarındaki Almanca metinleri okuma becerim gelişir ve eğitici videolardaki bilgilerle okuma becerimin gelişmesiyle medya okuryazarlığım da gelişir maddelerinin ön test ve son test verilerine bakıldığında son test verilerinde çok ciddi oranda yükselme olduğu görülmektedir (Artış oranı: %43,75 ve %38,75). Buradan yola çıkılarak eğitici videoların öğretmen adaylarının medya okuryazarlığı becerisini geliştirdiği ve medya araçlarındaki metinlerin okunmasını kolaylaştırdığı sonucuna rahatlıkla varılabilir.

Araştırmada elde edilen nitel verilere doküman analizi yapıldığında ise en çok kodlanan başlıkların Eğlenceli Öğrenme Ortamı Sunması ve Motivasyonu Artırması olduğu görülmektedir. En az kodlanan başlıkların ise Okuma Stratejilerini Geliştirir ve Otonom Öğrenme olduğu görülmektedir. Dolayısıyla nitel verilerden yola çıkılarak eğitici videoların eğlenceli bir öğrenme ortamı sağladığı, okuma becerisini geliştirmeye yönelik motivasyonu artırdığı, okuma becerisi dışındaki diğer dil becerilerini de geliştirdiği sonucuna varılabilir. Okuma stratejilerini geliştirmesi ve otonom öğrenmeyi sağlaması da az kodlanmış olmasıyla birlikte söylenebilir.

Bu bulgular eşliğinde araştırma sorusu olan "Gelecekte öğretmen olduğunuzda eğitici videolar serisini uzaktan eğitim sürecinde Almanca okuma becerisi eğitiminde kullanır mısınız?" sorusuna öğretmen adaylarının eğitici videolar Almanca derslerinde kullanılmalıdır maddesine verdikleri yüksek orandan dolayı olumlu bakacakları öngörülmektedir. Araştırma sonucunda eğitici videoların öğretmen adaylarının öğrenme motivasyonunu artırdığı, eğlenceli bir öğrenme ortamı sağladığı, diğer dil becerilerinin gelişimine ve medya okuryazarlığına katkı sağladığı ve Almanca okuma becerisinin geliştirilmesine dair farkındalık kazandırdığı açıkça görülmektedir.

Buradan hareketle eğitici videoların okuma becerisinin uzaktan eğitim sürecinde geliştirilmesi amacıyla kullanılabileceği sonucuna varılabilir.

6.2. Öneriler

Çalışma sonucunda elde edilen bulgular göz önünde bulundurulduğunda Almanca öğretmen adayları için hazırlanan okuma becerisini geliştirmeyi amaçlayan eğitici videolar serisi hakkında olumlu dönütler alınmıştır ve bu eğitici videoların uzaktan eğitim sürecinde Almanca öğretmen adaylarının okuma becerilerinin gelişmesine olumlu katkıları olacağı söylenebilir. Eğitici videoların motivasyon sağlaması, otonom öğrenme imkanı sunması, eğlenceli bir öğrenme ortamı sağlaması ve medya okuryazarlığını geliştirmesi özellikle uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının okuma becerilerinin geliştirilmesinde önemli rol oynayacaktır. Bu çalışmanın gelecekte eğitici videolar ve okuma becerisiyle ilgili yapılacak çalışmalara yön verebileceği, uzaktan eğitim sürecinde eğitici videoların okuma becerisini geliştirmeye yönelik nasıl kullanılabileceğine dair fikir vermesi ve öğretmen adaylarına olumlu katkılar sağlayacağı ifade edilebilir. Elde edilen bulgulara dair aşağıdaki öneriler sunulabilir:

Yalnızca Almanca öğretmen adayları değil Almanca okuma becerisini geliştirmek isteyen herkesin, teknolojik araç-gereç kullanarak tek başına etkili ve planlı şekilde Almanca okuma becerisi edinmesi için, eğitici videoların uzaktan eğitim sürecinde ve ders esnasında kullanımı arttırılabilir. Böylece eğitici videoların sağladığı avantajlardan hem uzaktan yabancı dil öğretiminde hem de örgün yabancı dil eğitiminde okuma becerisini geliştirmek amacıyla yararlanılabilir.

Eğitici videoların uzaktan eğitim sürecinde kullanımı ve sağladığı avantajlar üzerine yapılan bu çalışma farklı dil becerilerine de uyarlanabilir ve daha sonra yapılacak çalışmalara katkı sağlayabilir. Yükseköğretim kurumları (üniversiteler) ve uzaktan eğitim veren yabancı dil kurumlarındaki dil öğretimi zümrelerine (çalışma

tüm yabancı diller için uygun hale getirilebilir) eğitici videolar tanıtılarak öğretmen adayları ve yabancı dil öğrencilerine eğitici videoların kullanımı teşvik edilebilir ve uygulama yapılarak eğitici videolara yönelik pratik kazandırılabilir. Böylece eğitici videoların daha geniş kitleler tarafından kullanılması sağlanabilir ve uzaktan eğitim sürecindeki aksaklıklar giderilebilir. Ayrıca eğitici videoların farklı becerilere uyarlanması ve geniş kitleler ve kurumlar tarafından kullanılmasının sağlanması ile yabancı dil eğitim süreci daha eğlenceli ve teknolojik hale dönüştürülebilir.

Bu sebepler dolayısıyla yabancı dil eğitimi veren kurum ve üniversitelerle koordine bir şekilde yabancı dil becerilerini geliştirme çalışmaları kapsamında eğitici videoların kullanılmasının teşvik edilmesi başlatılarak hem öğretmen adayları hem de yabancı dil öğrenenlerin dil becerilerinin geliştirilmesi ihtiyaçları giderilmelidir. Bu amaçla yetkili kişiler ve kurumlarla iş birliği sağlanmalıdır.

Almanca öğretmen adayları ve yabancı dil öğrenenlerle belli program dahilinde ve belli sürelerde eğitici videoların uygulaması yapılarak videolar yenilenmeli ve daha kullanışlı ve faydalı hale getirilmelidir. Böylece eğitici videolar güncelliğini koruyacak ve adayların ve yabancı dil öğrenenlerin güncel ihtiyaçlarını karşılama konusunda yeterli olacaktır.

Bu çalışmada elde edilen bulgular 80 öğretmen adayı ile sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla çalışma grubunun katılımcı sayısının değişmesi veya farklı katılımcılarla çalışılması çalışma sonucunu etkileyebilir.

KAYNAKÇA

Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan Eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 1(1), 1303-6521.

Akgüneş, S. G. & Sabuncuoğlu, O. (2020). Anadolu Lisesi Öğrencilerinin 2.Yabancı Dil Olarak Almanca Öğrenmelerinde Motivasyon Düzeylerini Etkileyen Faktörler. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 6(2), 193-209.

Akpınar Dellal, N. & Seyhan Yücel, M. (2015). Yabancı Dil Öğretmenlerinin Derslerinde Materyal Kullanımına İlişkin Tutum ve Görüşleri. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* Kış Sayısı, 10(2), 1051-1066. DOI: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies. 7950

Akyol, H. (2006) *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Kök Yayıncılık, Ankara.

Alkan, C. (1987). *Açıköğretim: Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi,* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.

Alpar, D., Batdal, G. & Avcı, Y. (2007). Öğrenci Merkezli Eğitimde Eğitim Teknolojileri Uygulamaları, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi,* 4(1), 19-31.

Alp, Y. & Kaleci, D. (2018). YouTube Sitesindeki Videoların Eğitim Materyali Olarak Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *International Journal of Active Learning,* 3(1): 57-68.

Altıok, S. & Yükseltürk, E. (2016). Yabancı Dil Eğitimine Video Portfolyo Teknolojisi Entegrasyonu. *10th International Computer and Instructional Technologies Symposium (ICITS),* 324-328.

Arıcı, A. F. & Taşkın, Y. (2019). Okuma Becerisinin Diğer Dil Becerileriyle İlişkisi. *International Journal of Field Education,* 5(2), 185-194.

Arslan, M. (2017). Ana Dili Olarak Türkçe Öğretimi ve Temel Dil Becerilerinin Gelişiminde Karşılaşılan Sorunlar. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(46), 63-77.

Ata, A. & Arslan, M. (2021). 2000-2019 Yılları Arasında Uzaktan Eğitimde Video Kullanımı Üzerine Yapılan Makalelerin İncelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* 18(40), 2482.

Aytaçlı, B. (2012). Durum Çalışmasına Ayrıntılı Bir Bakış. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 1-9.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 368-388. DOI: 10.31592/aeusbed.598299

Banar, K., & Fırat, M. (2015). Bütüncül Bir Bakıştan Açık ve Uzaktan Eğitim: Türkiye Özeli. *Yeğitek Uzaktan Eğitim Özel Sayısı,* (12), 18-23.

Barın, M. (2018). Konuşma Becerisi: Konuşma ve Yazma Dili. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (22), 1903-1913.

Başlatan, H. (2008). "Uzaktan Eğitim Nedir?". http://www.kadimdostlar.com/topic/46769-uzaktan-edhitim-nedir-uzaktan-edhitimin-tarihcesi-turleri-oezellikleri-avantaj-ve-dezavantajlary-uzaktan-edhitim-nasyl-verilir-turkiyede-uzaktan-edhitim-uygulamalary-e-oedhrenme-e-learning-ve-kavramlar/ Erişim Tarihi: 9 Ağustos 2021

Bauernfeind, L. (2020). *Leistungskurs-Faecher als Indıkatoren für die Lesekompetenz? Eine Erhebung mit dem LGVT 5-12+*, Universität Duisburg-Essen.

Bayat, B. (2015). Uygulamalı Sosyal Bilim Araştırmalarında Ölçme, Ölçekler ve "Likert" Ölçek Kurma Tekniği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 16(3), 1-24.

Bergert, Aline [Hrsg.]; Lehmann, Anke [Hrsg.]; Liebscher, Maja [Hrsg.]; Schulz, Jens [Hrsg.]: Videocampus Sachsen – Machbarkeitsuntersuchung. Freiberg: Technische Universität Bergakademie Freiberg 2018, 172 S. - (Sonderband der Freiberger Forschungshefte) - URN: urn:nbn:de:0111-pedocs-158325 - DOI: 10.25656/01:15832

Boz, M. S., & Çoban, Ö. (2015). Yabancı Dil Eğitiminde Teknoloji Kullanımı. *MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü,* Ankara.

Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Dünü, Bugünü ve Yarını. *AUAd,* 3(2), 85-124.

Bruce, D. L. & Chiu, M. M. (2015). Composing with New Technology Teacher Reflections on Learning Digital Video, *Journal of Teacher Education,* 66(3), 272-287. doi: 0022487115574291.

Bulduk, B. (2015). Etkileşimli Medya ve Öğretim Ortamlarında Tasarım Geliştirme Süreci. Sanat ve Tasarım Dergisi, (16), 47-63.

Canning Wilson, C. (2000). Practical Aspects of Using Video in the Foreign Language Classroom, *The Internet TESL Journal*, 6(11), http://iteslj.org/Articles/Canning-Video.html

Chang, C. (2004). Constructing a Streaming Video-based Learning Forum for Collaborative Learning, *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia,* 13(3), 245-263.

Coşkun, E. (2002). Okumanın Hayatımızdaki Yeri ve Okuma Sürecinin Oluşumu. *Türklük Bilimi Araştırmaları,* (11), 232-244.

Çakır, İ. (2006). Yabancı Dil Öğretiminde Görsel-İşitsel Ders Aracı Olarak Videonun Kullanılması. *The Turkish Online Journal of Educational Technology,* 5(4), 9-67.

Çakır, İ. (2010). Yazma Becerisinin Kazanılması Yabancı Dil Öğretiminde Neden Zordur?. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (28), 165-176.

Demirel, Ö. (1999). *Türkçe Öğretim,* Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

Demirezen, M. (1990). Video Kullanımının Yabancı Dil Öğrenimine Getirdikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(5), 289-298.

Demirtaş, E. (2017). Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretim Materyali Geliştirme Aracı Olarak Ses Kayıt Ve Düzenleme Programlarının Kullanılmasına Yönelik Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Dilidüzgün, Ş. , Çetinkaya Edizer, Z., Ak Başoğul, D. & Karagöz, M. (2019). Türkçe Öğretiminde Metin Türüne Uygun Okuma Eğitimi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 15(1), 165-185. / DOI: 10.17860/mersinefd.472247

Doğan. Y. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Çevrimiçi Yabancı Dil Öğrenmeye Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 483-504.

Donkor, F. (2011). Assessment of Learner Acceptance and Satisfaction with Video-based Instructional Materials for Teaching Practical Skills at a Distance, *International Review of Research in Open and Distance Learning,* 12(5), 74-92.

Duman, B. & Gökmen, T. (2018). Öğretmen Adaylarının Okumaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2): 13-22.

Düzgün, S. & Sulak, S.E. (2020). Öğretmen Adaylarının Covid-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri, *Milli Eğitim Dergisi,* 49(1), 619-633. https://doi.org/10.37669/milliegitim.787874

Eisenstecken, P. (2019). Lesen. Das Training – ein strukturiertes Interventionsmodell zur Verbesserung der Lesekompetenzen. Stabler, E. (Hrgst). In: *ELiS – Evidenzbasierte Leseförderung in Schulen,* Erste Auflage, 43-49.

Epçaçan, C. (2013). Temel Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme ve Dinleme Eğitimi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı,* 6(11), 331-352.

Epçaçan, C. (2018). Okuma ve Anlama Becerilerinin Öğretim Sürecine Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies (Elektronik),* 13(19), 615-630. DOI: https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14123

Emiroğlu, S. & Pınar, F. N. (2013). Dinleme Becerisinin Diğer Beceri Alanları İle İlişkisi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 8(4), 770-782.

Emirtekin, E., Polan, Ş., Kışla, T. & Dönmez, O. (2020). Etkileşimli Eğitsel Video ve Başarı Testinin Geliştirilmesi: IP Adresi Kavramı Örneği. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education,* 9(1), 42-51.

Fischer, U. C. (2020). *Lehrende an der FernUniversität. Ein Lehrvideo erstellen*, GRİN Yayınları, E-Kitap.

Goy, M., Valtin, R. & Hussmann, A. (2017). Leseselbstkonzept, Lesemotivation, Leseverhalten und Lesekompetenz. In: *Lesekompetenzen von Grundschulkindern in Deutschland im internationalen Vergleich,* 143-175. DOI: 10.25656/01:20755

Gömleksiz, M. N., & Elaldı, Ş. (2011). Yapılandırmacı Yaklaşım Bağlamında Yabancı Dil Öğretimi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(2), 443-454.

Güleç, İ., Çelik, S. & Demirhan, B. (2012). Yaşam Boyu Öğrenme Nedir? Kavram ve Kapsamı Üzerine Bir Değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education,* 2(3), Sayfa 34-48.

Gümüş, M. (2012). Dil Öğretiminde Temel Becerilere Genel Bir Bakış. *Kırgızistan Bişkek Sosyal Bilimler Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi.*

Güneş, F. (2012). Okuma ve Zihni Yönetme/Reading and Managing of Mind. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9(18), 1-15.

Güneş, F. (2013). Görsel Okuma Eğitimi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yaz Sayısı, 2(1), 1-17.

Güneş, F. (2017). Öğrenmek için Okuma, *Atatürk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları/Makaleler,* 1224, 5-18.

Güneş, M. G. (2019). Öğretmenlerin Eğitim Teknolojisi Standartları ile İlgili Özyeterliliklerin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Gündoğar, F. (2014). Değişen Eğitim Anlayışı Işığında Değişen Öğretmen Yetiştirme Programları Üzerine Düşünceler. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 2(1), 118-127.

Gür, T. (2014). Öğretmen Adaylarının Okuma ve Boş Zaman Değerlendirme Alışkanlıkları. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 6(1), 161-180.

Günüç, S. , Odabaşı, H.F. & Kuzu, A. (2012). Yaşam Boyu Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 11(2), 309 -325. ISSN: 1303-0094.

Kan, A. Ü. & Durak Koç, N. (2020). İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar. *Turkish Studies - Education,* 15(2), 1025-1047. https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.39886

Kandzia, P. T. (2018). Videos in der dualen Lehre, *E-Learning-Erfahrungen und Strukturen,* Duale Hochschule Baden-Württemberg, (2), 45-54.

Karakaya, İ. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* A. Tanrıöğen (Edt.) Anı Yayıncılık, Ankara.

Karaman, M. K. & Karataş, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Medya Okuryazarlık Düzeyleri. *İlköğretim Online,* 8(3), 798-808.

Karaman, M. K. (2010). Öğretmen Adaylarının TV ve İnternet Teknolojilerini Kullanma Amaç ve Beklentilerinin Medya Okuryazarlığı Bağlamında Değerlendirilmesi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(2), 51-62.

Karataş, Z. (2017). Sosyal Bilim Araştırmalarında Paradigma Değişimi: Nitel Yaklaşımın Yükselişi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi,* 1(1), 68-86.

Kaya Tosun, D. (2018). Okuma Çemberlerinin Okuduğunu Anlama, Akıcı Okuma, Okuma Motivasyonu ve Sosyal Beceriler Üzerindeki Etkisi ve Okur Tepkilerinin Belirlenmesi, Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 35(1), 1-14. DOI: 10.1501/Egifak_0000000058

Kazu, İ. Y. & Çam, H. (2018). Öğretmen Yeterlikleri. *1. Uluslararası Öğrenme, Öğretim ve Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 6-8 Eylül 2018, s. 860-870.

Kesici, S. (2021). Konuşma Becerisini Geliştirmek İçin Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri İle İlgili Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Kılınç, H., Fırat, M. & Yüzer, T. V. (2017). Uzaktan Eğitimde Video Kullanım Eğilimleri: Bir Araştırma Sentezi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, *7*(1), 55–82. https://doi.org/10.14527/pegegog.2017.003

Kırık, A. M. (2014). Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Türkiye'deki Durumu. *Marmara İletişim Dergisi,* (21), 73-94.

Kobal, A. (2019). *Eğitsel Video.* http://aylinnkobal.blogspot.com/2019 /07/egitsel-video.html Erişim Tarihi: 12.3.2022.

Koumi, J. (2007). Designing Video and Multimedia for Open and Flexible Learning, *Distance Education,* 28(1), 117-123.

Küzeci, D. (2007). Yabancı Dil Öğretiminde Genel Becerilerin Kazandırılması. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Dergisi,* (18), 13-27.

Locher, F. M. (2020). Lesen können- Lesen wollen: Über die Entwicklung von Lesekompetenz, Lesemotivation und Leseverhalten, Inaugural-Dissertation, Otto-Friedrich Universitaet, Bamberg. DOI: https://doi.org/10.20378/irb-48183

Mihova, M. (2016). *Hör-Seh-Verstehen, What's That?*. https://sprachenzentrum.univie.ac.at/en/blog/artikel/hoer-seh-verstehen-whats-that/ Erişim Tarihi: 22 Ekim 2021.

Ozan, Ö. (2015). E-öğrenme için Eğitsel Video Geliştirme. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi AUAd,* 1(4), 59-80.

Ozan Leymun, Ş., Odabaşı, H. F., & Kabakçı Yurdakul, I. (2017). Eğitim Ortamlarında Durum Çalışmasının Önemi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education,* 5(3), 367-385. www.enadonline.com DOI: 10.14689/issn.2148- 2624.1.5c3s16m

Özçelik, N. (2020). Yabancı Dil Ediniminde Dinleme Becerisi Modelleri. *Current Debates on Social Sciences 5 Human Studies,* Bilgin Kültür Sanat Yayınları. 76-83.

Özçelik, N. (2020). Yabancı Dil Öğretimi/Öğreniminde Yazma Becerisi Edinimi. *Current Debates on Social Sciences 5 Human Studies,* Bilgin Kültür Sanat Yayınları. 84-91.

Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 11(1), 323-343.

Özdemir, S. (2018) Öğretmen Adaylarının Okuma Stratejilerini Kullanma Düzeyleri, *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 7(1), 296-315.

Petek, M. (2019). Filia – Fachintegrierende Leseförderung mit Lesestrategien. Stabler, E. (Hrgst). In: *ELiS – Evidenzbasierte Leseförderung in Schulen,* Erste Auflage, 58-62.

Preuss, I. C. (2014). Computer-basierte Förderung der Lesefertigkeit von Kindern aus Diagnose- und Förderklassen, Inaugural-Dissertation, Julius-Maximilian-Universitaet, Würzburg.

Razı, S. (2007). *Okuma Becerisi Öğretimi ve Değerlendirilmesi,* Kriter Yayınları, Birinci Baskı, İstanbul.

Reiss, K., Weis, M., Klieme, E. & Köller, O. (2019). *PISA 2018: Grundbildung im internationalen Vergleich,* Waxmann Verlag GmbH. DOI: 10.25656/01:18315

Sarıkaya, B. (2016). Problem Çözme Basamaklarına Göre Yapılandırılmış Görsellerin 6., 7. ve 8. Sınıf İşitme Engelli Öğrencilerin Yazma Becerileri ve Tutumlarına Etkisi, Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Schwerdtfeger, I. (1989). *Sehen und Verstehen (Fremdsprachenunterricht in Theorie und Praxis).* Berlin, München: Langenscheidt Bei Pons.

Sönmez Genç, N. & Ünal, Ç. (2020). Training von Lesestrategien im deutschsprachigen Literaturseminar, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi,* (43), 301-324.

Stahl, T. 2006. Info DaF Informationen Deutsch als Fremdsprache, *Textsortenbezogenes Lesen im Fremdsprachenunterricht,* 33(5), 480-497.

Subaşı, M. & Okumuş, K. (2017). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 21(2), 419-426.

Şahin, A. (2010). Avrupa Dil Gelişim Dosyası Bağlamında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Malzeme Oluşturma, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Şendağ, S. (2013). *Eğitsel Video.* http://materyaltasarimi.weebly.com/ 6etkinlike287itsel-video-haz305rlama.html Erişim Tarihi: 12.3.2022.

Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri,* Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Şimşek, R. & Erdem, İ. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisi ve Kazanım İlişkisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (22), 267-279. DOI: 10.29000/rumelide.895762.

Şişman, M. (2009). Öğretmen Yeterlilikleri: Modern Bir Söylem ve Retorik, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* Özel Sayı, 10(3), 63–82.

TDK, 2022. Türkçe Sözlük, Ankara: TDK. https://sozluk.gov.tr/ Erişim Tarihi: 11.3.2022.

Temizyürek, F. & Birinci, F.G. (2016). Yabancı Dil Öğretiminde Otantik Materyal Kullanımı, *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 5(1), 54–62. https://doi.org/10.14686/buefad.v5i1.5000158999

Tippelt, R. (2018). Lebenslanges Lernen als Kompetenzentwicklung. C. Hof und H. Rosenberg (Hrgst), *In: Lernen im Lebenslauf,* Springer VS, Wiesbaden, 106-118. https://doi.org/10.1007/978-3-658-19953-1_6

Tok, H. & Arıbaş, S. (2008). Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Yabancı Dil Öğretimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 9(15), 205–227.

Toker Gökçe, A. (2008). Küreselleşme Sürecinde Uzaktan Eğitim. *D.Ü Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi,* (11), 1-12.

Tschirner, E. (2001). Language Acquisition in the Classroom: The Role of Digital Video, *Computer Assisted Language Learning*, 14(3-4), 305-319.

Tuğlu, Yıldırım (2021). 'Yeni Dönemde Almanca Öğretmenliği, Uzaktan Eğitim ve Bilgisayar Okuryazarlığı' içinde: S. Sakarya-Maden, H. Asutay, S. Akol-Göktaş, R. Şentürk (Ed.) (2021) "Dillerin Ülkelerarası Yolculuğu - Dr. Pia Angela Göktürk Anı Kitabı" Trakya Üniversitesi Matbaası Edirne ISBN: 978-625-00-0439-5, 74-91.

Türkben, T. & Temizyürek, F. (2017). Okuduğunu Anlama Becerisinin Geliştirilmesinde Etkileşimsel Okuma Öğretiminin Rolü. *Kesit Akademi Dergisi,* 3(7), 374-388. DOI : 10.18020/kesit.1122

Uğur, S. & Okur, M. R. (2016). Açık ve Uzaktan Öğrenmede Etkileşimli Video Kullanımı. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi AUAd,* 2(4), 104-126.

Üstün, B. & Deregözü, A. (2021). Türk ve Alman Üniversitelerinde Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretmenliği Programlarının Karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 85-96.

Üstün, B. & Tanrıkulu, L. (2021). Almanca Öğretmenliği Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Almanca Derslerine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 31(3), 1211- 1220.

Vogt, S. & Deimann, M. (2014). Das vergessene Medium!? – der Mehrwert des Einsatzes von Video im Fernstudium, *Zeitschrift für Hochschulentwicklung ZFHE,* 9(3), 109-116.

Yalçın, C. (2020). Almanca Öğretmen Adaylarının Anadil ve Yabancı Dilde Okuma Sıklığı ve Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma (Ondokuz Mayıs Üniversitesi Örneği). *Uluslararası Dil, Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi (UDEKAD)*, 3(1), 74-83. DOI: http://dx.doi.org/10.37999/udekad.716275.

Yıldırım, N. & Özmen, B. (2012). Video Paylaşım Sitelerinin Eğitsel Amaçlı Kullanımı, *Education Sciences*, 7(1), 288-295.

Yıldız, M. & Bulut, A. (2016). Okur Benlik Algısı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(22), 311-326.

EKLER

Ek -1. Etik Kurul Belgesi

Evrak Tarih Sayısı: 24.12.2021-178032

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : E-29563864-050.04.04-178032 24.12.2021
Konu : Kararlar

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Yıldırım TUĞLU

Danışmanlığını yaptığınız, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı Alman Dili ve Eğitimi Yüksek Lisans Programı öğrencisi Yasemin HALICI'nın araştırması ile ilgili yapmış olduğunuz başvuru, Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 22.12.2021 tarihli toplantısında alınan 10/16 numaralı kararı ile uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Ayhan GENÇLER
Başkan

Ek:Etik Kurul Kararı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu :BSC6BT1A3T Pin Kodu :30162 Belge Takip Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/trakya-universitesi-ebys
Adres : Trakya Üniversitesi Rektörlüğü Balkan Yerleşkesi 22030 Edirne
Telefon : 2842234004 Faks : 2842234203
e-Posta:ozelkalem@trakya.edu.tr Web:http://www.trakya.edu.tr/
Kep Adresi : trakyauni@hs01.kep.tr
Bilgi için : Ceyda DURSUN
Unvanı : Sekreter

Evrak Tarih Sayısı: 24.12.2021-178032

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

Oturum Sayısı: 2021/10
KARAR NO: 2021.10.16 **Karar Tarihi: 22.12.2021**

Akademik Danışmanlığını Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Dr.Öğr.Üyesi Yıldırım TUĞLU'nun yaptığı, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı Alman Dili ve Eğitimi Yüksek Lisans Programı öğrencisi Yasemin HALICI tarafından, Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nda değerlendirilmek üzere gönderilen "Uzaktan Eğitim Sürecinde Almanca Öğretmen Adaylarının Almanca Okuma Becerilerinin Eğitici Videolarla Geliştirilmesi" başlıklı araştırma dosyası incelenmiştir. Araştırmanın; gerçekleştirilmesinde etik bilimsel standartlar açısından sakınca bulunmadığına mevcudun oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Ayhan GENÇLER
Başkan
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Prof. Dr. Rıdvan CANIM
Üye
Edebiyat Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐evet ☒hayır

Prof.Dr. Ahmet Hamdi ZAFER
Üye
Devlet Konservatuvarı
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐evet ☒hayır

Prof.Dr. Melihat TÜZÜN
Üye
Güzel Sanatlar Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐evet ☒hayır

Prof. Dr. Cem ÇUHADAR
Üye
Eğitim Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Prof.Dr. Hakkı Mevlüt ÖZCAN
Üye
Kariyer Uygulama ve Araştırma Merkezi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Doç.Dr. Gökhan ILGAZ
Üye
Roman Dili ve Kültürü Arş.Enst
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒ yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Evrak Tarih Sayısı: 24.12.2021-178032

Doç. Dr. Esma MIHLAYANLAR
Üye
Mimarlık Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Doç.Dr. Ahmet Emre DAĞTAŞOĞLU
Üye
İlahiyat Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Doç. Dr. Emre ATILGAN
Üye
Proje Koordinasyon Uyg.ve Arş.Merk
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐evet ☒hayır

Dr. Öğr. Üyesi Levent DOĞAN
Üye
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül KILIÇ
Üye
Balkan Araştırma Enstitüsü
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır